

Podeljenih 11 nagrad sozda MERCATOR-KIT
Kranj, 21. junija 1986

Prvikrat ob Mercatoriadi tudi Dan Mercatorja

V soboto, 21. junija, je bil v Kranju veliki finale 9. poletnih športnih iger delavcev in kmetov sozda MERCATOR-KIT. Na pobudo organizatorja letošnje prireditve, kranjske delovne organizacije Mercatorja, Kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske, je bil povezan v širše zasnovano prireditev, Dan Mercatorja. V Kranju se je to soboto zbralo blizu 2500 delavcev in kmetov iz 141 ozdov iz vse Slovenije. Zbranim v Savskem Logu na popoldanski slovesni podelitvi nagrad sozda MERCATOR-KIT je govoril pravkar izvoljeni predsednik Republiške konference SZDL Slovenije, Jože Smole.

V imenu prireditelja je množico pozdravil Janez Tavčar, glavni direktor KŽK Gorenjske, ki je poudaril pomen te in podobnih prireditev za kolektive, ki so združeni v velike delovne organizacije in sozde. H kakovosti slavnostnega dela, na katerem sta predsednik delavskega sveta sozda Alojz Nosan in predsednik PO sozda MERCATOR-KIT Miran Goslar podelila 8 posameznikom in 3 delovnim organizacijam letošnje nagrade sozda, sta veliko prispevala akademski pevski zbor France Prešeren iz Kranja in povezovalce sporeda Janez Dolinar. Da je bilo razpoloženje vse popoldne in pozno v večer na višku, je uspešno skrbel ansambel Dvanajsto nadstropje.

V povezavi s športnimi srečanji, ki so v obliki predtekmovanj

trajala že ves mesec junij, in v povezavi s kulturno prireditvijo na večer pred zaključkom, smo letos prvokrat razširili, po zgledu drugih sistemov, naša tradicionalna poletna srečanja tudi na podelitev priznanj in nagrad sozda pred njegovo najširšo publiko in nakazali usmeritev za zasnovo naših prihodnjih vsakoletnih srečanj. Ta naj bi bila obogatena tudi poslej s predstavitvami ne le umetnikov iz vrst kolektivov sozda, ampak tudi z vrsto drugih privlačnosti, kakor n.pr. šaljiva »proizvodna« tekmovanja, ki bi prikazala, morda v slogu iger brez meja, spretnosti nekaterih poklicev v naših dejavnostih — prodajalke, natakarja, mesarjev, čebelarjev, serviserjev, računalničarjev, koscev, kmečkih gospodinj — skratka, igre brez meja. To od organizatorjev poleg

rednega dela terja veliko požrtvovalnosti in organizacijskih spretnosti. S temi so se letos Kranjčani kot prvi prireditelji Dneva Mercatorja, pod vodstvom pomočnika direktorja Toneta Robleka, res izkazali.

Nagovor predsednika poslovnega odbora sozda, Mirana Goslarja in izvajanja predsednika RK SZDL Slovenije, Jožeta Smoleta, objavljamo posebej. Prav tako posebej objavljamo dosežke športnih tekmovanj, ki so bili letos dostopni in urejeni še istega dne, za kar gre zasluga tako vodstvu Koordinacijskega odbora za rekreacijo in šport (KORŠ — predsednik Mirko Vaupotič), kakor dobri organizaciji v KŽK. S strani sozda se je za vsestransko pomoč zelo angažirala splošna služba.

Glasilo je namenjeno na naslov:

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozda
Mercator — Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXIII

Ljubljana, junij-julij 1986

št.: 6-7

Slavnostni govor JOŽETA SMOLETA, predsednika RK SZDL Slovenije, na 9. Mercatoriadi in Dnevu Mercatorja, 21. junija 1986

Spoštovane tovarišice in tovariši!
Že ob pregledovanju vaše obsežne dejavnosti, s katero sem se seznanjal te dni, da bi se danes lahko

pridružil vašemu tovariškemu srečanju, vaši tradicionalni MERCATORIADI, sem se prepričal, da se lahko delavci in kmetje sozda MERCATOR-KIT resnično ponašate s hitrim razvo-

jem. V jugoslovanskem merilu ste edinstven primer, da sta se združila dva močna sozda, katerih dejavnosti se ekonomsko ujemajo, tako da lahko delujete kot živ organizem, na

podlagi stvarnih ekonomskih interesov.

Do sedanje integracije ste prišli s postopnim združevanjem zelo raznorodnih temeljnih in delovnih organizacij, kar se seveda tudi odraža skozi nekatere značilnosti, o katerih velja voditi računa.

Mednje sodi nedvomno različnost članic sozda MERCATOR-KIT, tako z vidika tradicije kot tudi po pripadnosti sestavljeni organizaciji. Mogoče je govoriti o veliki razprostranjenosti in razpršenosti temeljnih in delovnih organizacij po celotnem ozemlju Slovenije in nekaterih drugih jugoslovanskih republikah. Sedeži vaših organizacij so kar v dveh tretjinah slovenskih občin, malokatera pošta pa je, kjer nimajo vsaj enega »Mercatorja« — ali trgovine, mesnice, farne, zastopstva ali odkupne postaje. Med značilnosti sodi tudi raznovrstnost dejavnosti — od kmetske kooperante, do proizvodnje z moderno tehnologijo in tekočim trakom, blagovnice s sodobnim računalniško podprtim skladiščem, servisov elektronike, računalniških centrov in specializirane lastne banke. Vse omenjeno predstavlja temelj, ki omogoča, da lahko sistem zaživi kot razvejan organizem, z izmenjavo surovin in izdelkov. V tem pa je tudi njegov velik pomen v gospodarstvu.

V velikih sistemih so neizbežna tudi protislovja med ožjimi in širšimi interesi. Tudi pri vas se temu ni moglo izogniti, saj je rasel z integracijami, ki vnašajo v sistem prvine starih

navad in težnje po ohranitvi prejšnjega stanja. Usklajevanje skupnih nalog in posameznih interesov nedvomno terja dosti trdega dela in je prav gotovo težje kot pa v monolitnih delovnih organizacijah. Predpogoj za učinkovitost vaše sestavljene organizacije je zato čvrsto in dosledno vztrajanje na zadevah skupnega pomena, na katere je ob združitvi prostovoljno pristala vsaka članica sozda MERCATOR-KIT. Pri tem mislim »sedem stebrov«, ki pomenijo skupno načrtovanje razvoja, skupno določanje in enotno usmerjanje blagovnih tokov, obvezno združevanje sredstev za skupno dogovorjene naložbe, skupne bančne posle, skupno organizirano vključevanje v mednarodno menjavo, enoten računalniško podprt informacijski sistem in enoten zunanji videz oziroma celotno podobo. Samo dosledno spoštovanje dogovorjenih skupnih zadev, kjer so podlaga stvarni ekonomski interesi, je lahko pot k uspehu. V tem okviru pa je potrebno dati vse možnosti individualni pobudi, jo vsestransko spodbujati, kajti materialna motiviranost delavcev in kmetov za intenzivno gospodarjenje je odločilno za napredek.

Zgolj velikost sistema še ni tudi jamstvo uspeha; primarnega pomena je kvaliteta, tako glede odgovornosti za družbenoekonomski položaj vseh in vsake članice, kot tudi glede spoštovanja medsebojnih pravic in obveznosti, ki izhajajo iz skupno dogovorjenih poslovnih funkcij. Morebitna nasprotja med ožjimi in skupnimi interesi pa je potrebno premagovati in presežati. Pri spornih vprašanjih naj se v usklajevalnem postopku iščejo in dosežajo optimalne skupne rešitve. Pri tem se kaže opirati na solidarnost v medsebojnem poslovanju, na spoštovanje individualnega v mejah, ki jih določajo interesi skupnega, na solidarnost v razvoju in tveganju v primeru škode. Vsa ta načela so se v vašem sistemu že nekajkrat potrdila.

Tovarišice in tovariši, veljavo skupnega pomena na ravni sozda imata tudi skupno planiranje in uresničevanje planov ter združevanje sredstev za investicije. Ko se sprejemajo plani, zlasti plan blagovnega prometa, medsebojnega in z zunanjimi partnerji, so plani-pogodbe, kar pomeni obojestransko obveznost kupca in prodajalca. Zato ni mogoče zaobiti ali omalovaževati obveznosti v zvezi s prevzemom ali realizacijo količin, skladno z dogovorjeno dinamiko. Tudi o realizaciji, ki je čvrsto določena s skupnim planom, ne sme biti odstopanja. To bi škodovalo še zlasti, kadar je sklenjen sporazum z zunanjimi poslovnimi partnerji, s katerimi so dogovorjene na podlagi velikih količin tudi večje ugodnosti, plačilni po-

Iz Gornje Radgone se je Dneva Mercatorja udeležil domala ves kolektiv Mercator-Sloge. Nezadržno so izražali svojo odobravanje ob podelitvi nagrad. Foto: Kancijan Hvastija

Prva vrsta ali »neuvrščeni« na tej prireditvi, kakor se je izrazil v nagovoru predsednik PO sozda, Miran Goslar. Foto: Jaro Novak

Dosežki Mercatoriade

Rezultati športnih tekmovanj — Kranj, 21. 6. 1986

Skupni rezultati:

Mednarodna trgovina Ljubljana, 2. Izbira Panonija Ptuj, 3. Sloga Gornja Radgona, 4. Kopitarna Sevnica, 5. Ljubljanske mlekarnice Ljubljana, 6. KŽK-Gorenjske Kranj, 7. Agrokombinat Krško, Krško, 8. Nanos Postojna, 9. Rožnik Ljubljana, 10. KK Sevnica, 11. Eta Kamnik, Kamnik, 12. Sadje zelenjava Ljubljana, 13. Hoteli gostinstvo Ljubljana, 14. Zarja Ormož, 15. Standard Novo mesto, 16. Ograd Ormož, 17. DS SOZD+IB Ljubljana, 18. ZKZ Mozirje, Mozirje, 19. Emba Ljubljana, 20. KG Kočevje, Kočevje, 21. Konditor Ljubljana, 22. Blagovni center Ljubljana, 23. Jelša Šmarje-Jelša, 24. Mesna industrija Ljubljana, 25. Potrošnik Lenart, Lenart, 26. KZ Trebnje, Trebnje, 27. Tehna Ljubljana, 28. Trgoavto Koper, 29. KZ Sora Žiri, 30. KZ Krka Novo mesto, 31. KZ Cerknica, Cerknica.

Kegljanje moški — uvrstitev

ekip: 1. Ljubljanske mlekarnice Ljubljana — 1133 kegljev 2. Kopitarna Sevnica — 1087, 3. Nanos Postojna — 1081, 4. Sadje zelenjava Ljubljana — 1067, 5. Hoteli gostinstvo Ljubljana — 1053, 6. Rožnik Ljubljana — 1039, 7. KŽK Gorenjske Kranj — 1037, 8. Agrokombinat Krško, Krško — 1027, 9. Zarja Ormož — 1012 in Eta Kamnik, — 1012, 11. Rožnik Ljubljana — 1006, 12. Izbira Panonija Ptuj — 1001, 13. KK Sevnica, Sevnica — 996, 14. Emba Ljubljana — 990, 15. KZ Trebnje, Trebnje — 989, 16. ZKZ Mozirje, Mozirje — 974, 17. Blagovni center Ljubljana — 969, 18. Pekarna Grosuplje, Grosuplje — 958, 19. Mednarodna trgovina Ljubljana — 954, 20. Konditor Ljubljana — 943, 21. Sloga Gornja Radgona — 922, 22. Jelša Šmarje-Jelša in Ograd Ormož — 902, 24. Sadje zelenjava Ljubljana — 882 in Izbira Panonija Ptuj, 882, 26. STP Hrastnik, Hrastnik — 880 in Potrošnik Lenart, Lenart — 880, 28. DS SOZD+IB Ljubljana — 858, 29. Nanos Postojna — 834, 30. Standard Novo mesto — 806, 31. KZ Logatec, Logatec — 783 in 32. Emba Ljubljana — 725 kegljev.

Kegljanje moški — uvrstitev posameznikov:

1. Brezar Jože, Ljubljanske mlekarnice — 421 kegljev, 2. Pjetlovič Željko, Sadje zelenjava — 412, 3. Zalar Zlatko, Nanos — 409, 4. Volk Ivan, KZ Trebnje — 399, 5. Kurent Boris, KŽK Gorenjske — 396, 6. Zupan Jurij, KŽK Gorenjske — 394, 7. Vidmar Matija, KZ Trebnje — 391, 8. Glavan Ante, Kopitarna — 387, 9. Pinoza Marjan, Kopitarna — 384 in Kantarevi Nazir, Rožnik — 384, 11. Černac Mavrizio, Nanos — 382, 12. Škripec Franc, Hoteli gostinstvo — 372 kegljev.

Delovna skupina IS Skupščine SRS na razgovoru v sozdu MERCATOR-KIT

Obvladujemo gibanja po resoluciji

Po sklepu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je med 17 ozdi, v katerih posebna delovna skupina opravlja razgovore o uresničevanju resolucijskih usmeritev, tudi SOZD MERCATOR-KIT. Skupina, v kateri je Izvršni svet zastopal član IS in predsednik Komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve Lojze Klemenčič, se je že sestala z vodstvom našega sozda.

V razgovoru so se seznanili z rezultati poslovanja in ocenili nadaljnjo možnost proizvodnje, izvoza in uvoza, trende rasti dohodka in osebnih dohodkov, akumulativno sposobnost, gospodarjenje s stroški, težo izgub, možnosti novih programov in razvoja sploh. Predsednik Lojze Klemenčič se je ugodno izrazil o naših rezultatih, predvsem pa je izrazil zadovoljstvo, da se je sozd držal resolucijskih usmeritev, zlasti v pogledu razmerja med rastjo dohodka in osebnih dohodkov. Ti pa so v Mercatorju znatno pod povprečjem v republiki. Čeravno je bila pozornost delovne skupine usmerjena predvsem v trgovinsko dejavnost sozda, so naši predstavniki zaradi tesne povezanosti trgovine z lastno kmetijsko proizvodnjo in industrijsko predelavo postavili v razgovoru v ospredje ključne probleme teh dveh panog. Apelirali so na Izvršni svet, da reši predvsem odprta vprašanja sovlaganj za zagotavljanje hrane iz sistemov v drugih republikah. Letos v kmetijstvu pogrešamo še tisto malo intervencij-

Na razgovoru s predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SRS so predstavniki našega sozda opozarjali predvsem na nerešene probleme kmetijske proizvodnje v sozdu in nasploh. Foto Andrej Dvoršak

skih sredstev, ki so bila na razpolago lani. Zbirajo se pri DPS na različnih računih, vendar zara-

di nenarejenih programov ostajajo neizrabljena v prvotne namene, z njimi pa se celo trguje.

Predsednik Lojze Klemenčič je zagotovil, da se ta in tudi druga vprašanja pospešeno rešujejo.

Nagovor Mirana Goslarja, predsednika PO sozda
Kranj, 21. 6. 1986

Samo močni in enotni lahko premagujemo težave, ki jih posamič ne bi mogli

Prav je, da smo v dobrem letu in pol po združitvi dveh velikih sistemov pripravili današnje srečanje delavcev in kmetov sozda MERCATOR-KIT z namenom, da naše poslovne in samoupravne vezi povežejo tudi tovarštvo, prijateljstvo in dobra volja. Ne srečujemo se zato, da bi poudarjali prestižnost z velikostjo sozda, temveč zato, da v medsebojnih odnosih odpremo vrata tudi tistim človeškim in moralnim vrednotam, ki jim v razmerah družbene krize cena vse bolj upada. Tudi med delovnimi tovariši se poslovna in osebna morala, odgovornost, poštenost, odprtost in poslušnost za posamične in skupne težave bolje in učinkoviteje uveljavljajo, če dozori spoznanje, da teh vrednot ne smemo zanemarjati.

Znano je in zavedamo se, da nas je veliko, da delamo na različnih koncih, v različnih dejavnostih. Pri tem je normalno, da nekdo bolj vidi in zaznava in občuti svoje probleme, v svoji poslovni enoti, svojem tozdu in čeprav smo si izoblikovali skupne funkcije, ki nas vse povezujejo in čeprav se srečujemo na mnogih skupnih sestankih in pri skupnih akcijah, se vendarle premalo poznamo. Pa vendar živimo skupaj, skupaj planiramo, drug za drugega proizvajamo, drug drugemu prodajamo, drug za drugega gradimo nove objekte, si pomagamo v težavah, smo solidarni v nesrečah, se medsebojno pove-

zujemo z nešteti finančnimi točki, si solidarnostno pokrivamo izgube, skrbimo, da nihče ni brez osebnih dohodkov, najnujnejših sredstev za skupno porabo in smo poleg tega povezani z nešteti drugimi vezmi. Res pa je, da se včasih tega vse premalo zavedamo in vse to premalo cenimo. Zato je bila pobuda, da naša sicer že tradicionalna športna srečanja prerastejo v nekaj več, zelo dragocena. Morda bodo pripomogla k zavesti o pomembni pripadnosti skupni firmi, k notranjemu ponosu, k zavesti o tem, da samo močni in enotni lahko premagujemo vse tisto, kar sami ne bi zmogli.

Izkušnje nam kažejo in nas potrjujejo v prepričanju, da se moremo in moramo zanesti le na lastne sile, na našo lastno notranjo čvrstost in na medsebojno zaupanje. Na tej poti pa moramo še naprej preganjati vse tisto, kar je slabo tudi pri nas samih, zaprtost, ozkost, samozadostnost, drobnjakovski egoizem, tozdozvo in lokalno ozkornost, težnje po ohranjanju obstoječega stanja, samozadovoljstvo in še bi lahko našteval.

Delamo pretežno v agroživilstvu in trgovini, v dejavnostih torej, kjer se med in mleko nikdar ne bosta cedila. Vedno bomo kri-

tizirali državo, da nas preveč drži na vajetih.

Pravo zato moramo biti v naši poslovni politiki še posebej precizni in gospodarni. Je že res, da smo v zadnjem letu pa tudi v letošnjih mesecih precej popravili OD, morda celo več kot bi to zaslužili po delu in uspehih, saj smo skoraj za 50 % popravili realne plače.

Vsako pretiravanje nam lahko škoduje. Potrebujemo akumulacijo, ne samo za razvoj, za likvidnost poslovanja (renome poslovne zrelosti in ugled firme), za sanacijo virov obratnih sredstev. Leta bodo potrebna, da bi nadomestili zamujeno, okrepljeno odgovornost do sebe, do drugih članic sozda, do okolja (občine, regije, države).

Bodi dovolj. Sicer me boste kritizirali, da sem bil preveč resen. Toda če nas je že toliko skupaj, si nisem mogel kaj, da ne bi izkoristil in povedal tega, kar sicer, dostikrat ne dovolj uspešno, trobim le direktorjem in delegatom.

Konec koncev imate prav. Saj smo prišli v Kranj na izlet, sili vsakdanjih skrbi. Nekateri lačni kruha, drugi iger. Upam, da smo in bomo dobili vsak svoje. Kar se kruha tiče, se bo M-KŽK prav gotovo izkazala, kar pa zadeva igre, ne bom nič čestital zmagovalcem. Tisti, ki nismo nič dosegli, se namreč tolažimo, da so nevrščeni pri nas visoko cenjeni, saj so osnova naše zunanje politike.

In še nekaj, danes nič več ne mislite na prihodnji teden, kajti čaka nas paket ZIS.

Kolektiv M-Mednarodne trgovine je bil ponosen na letošnje prvo mesto tudi na športnih tekmovanjih sozda

Slavnostni govor Jožeta Smoleta, predsednika RK SZDL Slovenije, na 9. Mercatoriadi in Dnevu Mercatorja, 21. junija 1986

Nadaljevanje s 1. strani

goji, sovlaganja in stimulacije. Velik sistem nudi prednosti za nastopanje na tujih tržiščih le, če vsi njegovi sestavni deli nastopajo enotno. Gre torej za dosledno spoštovanje enotne politike, ki je sprejeta z vsakokratnim letnim planom.

Razumljivo je tudi, da je potrebno vsebinsko izpopolnjevati delitev dela in zagotavljati racionalizacijo pri pretoku blaga od proizvodnje do potrošnika. Ozka pojmovanja, ki zavirajo modernizacijo in nacionalizacijo pa je treba presegati, čeravno na račun ljubega miru v hiši.

Novi sozd MERCATOR-KIT je pomemben kmetijski proizvajalec — posebej mleka, mesa, krompirja, sadja, vendar pa vsa proizvodnja še ni v celoti vključena v blagovne tokove v sistemu. Razvijta predelava in razširjena maloprodaja pa je jamstvo, da se bo kmetijska proizvodnja razvijala hitreje, intenzivneje in brez strahu za plasman pridelka. Odnose med člani, ki vas oskrbujejo s hrano, pa je potrebno zastaviti tako, da bo sodelovanje pomenilo tudi jamstvo pred negotovostjo ter dolgoročni ekonomski interes.

Položaj kmetijstva, to je potrebno reči, je slab. Slabo pa je tudi v drugih gospodarskih panogah. Kmetijstvo se bo moralo zato zanašati predvsem nase in zavzeteje iskati notranje rezerve, družba pa se bo morala z ekonomskimi in drugimi instrumenti hitreje in učinkoviteje odzivati na dogajanja, od povečevanja obsega izgub, nesmotrnega uvoza mesa, mleka, kar izvira iz spekulativnih interesov, pa do zgubljanja kmetijskih zemljišč.

Glede samoupravnih sporazumov o trajnem poslovnem sodelovanju s proizvodnimi organizacijami si boste morali preko svojih organov še prizadevati, da bodo postali obveznost trgovskih in proizvodnih organizacij. Takšnih sporazumov ste sklenili precej, ne bodo pa učinkoviti, dokler ne bodo postali obojestranska obveznost, v njihovem okviru pa bo mogoče tudi svobodno dogovorjeni delež za slehernega partnerja.

Med povezovalne prvine vašega sistema sodi tudi združevanje sredstev za skupne naložbe. Prav je, da ste do problematiziranja združevanja sredstev za naložbe — kot na eno bistvenih nalog — zelo občutljivi, če se hoče kdo temu izmakniti, ali zmanjševati dogovorjeni delež. Težko je tudi sprejeti obnašanje, da se združuje samo toliko, da se bo — kot pravimo — sproti zbilansiralo, kar nekdo da in kar dobi. Seveda se mora vložek dolgoročno izravnati s koristmi. Pregled vloženih in koriščenih sredstev sozda MERCATOR-KIT za skupne naložbe priča, da gre za sistem, ki časovno premošča težave investitorjev in pridejo sčasoma vse članice pri koriščenju na vrsto. Od leta 1977 ste združili eno milijardo in 180 milijonov dinarjev sredstev za razvoj. V vašem razvoju velja dodatno poudariti, da ste skladno z družbenimi usmeritvami presegli valganja zgolj na ljubljanskem področju, temveč ste v skladu z zasnovano enakomernega razvoja vseh področij Slovenije skrbeli predvsem za razvoj trgovine, kmetijstva ter za naložbe, ki dajejo rezultate v izvozu. Glede razvoja ste dosegli v republiki pa tudi izven nje, velike uspehe z združevanjem sredstev; da niti ne omenjam sovlaganj v razvoj nerazvitih področij, s katerimi naj bi si zagotovili kmetijske izdelke tudi iz drugih republik in njihovih velikih sistemov. V letu 1985 ste za te namene odvedli 8,2 odstotka svoje akumulacije ali 461 milijonov dinarjev. Vaš prispevek družbi je torej — velik.

Tovarišice in tovariši!

Vsi se globoko zavedamo resnosti sedanjega trenutka. Zavedamo pa se tudi, da bomo sedanje velike težave uspešno presegli samo če bodo vsi delovni ljudje zares motivirani za intenzivno gospodarjenje in učinkovito upravljanje z družbenimi sredstvi in če bodo vsi občani imeli dejansko možnost ustvarjalnega vplivanja in odločanja na vse družbene tokove.

Nikogar ni, ki se ne bi strinjal z oceno, da je trenutno ena naših prednostnih nalog obrzdati, zaustaviti inflacijo. Dosedanji neuspehi v izvajanju protiinflacijskega programa nas nikakor ne bi smeli miselno pripeljati v stanje, ko bi se začeli prilagajati inflaciji in živeti z njo. V vseh sredinah in na vseh ravneh smo dolžni gojiti protiinflacijsko miselno raz-

položenje. Takšno miselno razpoloženje je zelo pomembno, da bi v naši jugoslovanski skupnosti lahko sprejemali konkretne protiinflacijske programe, ki jih bomo tudi odločno izvajali. Druge evropske države, ki so se svoječasno tudi ubadale z visoko inflacijo, so uspele s svojimi protiinflacijskimi programi. Ni razloga, da tega ne bi dosegli v naši jugoslovanski skupnosti, seveda, če bomo zavestno pripravljeno sprejemati tudi bremena, ki jih nalaga vsak zares učin-

kovit konkreten protiinflacijski program. Če nas bo vodila zavest, da moramo odstraniti inflacijo — to veliko ekonomsko in družbeno zlo, potem bomo v protiinflacijski naravnosti tudi uspeli.

Vsi pa se moramo zavedati, da se inflacije ne da krotiti s parcialnimi ukrepi, zlasti pa ne z restrikcijami. Inflacijo lahko zaustavimo in jo začnemo zbijati samo če bomo bistveno povečali proizvodnjo, če bomo zares naredili premik od ekstenzivne-

Jože Smole, predsednik Republiške konference SZDL Slovenije, je bil že prvi teden po izvolitvi častni gost in slavnostni govornik na Dnevu Mercatorja. Foto: Jaro Novak

Slovesni mimohod ekip članic sozda ob pričetku sklepnega dela letošnje, 9. Mercatoriade. Foto: Kancijan Hvastija

ga na intenzivno gospodarjenje, če bomo povečali produktivnost, če bomo bolje upravljali z družbenimi sredstvi, če bomo povečali akumulacijo, če bomo več vlagali v modernizacijo, v posodobitev proizvodnje, če bomo več izvažali, na najbolj zahtevna tržišča s konvertibilnimi valutami.

Izvoz je strateška usmeritev našega razvoja. Brez bistveno povečane izvoza ni moč dosegati pospešenega razvoja. Če bomo vsi občani živeli z zavestjo, da je izvoz na najbolj zahtevna tržišča življenjskega pomena za našo družbo, potem sem prepričan, da se bodo našli in sprejemali na vseh ravneh ustrezni operativni ukrepi. Ne glede na vse velike pomanjkljivosti v sedanjem zunanjetrgovinskem in deviznem režimu, ki jih je vsekakor treba bolj energično odpravljati, ne bi smeli pristajati na mnenja, ki se tu pa tam slišijo, češ ne izplača se izvažati. Zavedati se moramo, da je povečanje izvoza na najbolj zahtevna tržišča eden bistvenih pogojev za zaustavitev inflacije in za odpiranje perspektive hitrejšega gospodarskega in družbenega razvoja.

Tovariši in tovarišice! Prav je, da to priložnost, ko se je na tradicionalnem množičnem srečanju zbralo jedro vaših kolektivov, izkoristite za podelitev nagrad in priznanj tistim kolektivom in posameznikom, ki so se odlikovali z vrlinami, ki jih najbolj cenite. To so nedvomno poslovni dosežki, socialistični samoupravni odnosi, strokovnost, izvirnost, dobri medčloveški odnosi in učinkoviti organizacijski prijem.

Lahko verjamemo tistim, ki zagotavljate, da imate takih delavcev in kolektivov še več in da ne boste pozabljeni. Priznanje pa je prav posebej dragoceno, kadar ga dobijo le redki. Vsaka od enajstih nagrad v kolektivu, kjer je 20.000 delavcev in 20.000 kmetov, zato prav gotovo je dragoceno. Dovolite mi, da nagrajencem prisrčno čestitam.

Enega vaših najbolj prodornih in uspešnih kolektivov, prav iz tega kraja, je zadela škoda ob požaru. To ni omajalo vaših smelih načrtov, pač pa ste strnili vrste v pomoč prizadetemu kolektivu, pri čemer ste znova potrdili, da je velik sistem tudi jamstvo socialne varnosti. Solidarnost, ki sodi prav tako med prednosti velikega sistema, je prišla znova do izraza. Razlike med vami pa so nedvomno tudi v osebnih dohodkih in drugih pravicah iz dela — že zaradi teritorialnih pogojev in pogojev posameznih panog, v katerih delate. Vendar se vam v tako velikem sistemu, kljub težavam ne more pripetiti nič takšnega, kar bi ogrozilo vaš obstoj. Za to jamči 20.000 delavcev in 20.000 kmetov.

Tovarišice in tovariši, pripadnost družini MERCATOR-KIT potrjuje navsezadnje tudi današnje srečanje, ki nedvomno prispeva k utrjevanju tovarištva in dobrih medčloveških odnosov, kar mora prevečati vso našo družbo.

Naj ob zaključku, spoštovane tovarišice in tovariši, ponovno poudarim, da so oči širše skupnosti uprte v tako velike družine, kakršna je vaša, še zlasti, ker ste prevzeli velik del naše oskrbe. Upravljate četrtno vseh slovenskih kmetijskih zadrug in četrtno vseh združenih kmetov v republiki, kar sodi v članstvo vaše družine. Proizvajate hrano in sredstva za modernizacijo našega poljedelstva, živinoreje in gozdarstva. Od šest tisoč trgovin, kjer se vsak dan oskrbuje, jih z več kakor četrtno v Sloveniji upravljate prav vi. To je velika odgovornost, zato računamo na vas! Računamo pa tudi, da se boste še bolj organizirali, si razdelili delo in področja — da boste več ustvarili tudi zase. Vaš razvoj je bil v veliki meri dosežen tudi na račun vašega boljšega osebnega standarda, z vašim opovedovanjem. Kažipot k boljšim rezultatom je v usmeritvah sestavljene organizacije — v dosledni izpeljavi delitve dela, v samoupravni disciplini pri izvrševanju sklepov, sporazumov in pogodb, v dognanem informacijskem sistemu; pa tudi v nekaterih čisto človeških vrlinah, kot so nenehno učenje in kritično preverjanje lastnega ravnanja, težnja po strokovni popolnosti, vzajemni strpnosti in hkrati po osebnem in kolektivnem pogumu, v preseganju konvencionalnosti in premagovanju vsega, kar je ustaljeno, obrabljeno in nezvirno, v premagovanju egoizma in primitivizma. Skušajmo biti nenehno inventivni in izvirni, od najbolj drobnega opravila do najobsežnejših organizacijskih posegov; potem nam ne bo treba vsakokrat razmišljati, ali si smemo obložiti mize. Smemo. Saj naposled živimo za to, da bi si ustvarili družbo blagostanja, ne pa družbo omejitve. Do blagostanja pa vodi trdo, zvesto in pošteno delo.

Dosežki Mercatoriade

Kegljanje ženske — uvrstitev

ekip: 1. Nanos Postojna — 740 kegljev, 2. Hoteli gostinstvo Ljubljana — 728, 3. Zarja Ormož — 698, 4. Hoteli gostinstvo — 689, 5. KŽK Gorenjske Kranj — 687, 6. Jelša Šmarje-Jelša — 674, 7. Rožnik Ljubljana — 673, 8. KZ Trebnje — 664, 9. Sadje zelenjava Ljubljana — 655, 10. Rožnik Ljubljana — 641, 11. Sloga Gornja Radgona — 640, 12. ZKZ Mozirje — 608, 13. KŽK Gorenjske Kranj — 603, 14. Ograd Ormož — 598, 15. Konditor Ljubljana — 597, 16. Mednarodna trgovina Ljubljana — 583, 17. Agrokombinat Krško — 573, 18. Ljubljanske mlekarne Ljubljana — 556, 19. Standard Novo mesto — 548, 20. Nanos Postojna — 540, 21. Emba Ljubljana — 539, 22. Mesna industrija Ljubljana in KK Sevnica — 517, 24. DS SOZD+IB Ljubljana — 500, 25. Potrošnik Lenart, Lenart — 481, 26. Emba Ljubljana — 456 in 27. KZ Logatec — 407 kegljev.

Kegljanje ženske — uvrstitev posameznic:

1. Oblak Tatjana, Jelša — 388, 2. Drekonja Lili, Nanos — 382, 3. Mlakar Majda, Nanos — 375, 4. Škafar Lojzka, Hoteli gostinstvo — 375, 5. Skrbiš Nada, KŽK Gorenjske — 370, 6. Prešeren Marinka, Standard — 369, 7. Musi Nafka, Hoteli gostinstvo — 361, 8. Jelen Zdenka, Nanos — 356, 9. Okoren Slavka, KZ Trebnje — 354, 10. Janež Pavla, Rožnik — 346, 11. Kiri Olga, Zarja — 343 in 12. Primožič Ida, Rožnik — 294 kegljev.

Košarka ženske:

1. Mednarodna trgovina Ljubljana, 2. Blagovni center Ljubljana, 3. Sloga Gornja Radgona in 4. Izbira Panonija Ptuj.

Košarka moški:

1. Mednarodna trgovina Ljubljana, 2. KG Kočevje, Kočevje, 3. Agrokombinat Krško, 4. Rožnik Ljubljana, 5. Nanos Postojna, 6. KŽK Gorenjske Kranj, 7. Ljubljanske mlekarne Ljubljana, 8. Eta Kamnik, 9. Sadje zelenjava Ljubljana, 10. Konditor Ljubljana, 11. Izbira Panonija Ptuj in 12. Eta Kamnik.

(SA52)(SG16)Košarka ženske: 1. Mednarodna trgovina Ljubljana, 2. Blagovni center Ljubljana, 3. Sloga Gornja Radgona in 4. Izbira Panonija Ptuj.

Kros moški A — uvrstitev posameznikov:

1. Končina Srečko, Ljubljanske mlekarne — 4:02,80, 2. Drobne Pavle, Kopitar — 4:07,10, 3. Brlek Silvo, Izbira Panonija — 4:14,70, 4. Plavec Jože, Ograd — 4:17,60, 5. Stanonik Jože, KGZ Sora — 4:18,90, 6. Subotič Goran, Nanos — 4:19,40, 7. Jačmenjak Stjepan, Agrokombinat Krško — 4:20,40, 8. Savinc Janko, KK Sevnica — 4:27,60, 9. Kocbek Ivan, Sloga — 4:36,90, 10. Jojič Zlatko, Nanos — 4:38,70, 11. Škulj Marko, Eta Kamnik — 4:39,60, 12. Žagar Martin, Eta Kamnik — 4:40,40, 13. Vrzal Srečko, Sloga — 4:45,60, 14. Tratar Stane, Ljubljanske mlekarne — 4:46,90, 15. Gratzer Igor, Mednarodna trgovina — 4:49,10, 16. Sušnik Franc, Eta Kamnik — 4:51,00, 17. Ivančič Bojan, Zarja — 4:56,00, 18. Fajfar Vlado, Sloga — 4:58,70, 19. Hartman

Dosežki Mercatoriade

Franc, Zarja—5:15,30, 20. Podkrajšek Lado, Sadje zelenjava—5:33,50, 21. Kokot Zlatko, Iz-bira Panonija—5:43,90, 22. Droždan Marjan, Kopitarna—5:44,90 in 23. Kranjc Silvo, Slo-ga—5:49,20.

Kros moški B — uvrstitev posamez-nikov:

1. Zalašček Alojz, KK Sevnica—4:25,10, 2. Kandus Matjaž, Emba—4:30,90, 3. Žohar Boris, Iz-bira Panonija—4:34,40, 4. Zalar Franc, Ljubljanske mlekarne—4:37,90, 5. Randželovič Slavko, Blagovni cen-ter—4:44,60, 6. Kuhlang Stjepan, KŽK Gorenjske—4:46,00, 7. Iva-čič Vili, Kopitarna—4:48,40, 8. Blatnik Jožef, Kopitar-na—4:49,80, 9. Kentarevič Našir, Rožnik—4:53,70, 10. Vegnuti To-ni, KŽK Gorenjske—4:54,10, 11. Rantaša Franc, Sloga—4:56,70, 12. Bračko Milan, Iz-bira Panoni-ja—4:58,30, 13. Rihtar Marjan, Mednarodna trgovina—4:58,90, 14. Bernard Franc, KŽK Gorenj-ske—5:01,10, 15. Kodra Rajko, Eta Kamnik—5:02,20, 16. Brečko Ivan, Tehna—5:03,70, 17. Vinko-vič Mato, Agrokombinat Krško—5:06,10, 18. Čelik Brane, KŽK Gorenjske—5:10,50, 19. Kolman Franci, Mednarodna tr-govina—5:13,10, 20. Blažnik Janez, Kopitarna—6:43,40 in 21. Štraklj Anton, Sloga—7:04,70.

Kros moški C — uvrstitev posamez-nikov:

1. Naroglav Mirko, Kopitarna—4:56,40, 2. Košar Janez, KK Sevnica—5:02,20, 3. Vencelj Anton, Pekarna Grosuplje—5:07,30, 4. Lihtenvalner Lojze, Ljubljanske mlekar-ne—5:32,20, 5. Slak Jože, Med-narodna trgovina—5:43,30, 6. Vaupotič Jože, Iz-bira Panoni-ja—5:52,20 in 7. Dokl Janez, Slo-ga—5:53,80.

Kros ženske A — uvrstitev posamez-nic:

1. Peršolja Ida, Agrokombi-nat Krško—5:00,40, 2. Kramžar Ida, Agrokombinat Krško—5:02,10, 3. Grojfoner Mari-ja, Sloga—5:14,50, 4. Dolenc Cvetka, KK Sevnica—5:23,90, 5. Rauter Marija, Sloga—5:29,00, 6. Baloh Vera, Eta Kam-nik—5:37,20, 7. Topolec Marija, Iz-bira Panonija—5:48,60, 8. Ogri-nec Silva, Konditor—5:54,60, 9. Legat Majda, KŽK Gorenj-ske—6:01,20, 10. Plavčak Marja-na, Jelša—6:16,20, 11. Lož Brigi-ta, Mednarodna trgo-vina—6:17,10, 12. Oblak Tatjana, Jelša—6:18,20, 13. Vratarič Kati, Mesna industrija—6:19,80, 14. Plavčak Tatjana, Jelša—6:32,30, 15. Kostič Frida, Mesna industri-ja—6:35,70, 16. Bobič Dušanka, Rožnik—6:38,50, 17. Janežič Darja, Mednarodna trgo-vina—6:52,70, 18. Hozjan Anica, Sadje zelenjava—7:02,80, 19. Zorec Hermina, Iz-bira Panoni-ja—7:25,70, 20. Biser Sonja, Sa-dje zelenjava—7:49,10, 21. Jaza-revič Satima, Mesna industri-ja—8:04,60 in Kročman Majda, Mednarodna trgovina—8:05,20.

Kros ženske B — uvrstitev posamez-nic:

1. Logar Milena, Rož-nik—5:24,00, 2. Novak Marta, Sadje zelenjava—5:26,80, 3. Se-ver Ančka, Sadje zelenja-va—5:46,30, 4. Kocuvan Štefka, Sloga—6:02,10, 5. Slapar Marija, Mednarodna trgovina—6:07,90,

Koordinacijski odbor sindikata SOZD h »Kritični analizi«
Center za obveščanje

Delovnim organizacijam omogočiti iskanje izvirnih rešitev

Koordinacijski odbor sindikata SOZD MERCATOR-KIT je že na svoji seji v marcu obravnaval Kritično analizo delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, pri čemer se je odrekel povzemanju celotnega gradiva in se osredotočil na vprašanja v zvezi z združenim delom. Opozoril je na nekatera odprta, sporna ali v Analizi pozabljena vprašanja. Svoja stališča je posredoval v presojo vodstvom vseh sindikalnih organizacij v sestavu. Objavljamo njegova stališča.

I. O razširjeni repro- dukciji

Opozoriti je treba, da gradivo ne zavzema stališča do vredno-tenja sredstev, posebej ne do osnovnih sredstev. Problemi amortizacijskih stopenj in osnov pa so pomembni, ker bi morala na njih temeljiti enostavna reproduk-cija. Zaradi nepravilnega opredeljevanja teh vprašanj prihajamo do navideznega (fiktivne-ga) dohodka, na njem pa ocenju-jemo stanje in sprejemamo odlo-čitve.

Gradivo premalo poudarja mo-tivacijo delavcev in ukrepe, ki naj bi spodbujali zaželeno ravnanje v zvezi z razširjeno reprodukcijo.

Analiza ne posveča dovolj po-zornosti problemu akumulacije, saj jo tudi ZZZD omenja le enkrat. Pri zelo skromni akumulaciji je združevanje sredstev vprašljivo.

Poudarjena je potreba po akti-viranju osnovnih sredstev, ven-dar je dana kot možnost le zača-sna oddaja. Morala pa bi biti ob-vezna oddaja sredstva, brž ko se odločimo, da opustimo aktivira-nje. Obvezna bi morala biti odda-ja tudi v asociacijah, če bi bili s tem osnovnim sredstvom pri drugem udeležencu doseženi večji skupni rezultati.

Gradivo v zvezi z razširjeno re-produkcijo poudarja potrebo po spodbujanju oblikovanja širših asociacij. Če so temu podlaga ekonomski interesi, je takšna na-ravnost razvojne politike pri-merna. Če pa se oblikovanje vel-ikih integracij spodbuja v obliki privilegiranih programov, so pre-ostali sobliski v neenakopravnem položaju, pojavi se monopol, spodmakne se zdravo tek-movanje na trgu. Morali bi uvelja-viti spoznanje, da je integracije moč doseči z različnimi oblikami poslovnega sodelovanja. Obliko-vanje statusno povezanih siste-mov ne vodi nujno k učinkovito-sti sistema.

II. Planiranje

Gradivo se opira na veljavni zvezni zakon o planiranju. Iz za-kona in analize izhaja, da se uveljavlja direktivni sistem planiranja (posebej razvidno iz vloge zvez-nega družbenega plana).

Konflikte pri sprejemanju planskih dokumentov rešuje analiza drugače kakor zakon (najprej usklajevanje, nato večin-sko odločanje v DO). Poslej naj bi to reševali v prvi vrsti z uskla-jevanjem, sicer pa bi se moral prizadeti ukloniti odločitvi arbi-traže, ki bi odločala na podlagi opredeljenih skupnih interesov v SaS o združitvi v DO oz. SOZD. — V poglavju o samoupravnem razreševanju konfliktov pa prih-ja gradivo v notranje protislovje, ko se ogreva za rešitev iz veljav-nega zakona.

III. Samoupravno orga- niziranje

Kar zadeva organiziranost, bi morali določiti karseda splošne norme, ki ne bi onemogočale gos-podarstvu prilagajanja stalnim in hitrim spremembam v tehniki, tehnologiji, na trgu, državnih ukrepih itd.

Zato je vprašljivo stališče, naj

bi na ravni države sprejemali družbene dogovore o oblikova-nju OZD po vseh gospodarskih panogah. Sporno je tudi zagota-vljanje oblikovanja širokih aso-ciacij za enotno jugoslovansko področje. Oblikovanje izjemno velikih sistemov je sporno zaradi velikih težav ob njihovih sanaci-jah. Utemeljena je samo taka in-tegracija, ki vsem združenim čla-nicam in ostalim in vsaki posebej prinaša gospodarski učinek.

IV. Samouporavno odločanje

Gradivo za to področje obeta večjo smotrnost v ureditvi, če-prav ne poskuša opredeliti, kaj so neodtujljive pravice. Sprejeti bi morali stališče, da so to lahko globalne odločitve.

Zdaj se z osebnim izjavlja-njem odloča tudi v vprašanjih, ki ne sodijo med neodtujljive pravi-ce, pogosto pa delavci z oseb-nim izjavljanjem odločajo večkrat o istem vprašanju. Odločanje na zborih delavcev se podvaja z odločanjem na delavskem svetu (oz. delavski svet potrjuje sklepe zbora delavcev — prim. spreje-manje zaključnih računov). Na-dalje je delegatsko odločanje na DS podcenjeno z oblikami oseb-nega izjavljanja (zlasti z referen-dumom), čeprav so te oblike lah-ko bolj vprašljive kakor volja konkretnih delegatov, ki odgo-varjajo kot posamezniki nepo-sredno volilcem.

Podpreti je treba predlog v gradivu, da je treba preprečiti večkratno odločanje o istem vprašanju, z ustreznimi določili v normativnem aktu — tako da de-lavski sveti v DO in SOZD lahko sprejemajo sklepe o vprašanjih, ki so urejena s SaS o združitvi v DO in SOZD ali z drugimi SaS, ki so bili sprejeti na način osebne-ga izjavljanja delavcev v tozidih.

Prav tako je v redu predlog glede tega, kaj se odloča na re-ferendumu in kaj urejajo SaS, ki se sprejemajo z referendumom. Pravilno je, da se te odločitve na-našajo samo na osnovna razmer-ja, podrobnejšo obdelavo pa se

prepusti samoupravnim aktom, ki jih sprejema DS.

Podpreti je treba tudi predlog skrajšanja roka za ponovitev re-ferenduma; pri tem je vprašljivo, ali mora biti najkrajši rok res 60 dni.

Določila, ki urejajo obveznost obveščanja delavcev, niso prine-sla novosti. Da bi preprečili monopol nad informacijami (kakor pravi analiza), pa bi pričakovali, da bo predlagala obveznost uvedbe družbenega organa za področje obveščanja, (katerega vlogo pa lahko opravljajo različni organi — denimo tudi sindikat). Kakor doslej v ZZZD, je tudi v no-vem predlogu v zvezi z obvešča-njem naložena dolžnost samo vi-rom informacij, da obveščajo, ni pa zahtevano, da so se delavci dolžni seznaniti z informacijami.

Pravilno in bolj ustrezno kot doslej je razširjena pristojnost delavskega sveta. Preveč sploš-no in načelno pa so v predlogu opredeljeni odnosi med delavski-mi sveti toz, DO in SOZD. Nji-hove pristojnosti bi morali bolj določno razmejiti.

Podpreti je treba predloga, da je treba upravljanje natančneje ločiti od posloводства in stroko-vne predloge od odločanja. Povdarjena pa bi morala biti ob-veznost ne le poročanja delav-cem s strani poslovodnih in strokovnih organov, marveč predla-ganja razvojnih programov kot pogoj za kandidature vodilnih.

Manj zeleno, pa bolj resolutno bi morala biti izražena zahteva, da imajo poslovodni organi na vseh ravneh organiziranosti pravi-ce, dolžnosti in odgovornosti, ki so v zvezi z uresničevanjem interesov na tej ravni organizira-nosti. Samo pod tem pogojem je pravilno določilo, ki naj bo vne-šeno v samoupravni akt, da po-slovodni organ, če njegovo po-slovno poročilo — pa tudi pro-gram — ni sprejeto, pod določe-nimi pogoji ne more (več) opravl-jati funkcije.

V zvezi s tem je pomembno podpreti predlog, da o izvolitvi poslovodnih organov odločajo sami delavci.

Manjka v predlogu možnost, ki jo je treba dati, da si poslovodni organ sme izbrati krog ožjih so-delavcev, kakor tudi, da delavca, ki ne ustreza, razporedi na druga opravila in da sam ukrepa proti nedelavcu ali takemu, ki kali od-nose v kolektivu — da nadalje vpliva na plačo potrebnega strokovnjaka ali delavca. Vendar se mora isti direktor zavedati, da se bo njegova reelekcija opravljala s tajnim glasovanjem celotnega kolektiva.

Delavci morajo imeti možnost, da s tajnim glasovanjem, na pod-lagi predloženih programov in dokazil o sposobnosti, izbirajo svojega upravljalca in ga tudi za-menjajo na isti način.

Na koncu bi predložili, da se sprejme zakon, ki bi omogočil t.i. »sistemsko eksperimentiranje« v najmanj 500 jugoslovanskih podjetjih različne velikosti in v različnih dejavnostih. Tem naj bo dopuščeno, da povsem svobod-no urejajo svoje notranje odno-se, upravljanje in samoupravlja-nje, samo da spoštujejo svoje bi-stvene obveznosti do drugih oz-dov, države in družbe. Njihove iz-kušnje bi uporabljali tako v dru-gih ozdih kakor tudi v zakonoda-ji.

Nadalje je treba najti nove na-čine za določanje plač. Sedanja določila v ZZZD so pisana na ne-stvarne kolektive nesebičnih av-tokritičnih ljudi, ki jih ni. Obvezne javne razprave o spremembah pravilnikov o delitvi osebnih do-hodkov paralizirajo ozde po več mesecev. Če je glavni cilj samo-upravljanja razvijati odnose med ljudmi, jih sedanji prepri med javnimi razpravami prav gotovo ne izboljšujejo. Vrednosti dela ni mogoče izkazati brez kombinira-nja nekaterih objektivno eksak-tnih in nekaterih subjektivnih, človeško relativnih meril.

V novih zakonih je treba refor-mirati ozde tudi v pogledu učin-kovitega povečanja delovne di-scipline. Kakor naj poslovodni organ prevzame posledice za na-pačne odločitve, tako naj dela-vec nosi posledice za neopravljeno delovno nalogo in za nedi-sciplino. Treba je zožiti nekatere individualne pravice v prid vrnitvi delovnega vzdušja v naše kolektive.

Prva trgovina, ki je v Jugoslaviji poslovala po sistemu EAN — za zdaj šele poskusno na sejmu v Gornji Radgoni — v organizaciji Mercatorja in Eltinga iz Nove Gradiške. Fotoarhiv AOP

Štafetni intervju

Andrej Dvoršak

Za sodelovanje ni ovir, trdi Tone Naglič

»Tozd Contal iz sestava Mercator-Mednarodne trgovine je uvožno izvozna organizacija ter zastopnik tujih podjetij. Veliko število zastopstev imamo na področju birotehnike, grafike, kmetijske mehanizacije in akustike,« je predstavil svojo temeljno organizacijo Tone Naglič, na katerega je naslovil svoje vprašanje prejšnji gost te rubrike.

»Lahko trdim, da imamo veliko posluha za urejanje servisne službe v okviru zastopniškega programa. Tudi tozd Cibes iz Mercator-Tehne je bil nekoč organiziran na našo pobudo in je posloval v okviru naše organizacije kot tehnični servis.

Direktorja Mercator-Tehne, Pavleta Erzina, ki me sprašuje, zakaj Cibes ne servisira aparatov iz našega uvoznega programa, moram popraviti, ko pravi, da

Contal doslej Cibesu še ni ponudil pogojev in možnosti servisiranja aparatov, ki jih uvažamo. Tozd Cibes je namreč pogodbeno pooblaščen kot osrednji servis na področju SFRJ za naš zastopniški program birotehnike in grafike, medtem ko servisiranje programov kmetijske mehanizacije povstopoma prevzemajo. To je največ odvisno od tozda Cibes samega oziroma od tega, kdaj bo usposobil ustrezen strokovni

Štafetni intervju

kader. Sicer pa se medsebojne pogodbene obveznosti zadovoljivo izpolnjujejo.

Ne videm razloga, da se ne bi medsebojno poslovanje razširilo tudi na področje akustike. Vendar pa Contal doslej še ni dobil ponudbe za servisiranje akustičnih aparatov na področju SFRJ od Cibes. Razgovori tudi niso potekali na ravni tozdov in menimo, da je tudi to eden izmed vzrokov, da nismo dosegli željenih rezultatov.

Trenutno nadomeščam direktorja tozda, sicer pa je moje delovno področje vodstvo sektorja birotehnike. Prodajamo vse vrste pisarniških strojev in potrošnega materiala iz uvoza ko tudi domačih proizvajalcev, s katerimi imamo sklenjene samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev. Zato zastavljam vprašanje odgovornim službam DS SOZD MERCATOR-KIT, kako organizirati prodajo pisarniške opreme in potrošnega materiala za potrebe članic sozda, kajti tu je še veliko neizkoriščenih možnosti za ugodnejše pogoje nakupa in dobave, kar bi koristilo celotnemu sistemu MERCATOR-KIT.

Prejeli smo

Odgovarja Zdenko Mir

Dohodek naj se ustvari z vloženim delom

Kakor boste uvideli, naša štafetna palica ni bila pravilno podana. Zahvaljujemo se tovarišu Zdenku Miru, ki je poskrbel za razjasnitev zadeve.

V zadnji številki glasila Mercator je tovariš Naglič izjavil, da bo na vprašanje, ki mu ga je postavil direktor MERCATOR-TEHNE, zakaj izdelkov, ki jih prodaja CONTAL iz konsignacije, ne servira CIBES, temveč zasebni obrtniki, zaradi prezaposlenosti odgovoril kasneje.

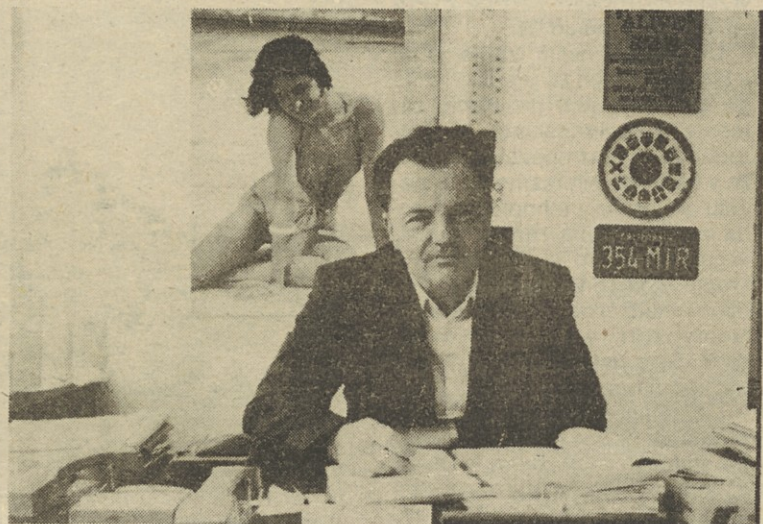
Ker je tovariš Naglič vodja Sektorja za birigrafike, so mu problemi v zvezi s prodajo in servisiranjem akustičnih aparatov manj znani, zato bom na postavljeno vprašanje odgovoril kar sam.

Verjetno se tovariš Erzina še spominja, da smo pred sedmimi leti, ko se je začel porajati zastopniški program široke potrošnje — takrat je bil CIBES še v sklopu CONTALA — vprašali prav njega kot takratnega vodjo servisa, če bi prevzel servisiranje naših akustičnih aparatov. Ta-

krat, za nas najtežjih trenutkih, je servisiranje akustičnih aparatov CIBES odklonil, češ da je to drobnarija in za CIBES nezanemljiva zadeva.

Da bi zadostili zakonu o zastopanju, konsignacijah in servisiranju aparatov iz zastopniškega programa, smo začeli iskati zasebne serviserje, kajti brez urejenega servisiranja postane slej ko prej pogodba o zastopanju neveljavna. V kratkem času smo podpisali s štirimi serviserji, in to v Beogradu, Zagrebu (2) in Ljubljani.

Nekako tri leta kasneje, ko se je prodaja akustičnih aparatov izredno povečala, povečala se je tudi prodaja v Makedoniji, smo želeli organizirati servis tudi v Skopju. V taki želji smo ponovno začeli razgovore s CIBES-om, ki je bil za sodelovanje, vendar pod pogoji, ki so za nas nesprejemljivi.

vi. In kakšni so bili ti pogoji? CIBES je bil pripravljen podpisati pogodbo o generalnem servisiranju aparatov iz našega zastopniškega programa. V Skopju sicer nima servisa, je pa pripravljen organizirati pogodbeni servis. Vendar pa zahteva za vsak prodani aparat 7 % od devizne protivrednosti aparata kot nekakšen servisni pavšal za organiziranje servisiranja. Seveda se rezervni deli v času garancije zaračunajo posebej. Tak pavšal naj bi plačevali za vsak aparat, tudi če bi bil prodan v Makedoniji, kjer ni bilo servisa.

Ker sem zasebno in službeno proti vsaki obliki monopolizma in rentništva, kar zahteva njihov

sporazum, smo sodelovanje pod takimi, za nas nesprejemljivimi pogoji odklonili.

Poglejmo zadevo še z drugega, finančnega zornega kota. V letu 1985 smo prodali različnih akustičnih aparatov v vrednosti 1.700.000 DM. Če bi lani podpisali pogodbo o servisiranju s CIBESOM — njihovi pogoji se niso spremenili — bi 7%-pavšal od prodanih aparatov znašal 119.000 DM, kar pomeni devizno vrednost za cca 600 prenosnih radioaparatur CROWN, ali po tečaju 19.754.000 dinarjev (novih). Poleg tega, ponavljam, se rezervni deli v garancijskih popravilih plačajo še dodatno.

Skupni stroški popravil v garanciji naših pogodbenih zasebnih serviserjev v lanskem letu so znašali 1.666.627 dinarjev (novih). Mislim, da komentar ob primerjavi omenjenih števil ni potreben.

In da bi bila zadeva jasnejša: dve veliki delovni organizaciji, ki imata svoje servise po vsej Jugoslaviji, se že dalj časa ponujata, da bi prevzeli servisiranje naših aparatov, in to brez pavšalnih zneskov. Zračunali bi nam samo dejansko opravljeno delo. Njima gre torej za dopolnjevanje prostih zmogljivosti servisa, preprosto povedano, samo za delo!

Mar ni pri nas nekje zapisano, da ni dohodka brez vloženega dela?

Vprašanje:

Zanima me, kdaj bo SOZD MERCATOR tako organiziran, da bodo posamezna predstavništva v drugih mestih Jugoslavije dejansko predstavljala ves program sozda MERCATOR, ne pa samo tozdov, ali celo posameznih sektorjev? In kdaj bodo predstavništva nosilci planskih nalog za svoje področje, kar pomeni: svoje stroškovno mesto, z gibljivim OD, ki bo odvisen od dejanskih poslovnih rezultatov na njihovem področju?

Dosežki Mercatoriade

6. Oblak Diana, Izbira Panonija—6:10,50, 7. Repovž Stanka, Rožnik—6:14,20, 8. Stupar Marija, Sadje zelenjava—6:20,70, 9. Žagar Minka, Mednarodna trgovina—6:43,70 in 10. Brodnik, Standard—6:48,60.

Kros ženske C — uvrstitev posameznic:

1. Lajevec Marija, Izbira Panonija—6:09,50, 2. Zupan Marija, Sloga—6:13,60, 3. Ledej Ida, Izbira panonija, 7:20,00 in 4. Dankuč Maja, Mednarodna trgovina—8:02,10.

Mali nogomet moški — uvrstitev

ekip: 1. Ljubljanske mlekarne Ljubljana, 2. Sadje zelenjava Ljubljana, 3. Agrokombinat Krško, 4. Potrošnik Lenart, Lenart, 5. Preskrba Krško, 6. Hoteli gostinstvo Ljubljana, 7. KŽK Gorenjske Kranj, 8. Tehna Ljubljana, 9. Trgoavto Koper, 10. KG Kočevje, 11. Mednarodna trgovina Ljubljana, 12. Konditor Ljubljana, 13. ZKZ Mozirje, Mozirje, 14. Rožnik Ljubljana in 15. Zarja Ormož.

Namizni tenis moški — uvrstitev

ekip: 1. Nanos Postojna, 2. Sloga Gornja Radgona, 3. Izbira Panonija Ptuj, 4. Zarja Ormož, 5. KŽK Gorenjske Kranj, 6. Eta Kamnik, 7. Ljubljanske mlekarne Ljubljana, 8. Konditor Ljubljana, 9. Kopitarna Sevnica, 10. Mesna industrija Ljubljana, 11. DS SOZD+IB Ljubljana, 12. Mednarodna trgovina Ljubljana, 13. Standard Novo mesto, 14. KZ Krka Novo mesto in 15. Agrokombinat Krško.

Namizni tenis ženske — uvrstitev ekip:

1. Eta Kamnik, 2. Ljubljanske mlekarne, 3. Standard Novo mesto, 4. Izbira Panonija Ptuj, 5. Eta Kamnik, 6. Mednarodna trgovina Ljubljana, 7. Agrokombinat Krško, 8. Sloga Gornja Radgona in 9. KŽK Gorenjske Kranj.

Odbojka moški — uvrstitev ekip:

1. Sloga Gornja Radgona, 2. Ljubljanske mlekarne Ljubljana, 3. Eta Kamnik, 4. Nanos Postojna, 5. Mednarodna trgovina Ljubljana, 6. KŽK Gorenjske Kranj, 7. Emba Ljubljana, 8. Izbira Panonija Ptuj in 9. Sadje zelenjava Ljubljana.

Odbojka ženske — uvrstitev ekip:

1. KK Sevnica, 2. ZKZ Mozirje, 3. Mednarodna trgovina Ljubljana, 4. Sloga Gornja Radgona, 5. Emba Ljubljana, 6. Izbira Panonija Ptuj, 7. KŽK Gorenjske Kranj in 8. Agrokombinat Krško.

Plavanje moški A — uvrstitev posameznikov:

1. Bajc Boštjan, Agrokombinat Krško—0:28,21, 2. Šormaz Zlatko, Sloga—0:31,22, 3. Vehovec Matjaž, KŽK Gorenjske—0:32,87, 4. Kne Brane, KŽK Gorenjske—0:33,62, 5. Žganec Jože, Mednarodna trgovina—0:33,78, 6. Belak Anton,

Del prizorišča na Dan Mercatorja v Savskem logu v Kranju Foto: Jaro Novak

Dosežki Mercatoriade

Sloga — 0:33,90, 7. Končina Srečko, Ljubljanske mlekarnice — 0:34,38, 8. Sinkovič Bojan, KK Sevnica — 0:34,97, 9. Zemljarič Zlatko, Izbira Panonija — 0:37,15, 10. Hiženjak Srečko, Izbira Panonija — 0:37,61, 11. Flišek Dušan, Kopitarna — 0:40,00, 12. Zolič Šamir, Mednarodna trgovina — 0:41,22, 13. Gostič Boris, Sadje zelenjava — 0:46,83 in 14. Lončar Dušan, Sadje zelenjava — 0:46,97.

Plavanje moški B — uvrstitev posameznikov:

1. Bokal Marko, DS SOZD + IB — 0:31,91, 2. Voršič Martin, KŽK Gorenjske — 0:32,40, 3. Ošlovnik Vlado, KK Sevnica — 0:33,00, 4. Petrič Slavko, Agrokombinat — 0:33,47, 5. Kolman Franc, Mednarodna trgovina — 0:35,84, 6. Urabič Andrej, Izbira Panonija — 0:37,44, 7. Snoj Jože, Rožnik — 0:38,05, 8. Kokalj Boris, Emba — 0:42,60, 9. Orešnik Franc, KŽK Gorenjske — 0:46,00, 10. Zorko Kora, Sloga — 0:54,57, 11. Ivačič Viljem, Kopitarna — 0:58,20 in 12. Janežič Bogdan, Eta Kamnik — 1:08,62.

Plavanje moški C — uvrstitev posameznikov:

1. Lisec Bogomir, Kopitarna — 0:33,69, 2. Pisek Drago, Agrokombinat — 0:36,21, 3. Bizjak Ferdinand, Mednarodna trgovina — 0:36,82, 4. Vodnik Nande, Mednarodna trgovina — 0:39,03, 5. Glavnik Rene, Izbira Panonija — 0:40,73, 6. Ribarič Jože, Sloga — 0:41,47, 7. Mihelin Franc, Eta Kamnik — 0:45,79, 8. Cuderman Janez, KŽK Gorenjske — 0:46,63, 9. Zech Heli, KŽK Gorenjske — 0:51,56 in 10. Tomanič Franc, Izbira Panonija — 0:53,10.

Plavanje ženske A — uvrstitev posameznice:

1. Kujundžič Silva, Sloga — 0:44,44, 2. Matjažič Matjaž, Mednarodna trgovina — 0:49,31, 3. Gomboc Brigita, Sloga — 1:03,30, 4. Snoj Anica, Ljubljanske mlekarnice — 1:09,31, 5. Kocjan Brigita, Izbira Panonija — 1:16,78 in 6. Ovsenjak Danica, Izbira Panonija — 1:19,03.

Plavanje ženske B — uvrstitev posameznice:

1. Dolinšek Sonja, Mednarodna trgovina — 0:43,09, 2. Mauko Jelka, Sloga — 0:43,81, 3. Starovlasnik Elica, Sloga — 1:00,22, 4. Otrin Maja, Ljubljanske mlekarnice — 1:03,34, 5. Puncer Kristina, Mednarodna trgovina — 1:03,49, 6. Bremec Lidija, Nanos — 1:05,62, 7. Oblak Dijana, Izbira Panonija — 1:08,97 in 8. Lajovec Mimica, Izbira Panonija — 1:19,97.

Plavanje ženske C — uvrstitev posameznice:

1. Dobro Breda, Mednarodna trgovina — 1:03,07, 2. Cevc Tjaša, Ljubljanske mlekarnice — 1:04,87, 3. Škafar Ana, Mednarodna trgovina — 1:07,21, 4. Šegula Danica, Izbira Panonija — 1:08,75, 5. Lepe Ida, Izbira Panonija — 1:12,13, 6. Tršek Mariča, Emba — 1:26,37 in 7. Svenšek Finika, Sloga — 2:00,50.

Streljanje moški — uvrstitev ekip:

1. Kopitarna Sevnica — 682, 2. Izbira Panonija Ptuj — 670, 3.

M-KŽK sledi sodobni tehnologiji

Mirko Jenko

Gradnja novega centra za hitro razmnoževanje krompirja

Že pred več leti se je rodila ideja, da bi zgradili sodoben center za hitro razmnoževanje krompirja. Zdaj ga imamo v Šenčurju pri Kranju.

V delovni organizaciji Mercator-KŽK Gorenjske iz Kranja se ukvarjamo s pridelavo semenskega krompirja. Visoko raven kakovosti našega semena poznajo kupci širom Jugoslavije, vendar je kakovost pri nas sila težko vzdrževati, saj imamo slabše podnebne razmere za tovrstno proizvodnjo kot v nekaterih evropskih deželah. Sedanji način klonske selekcije osnovnega semenskega materiala je dolgotrajen in rastline so zato često podvržene možnostim okužbe z virusi, ki jih prenašajo uši.

Uveljavljeni način izbora je bil v Evropi uveden že pred 30 leti in so ga v zadnjem desetletju zamenjali z novim načinom — metodo hitrega razmnoževanja rastlin v nadnaravnih razmerah. V načelu gre pri novi tehnologiji za to, da iz ene povsem zdrave rastline vzgajamo veliko število rastlin v kratkem času. Ves postopek vidimo v nadzorovanih razmerah, v laboratorijih, rastlinjakih in mrežnikih. Šele naslednje leto jih posadimo na prosto.

Od zamisli in načrtov do uresničevanja ni bila kratka pot. Veliko smelosti in zaupanja v lastno znanje je bilo potrebno, da smo pri ljudeh odpravili strah in nezaupanje do nove tehnologije. Upravičenost naložbe so poznali tudi sovlagatelji in banka, tako da smo celotno denarno konstrukcijo pokrili že pred pričetkom del. Upamo tudi, da ne bomo več vezani na uvoz nekaterih količin semena visokih vzgojnih stopenj, ki smo ga bili do sedaj prisiljeni uvažati.

Ko se danes peljemo mimo Šenčurja pri Kranju, lahko poleg skladišča za semenski krompir vidimo novi center že skoraj v dokončni podobi — to je stavbo za laboratorije, pomožno zgradbo, rastlinjak in mrežnike.

Prve dni avgusta lani je glavni izvajalec del, Gradbinec iz Kranja, začel s prvimi deli. Postavili so barako za orodje in material ter pričeli z zemeljskimi deli. Odstranili so zgornjo plast zemlje ter jo deponirali. Sedaj jo usposablajo za nasutje in ureditev okolice. V mesecu septembru so pozidali kletne prostore, zabetonirali prvo ploščo in obe stavbi dozidali do strehe. V novembru in decembru je bila prva skrb izvajalcev streha. Res jim je glavno del na ostrejšu uspelo opraviti do večjega poslabšanja vremena. Zgradili so še varovalno ograjo na južni in zahodni strani, uredili robnike in hidrante na dvorišču ter ga grobo asfaltirali. V obeh stavbah so uspeli urediti grobo vodovodno in električno napeljavo ter grobo omete. Vzidali so okna in vrata ter obe stavbi obzidali z belimi zidaki in odeli v lesene obloge, kar daje stavbam primerno zunanost, tako da nas pogled nanje ne bo razočaral.

V drugem delu gradnje po novem letu so nadaljevali z izdelavo notranjosti stavb. Polagali so tlake, izolacije, uredili hladilne komete in napeljave za njihovo klimatizacijo.

Poglavitna pozornost izvajalcev v spomladanskem obdobju je veljala gradnji rastlinjaka, ki je najzahtevnejši objekt v celotnem načrtu. Mogoče ste se temu začudili, vendar je res tako. Pred

projektante so bile postavljene zelo velike in podrobne zahteve.

Rastlinjak bo varoval rastline pred mrazom, vročino, pred premočnim soncem in skrbel še za primerno vlago, od pozne zime do poletja. Boste rekli, saj to zmore še marsikateri rastlinjak! Res je. Krona naših zahtev je, da rastlinjak vse to, kar smo opisali, opravi popolnoma hermetično zaprt, kajti le na ta način prepre-

raj izključno domače materiale,« je povedal nadzorni.

Enak optimizem in zaupanje v uspešno izdelavo objektov odseva tudi izjave Rudija Carotta — vodja gradbišča. Zagotavlja nam, da bomo v kratkem prevzeli objekt, na katerega bomo lahko ponosni.

Razlogov za nezaupanje in slabo voljo ob pogledu na gradbišče torej ni.

Center za hitro razmnoževanje krompirja. Fotoarhiv Mercator-KŽKG

čimo dostop ušem, ki prenašajo viruse. Brez te zmožnosti rastlinjaka bi celotna zamisel izgubila svojo težo. Na podlagi takih zahtev je bil skonstruiran resnično izviren objekt v Jugoslaviji. Do sedaj se s takim problemom še ni spopadel nihče. Kako hudo pa je biti prvi in prebijati led, je marsikdo okusil že na svoji koži.

Med gradnjo ničesar ne prepuščamo naključju.

V prvi fazi gradnje se je gradbeni odbor sestel enkrat tedensko, v zadnji fazi pa dvakrat in sproti rešuje nastale probleme, ki nastopajo vsled zahtevnosti gradnje. Odbor sestavljajo predstavniki projektantov, izvajalcev in investitorja.

Velika neznanka za ljudi so tudi kovinska ogrinja, ki še najbolj spominjajo na manjši rastlinjak. To bodo novi mrežniki — ogrinja bomo prekrili z gosto plastično mrežo, ki bo preprečevala vstop ušem v prostor, kjer bodo uspevale rastline. Tudi mrežniki so prvi podoben objekt v Jugoslaviji.

Kako uspešno potekajo gradbena dela, kako se izvajalci držijo dogovorjenih rokov, smo povprašali odgovornega za nadzor gradnje s strani investitorja, tovariša Frantarja. »Izvajalce del moram pohvaliti. Dela potekajo po načrtu in noben element gradnje ne zaostaja. S kakovostjo del sem zadovoljen — do manjših napak prihaja le pri zelo zahtevnih instalacijskih delih.

Težav pri nabavi materiala ni. To priča, kako pravilna je bila naša odločitev, da uporabimo sko-

Janez Tavcar, direktor Mercator-Kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske Kranj, ki je bil prireditelj letošnjega — 1. dneva Mercatorja. Foto: Jaro Novak

Mercator na Gorenjskem

Gradbinci so prišli, zgradili bodo in odšli. Na nas pa je, da z novo tehnologijo pridelovanja semenskega krompirja, ki nam jo bo omogočil novi center, še izboljšamo kakovost našega semena in sledimo tehnološkemu razvoju te panoge v razvitem svetu.

3. seja KO sindikata SOZD

Vesna Bleiweis

Dan Mercatorja poslej vsako leto

Ljubljana, 3. junija — Jedro razprave: poslovni rezultati sozda v obdobju januar-marec in gibanje sredstev za osebne dohodke — Mercatoriada naj preraste dosedanje okvire in postane del vsakoletnega srečanja delavcev in kmetov sozda ob Dnevu Mercatorja.

Čeprav poročilo o poslovanju sozda v prvih treh mesecih letošnjega leta ni vsebovalo zaskrbljujočih ocen, so člani KO sindikata menili, da je treba predvsem za trajne izgube najti ustrezno zdravilo. Prve recepture naj bi ugotovljale že posebne komisije, ki jih je po nalogu delavskega sveta SOZD v prizadete organizacije že poslala Mercator-Interne banka. Koordinacijski odbor je izrazil zahtevo, da se tudi sam neposredno seznanj z njihovimi ugotovitvami ter se tudi sam napoti na obisk enega od ozdov, kjer izguba ni samo vprašanje sredstev, temveč je povezana s celim sklopom vprašanj. KO sindikata bo obiskal prašičjo farmo v Kršnem, ki deluje v sestavi tozda Poljedelstvo meso v krškem Agrokombinatu.

»Poslovno poročilo sicer zelo na kratko omenja področje delitve sredstev za osebne dohodke, vendar bi problemu morali posvetiti več pozornosti,« je menil predsednik KO sindikata, Vasja Lenardič. Ne glede na to, da so trimesečne poslovne informacije bolj informativne narave, pa so vendarle kazalec nekaterih gibanj v posameznih organizacijah.

Razporejanje in delitev sredstev za osebne dohodke mimo družbeno dogovorjenih meril je po oceni KO sindikata sila kratkovidna politika, kajti po splošnih in vse glasnejših ocenah naj bi bili osebni dohodki eden od stebrov inflacije. KO sindikata je zato predlagal, da v vseh organizacijah, ki so v tem obdobju za osebne dohodke namenile več sredstev, kot jim dopuščajo družbeno dogovorjena merila, gibanja uskladijo z rastjo dohodka oziroma drugimi kazalci, na podlagi katerih se ugotavlja primerrost delitvenih razmerij. Znova je oživela pobuda, da bi v sozdu pripravili skupne osnove in merila za razporejanje dohodka in čistega dohodka na sredstva za

osebne dohodke in skupno porabo ter njihovo delitev. KO sindikata je namreč presodil, da bi si morali tudi znotraj sistema sozda postaviti merila za ugotavljanje primernosti delitvenih razmerij, kot tudi enotno urediti nekatere dodatke, ki so povezani z delovnim razmerjem, da o enotnih merilih za oblikovanje in delitev sredstev skupne porabe ne govorimo posebej.

Organizator letošnje Mercatoriade, kranjski Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske, je prvotno zamisel prireditve dopolnil z novo vsebino, ki naj bi se pokazala ob Dnevu Mercatorja, kar je bila že davna želja organizatorjev vsakoletnega srečanja delavcev in kmetov našega sozda. Ob Dnevu Mercatorja naj bi poleg športnih, potekala še vrsta drugih prireditev, ki bi prikazovale obsežno in pestro ustvarjalnost naših delavcev in kmetov tudi na drugih področjih. V okviru letošnjega — prvega Dneva Mercatorja se bodo predstavili z izdelki likovniki, literati in drugi oblikovalci, vse do izdelkov domače in umetne obrti. KO sindikata je zamisel z navdušenjem podprl, obenem pa prevzel obveznost, da bodo prihodnja srečanja Mercatorja potekala pod njegovim programskih in organizacijskim vodstvom. Obrnil se je na vse osnovne organizacije sindikata in njihove konference, da zagotovijo kar največjo udeležbo delavcev in kmetov. Dan Mercatorja naj postane tovariško in prijateljsko srečevanje vseh delavcev in kmetov sozda MERCATOR-KIT in utrjuje našo pripadnost k temu samoupravnemu in gospodarskemu sistemu.

Kakšne so naloge KO sindikata sozda v zvezi s smernicami oziroma izhodišči, ki jih je oblikoval kongres slovenskih sindikatov, pa bo tema, o kateri bo KO sindikata podrobneje in natančneje spregovoril na naslednji seji.

Sklepi in stališča 10. seje poslovodnega sveta — 11. 6. 1986

1. Od 1. 7. 1986 se uvoženi izdelki, katerih končna cena prenese dodatno obdavčitev obremenijo z 0,5 % prispevka za sklad internih kompenzаций. Natančnejša merila oblikuje in sprejme odbor za interne kompenzацийe.

2. Do zasedanja delavskega sveta SOZD morajo strokovne službe M-Interne banke pripraviti podatke o deležih združenih sredstev, ki jih tozda namenjajo za izgradnjo poslovnih prostorov M-Interne banke in Delovne skupnosti SOZD.

3. Poslovodni svet soglašja s prodajo in nakupom računalniške opreme, s tem da se iz prodaje izloči računalnik Delta 700, ki se nameni za uporabo v računalniškem centru v Postojni.

4. Prošnje za donatorska sredstva za akcije republiškega in regionalnega pomena, ki presegajo 100.000 dinarjev se skupaj s stališčem organizacije združenega dela pošiljajo Studiu za ekonomsko propagando. Studio je zadolžen za izvedbo koordinacije.

5. Za oblažitev posledic požara so vse članice soglašale, da se uporabijo združena sredstva rezerv, ki so bila prvotno združena in namenjena za pokrivanje izgub za leto 1985. Za čas, ko ta sredstva ne bodo porabljena za svoj namen, se odstopajo tozdu Agromehanika. M-Interne banka bo glede na svoj ekonomski položaj ugotovila tudi možnost beneficiranih obresti na likvidnostne kredite tozdu Agromehanika. Del manjkajočih sredstev za izgradnjo nadomestnih proizvodnih objektov se zagotovi z večjo udeležbo sredstev, združenih za investicije na ravni SOZD v finančni konstrukciji predračunske vrednosti objektov.

Sklepi 3. seje KO sindikata SOZD z dne 3. junija 1986

1. Delovni program KO sindikata za leto 1986 mora biti za nekatere naloge tudi finančno ovrednoten. Finančni program mora zajeti delež KO pri financiranju pohoda ob žici okupirane Ljubljane 1986 in 1987, ter pokrivanje organizacijskih stroškov za pripravo Dneva Mercatorja 1987. Na podlagi tega in ostalih predvidenih nalog, ki bodo po sklepu KO sindikata terjale sredstva, se oblikuje tudi sklep o združevanju sredstev sindikalne članarine za uresničitev nalog KO sindikata SOZD.

2. KO sindikata maslednjo sejo posveti ugotovitvam komisij, poslovodnega sveta in delavskega sveta soz v zvezi s poslovnimi rezultati januar-marec 1986. Na podlagi teh ugotovitev bodo predstavniki KO sindikata oblikovali Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD Poljedelstvo meso.

3. KO sindikata daje pobudo za pripravo skupnih osnov in meril za razporejanje dohodka in čistega dohodka na sredstva za osebne dohodke in skupno porabo ter njihovo delitev v soz MERCATOR-KIT.

4. V vseh tistih organizacijah, v katerih so razporedili več sredstev za osebne dohodke, kot to dopuščajo družbeno dogovorjena merila, morajo IO osnovnih organizacij sindikata izpeljati potrebne ukrepe za usklajitev gibanja osebnih dohodkov z družbeno dogovorjenimi merili.

5. KO sindikata bo v prihodnje organizator in pripravilec programske zasnove Dneva Mercatorja. Dan Mercatorja naj preraste v vsakoletno srečanje delavcev in kmetov sozda.

6. Za določitev konkretnih nalog v zvezi z stališči in smernicami, sprejetimi na kongresu Zveze sindikatov Slovenije, izdelava vsaka dejavnost v sozdu oceno razmer in problematike. Ocene bodo služile za pripravo družbenopolitične aktivnosti koordinacijskega odbora sindikata sozda.

Sklepi, sprejeti na 10. zasedanju delavskega sveta SOZD — 18. 6. 1986

1. Prodajo se obstoječi poslovni prostori Delovne skupnosti SOZD in Mercator-Interne banke. Potrjena je sklenitev kupoprodajne pogodbe za objekte, ki bodo predstavljali poslovni center sozda.

2. Sprejeta so vsa potrebna pooblastila za pripravo investicijskega programa in ostalih investitorskih obveznosti

3. Spremenjen je plan sozda za leto 1986 — poglavje o investicijah.

4. Proda in kupi se nova računalniška oprema.

5. Tozdu Agromehanika se odstopajo sredstva sklada rezerv v višini 101.695.868 din po 10 % obrestni meri, s pravico do uporabe do 31. 12. 1986 (likvidnostni kredit za ublažitev posledic požara).

6. V finančni konstrukciji gradnje nadomestnih objektov se Agromehaniki zagotovi večji delež združenih sredstev za investicije. Za določitev tega deleža je pooblaščen poslovni odbor interne banke.

Dosežki Mercatoriade

Kopitarna Sevnica — 650, 4. Ograd Ormož — 634, 5. KŽK Gorenjske Kranj — 623, 6. Izbira Panonija Ptuj — 617, 7. Nanos Postojna — 616, 8. Ljubljanske mlekarne Ljubljana — 603, 9. Eta Kamnik — 590, 10. KK Sevnica — 571, 11. Ograd Ormož — 568, 12. Nanos Postojna — 554, 13. Sloga Gornja Radgona — 553, 14. KŽK Gorenjske — 533, 15. Sadjje zelenjava Ljubljana — 503, 16. KGZ Sora Žiri — 493, 17. Emba Ljubljana — 479, 18. Mesna industrija Ljubljana — 469, 19. Nanos Postojna — 442, 20. KZ Cerknica — 410, 21. Emba Ljubljana — 409, 22. DS SOZD + IB Ljubljana in Standard Novo mesto — 400, 24. Tehna Ljubljana — 381, 25. Mednarodna trgovina — 373, 26. Agrokombinat Krško — 308, 27. Trgoavto Koper — 249 krogov.

Streljanje moški — uvrstitev posameznikov:

1. Zakošek Slavko, Kopitarna — 178, 2. Kovačič Stane, Kopitarna in Trstenjak Alojz, Izbira Panonija — 175, 4. Vožanec Robert, Ograd Ormož — 172, 5. Korošec Silvo, Ljubljanske mlekarne, Janžekovič Danilo, Izbira Panonija in Simonič Simon, Izbira Panonija po 171 krogov, 8. Krajnc Boris, Kopitarna — 170, 9. Bogataj Matjaž, KŽK Gorenjske in Hvalec Adolf, Izbira Panonija — 169, 11. Mejak Boris, Kopitarna — 168 in 12. Možič Marjan, Kopitarna — 165 krogov.

Streljanje ženske — uvrstitev

ekip: 1. Kopitarna Sevnica — 463, 2. Sloga Gornja Radgona — 459, 3. Hoteli gostinstvo Ljubljana — 436, 4. Ograd Ormož — 426, 5. Mednarodna trgovina Ljubljana — 361, 6. Nanos Postojna — 338, 7. KŽK Gorenjske Kranj — 294, 8. Izbira Panonija Ptuj — 284, 9. KK Sevnica — 274, 10. Standard Novo mesto — 238, 11. Rožnik Ljubljana — 232, 12. Agrokombinat Krško — 212, 13. Jelša Šmarje-Jelša — 180, 14. Nanos Postojna — 168 in 15. Tehna Ljubljana — 160 krogov.

Streljanje ženske — uvrstitev posameznic:

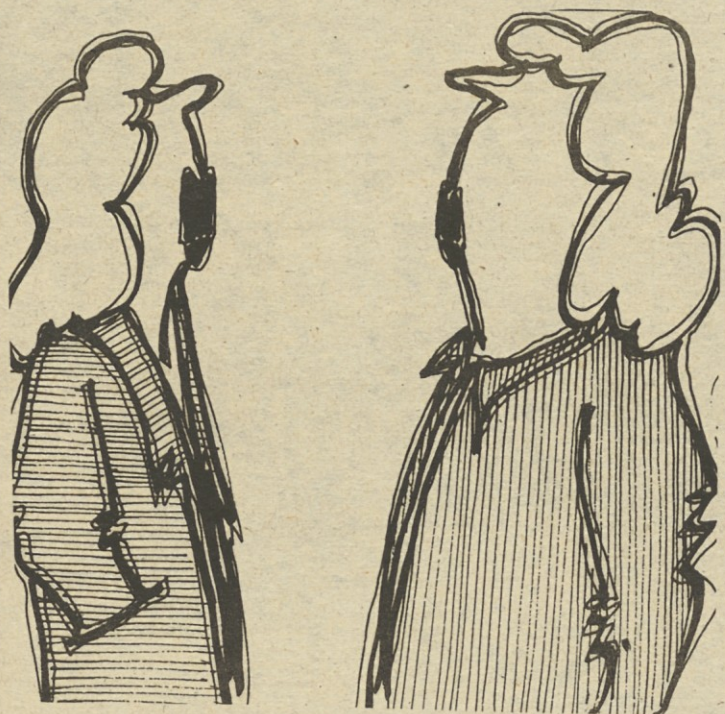
1. Colner Justika, Hoteli gostinstvo — 167, 2. Njeguš Milka, Kopitarna — 161, 3. Kovačič Anica, Kopitarna — 159, 4. Gibičar Zdenka, Sloga in Zdravec Daniela, Ograd Ormož po 156 krogov, 6. Vočanec Milka, Ograd Ormož — 155, 7. Žgajnar Milena, Sloga — 152, 8. Raščan Slavica, Sloga — 151, 9. Tekoš Mojca, Kopitarna — 143, 10. Germ Vika, Hoteli gostinstvo — 138, 11. Možina Alenka, Mednarodna trgovina — 137 in 12. Brezec Ilka, Nanos — 136 krogov.

Šah — uvrstitev

ekip: 1. Rožnik Ljubljana, 2. Kopitarna Sevnica, 3. Agrokombinat Krško, 4. Nanos Postojna, 5. Zarja Ormož, 6. Eta Kamnik, 7. KŽK Gorenjske, 8. Mednarodna trgovina Ljubljana, 9. Izbira Panonija Ptuj, 10. Mesna industrija Ljubljana, 11. Jelša Šmarje-Jelša, 12. Ljubljanske mlekarne in 13. Sloga Gornja Radgona.

Vlečenje vrvi — uvrstitev ekip:

1. Agrokombinat Krško, 2. KK Sevnica, 3. Kopitarna Sevnica, 4. Rožnik Ljubljana, 5. KŽK Gorenj-

— A je bil vaš na Dnevu Mercatorja?
— Ne, na tednu — ni ga še domov!

Dosežki Mercatoriade

ske Kranj, 6. Izbira Panonija Ptuj, 7. Mednarodna trgovina, 8. Standard.

Tenis moški A — uvrstitev posameznikov:

1. Kotar, DS SOZD + IB, 2. Merslavič, Kopitarna, 3. Škerlavaj, Tehna, 4. Čekovin, Trgoavto, 5. Kne, KŽK Gorenjske, 6. Černeck, Rožnik, 7. Kussel, Nanos, 8. Šenk, KŽK Gorenjske, 9. Kvas, Blagovni center, 10. Žagar, DS SOZD + IB, 11. Pjetlovič, Sadje zelenjava, 12. Tomori, Tehna, 13. Merzdovnik, Sadje zelenjava, 14. Rotar, Mednarodna trgovina, 15. Zor, Sadje zelenjava, 16. Zakrajšek, Trgoavto, 17. Tratar, Mednarodna trgovina, 18. Rečič, Trgoavto in 19. Marinček, DS SOZD + IB.

Tenis moški B — uvrstitev posameznikov:

1. Rupnik, Mednarodna trgovina, 2. Gabrovšek, Rožnik, 3. Deu, Mednarodna trgovina, 4. Lah, KŽK Gorenjske, 5. Goslar, DS SOZD + IB in 6. Škufca, Mednarodna trgovina.

Tenis ženske — uvrstitev posameznic:

1. Vidic, DS SOZD + IB, 2. Škerlj, DS SOZD + IB, 3. Lukša, DS SOZD + IB, 4. Grosman, Mednarodna trgovina, 5. Habjan, DS SOZD + IB, 6. Dolinšek, Mednarodna trgovina, 7. Smolej, KŽK Gorenjske.

Kolesarjenje moški A — uvrstitev posameznikov:

1. Damiš Anton, Potrošnik Lennart — 10:34,80, 2. Laurič Stanko, Rožnik — 11:51,30, 3. Petek Franc, Izbira Panonija — 11:53,44, 4. Čebokli Zdravko, Nanos — 12:05,60, 5. Kozelj Janko, Izbira Panonija, 12:22,10 in 6. Premec Tomaž, Sadje zelenjava — 12:35,80.

Kolesarjenje moški B — uvrstitev posameznikov:

1. Klinec Janko, Izbira Panonija, 10:57,30, 2. Božič Franc, Nanos — 11:16,43, 3. Rupčič Ivan, Ljubljanske mlekarne — 11:20,14, 4. Prelovšek Maks, Ljubljanske mlekarne — 11:25,62, 5. Bricelj Ivan, Nanos — 12:02,20, 6. Raljevič Filip, Ljubljanske mlekarne — 12:03,98, 7. Bokali Stane, Sadje zelenjava — 12:23,64, 8. Herman Stane, Rožnik — 12:52,81 in 9. Orešnik Franc, KŽK Gorenjske — 14:59,89.

Kolesarjenje moški C — uvrstitev posameznikov:

1. Kavčič Stane, Konditor — 11:01,77, 2. Pušlar Peter, Rožnik — 11:07,46, 3. Zadnik Jože, Sadje zelenjava — 11:36,22, 4. Glavnik Rene, Izbira Panonija — 12:04,00, 5. Čibej Borut, Pekarna Grosuplje — 12:09,84, 6. Hrušvar Martin, Konditor — 12:44,36, 7. Zabret Jože, KZ Bled — 13:26,24 in 8. Erznožnik Zdravko, KŽK Gorenjske — 14:27,09.

Kolesarjenje ženske A — uvrstitev posameznic:

1. Šehič Mimi, Rožnik — 12:50,24, 2. Osenjak Danica, Izbira Panonija — 14:20,73, 3. Kalan Marinka, KŽK Gorenjske — 15:03,18, 4. Sukovič Ljuba, Standard — 15:51,86 in 5. Vrezec Elka, Nanos — 15:56,04.

10. seja poslovnega sveta SOZD

Vesna Bleiweis

Le lastne sile so zanesljivo jamstvo

Ljubljana, 11.6. 1986 — izgube in ukrepi za njihovo sanacijo osvetljeni z vseh strani, izračunane posledice »ziheraštva«, ugotavljanje razpolovne dobe ekonomskih odnosov s tujino ob nadaljevanju sedanje ureditve, trdna odločenost za izgradnjo poslovnega centra sozd in še nekaj malega s področja ekonomske propagande — o tem je tekla beseda na zadnji seji poslovnega sveta.

Je položaj kmetijstva oziroma živinorejcev že toliko zapleten in težak, da spominja na gordijski voz? Splet vseh dejavnikov, ki vplivajo na njegov položaj, lahko strnemo v eno samo ugotovitev: živina pač ne žre papirnatih obljub, za prehod republiških meja ne potrebuje potnih listin, prav tako pa se ne meni za to, na čigavo njivo pade gnoj.

Poudarjene izgube v Kmetijskem gospodarstvu Kočevje ne terjajo samo ugotavljanja suhoparnih števil o vseh parametrih proizvodnje, temveč terjajo širšo študijo o okolju — od vplivov zgodovinskih dogodkov na demografska gibanja in stanje krajin, do čvrste opredelitve družbeno in zasebno organizirane živinorejske proizvodnje v tem delu naše dežele.

Čeprav izguba v tozdu Posvetstva Ljubljanskih mlekar v prvih treh mesecih ni nič posebnega, pa je bolj zanimiv program ukrepov, s katerimi se ta organizacija loteva sanacije. Temeljita kadrovska prenova in preusmeritev v pridelavo za trg in za lastne potrebe zanimivih poljščin so jedra, ki naj omogočijo gospodarski razcvet tozda. Rezultati izvajanja sanacijskih ukrepov so že vidni v spreminjanju kadrovske strukture, okrepljenem sodelovanju z znanostjo, lastni ambulanti za zdravstveno varstvo živine in izvajanju obsežnejših melioracijskih del.

Ni sile, ki bi krške prašiče prisilila, da ne bi ob požrtju hrani tudi ne onesnaževali okolja. Prognoza poslovanja tega obrata družbene proizvodnje, ki je nastal v interesu celotnega sozda, je tesno povezana z ekologijo, pa tudi z našim lastnim odnosom do prodaje te proizvodnje. Ekološki problemi se rešujejo s pomočjo znanosti, ki jo premore team Biotehniške fakultete, drugi pa se bo moral rešiti tudi s temeljitim izpraševanjem vesti v odno-

su: proizvodnja — predelava — prodaja znotraj sozda.

Obračunavanje ali neobračunavanje pospešene amortizacije? Po mnenju strokovnjakov plansko analitske službe iz Interne banke tudi ni dileme. Obračunavanje pospešene amortizacije povsod tam, kjer to prenese dohodek, daje tolikšne prihranke iz naslova družbenih dajatev, da je to edino smotno, pametno in gospodarno. Vse ostalo je izgovor in posledica »ziheraštva« računovodij, ki izvira predvsem iz strahu, da bi se zaradi tega prekoračila družbeno dogovorjena merila za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Pa tudi obseg združevanja sredstev za skupne investicije sozda za to ni nič bistveno spremenjen. Za tolikšen prihranek, kot ga pomeni obračunavanje pospešene amortizacije, se splača »tudi skakati kot opica« okrog birokratskih uradnikov in jih prepričevati, da sorazmerje med rastjo dohodka in sredstev za osebne dohodke ni edino merilo za ugotavljanje primernosti delitve. Taka ugotovitev je sicer sprejemljiva, dokler je podana »ex cathedra«, težje pa je, če se moraš živeti v vlogi opice. Birokracija in gospodarnost sta v našem sistemu kot gospodar in hlapec.

Malo grobo smo v uvodu zapisali, da je poslovodni svet poslušal podatke o razpolovni dobi ekonomskih odnosih s tujino,

saj podatki dokazujejo, da se sozd, predvsem pa Mednarodna trgovina tudi v teh časih, ko plačuje predvsem država, kar dobro drži. Zlasti velja med izvozniki pohvaliti kranjsko Agromehaniko, ki je v primerjavi z obdobjem januar-april 1985 v letošnjem enakem obdobju izvoz povečala za 3,7 krat. Na odmet pa tudi niso podatki o izvozu ZKZ Mozirje, Kopitarne, Ljubljanskih mlekar-

in KZ Krke. Te organizacije izvoz povečujejo, na drugi strani pa izvozna sapa pojema pri Eti, Kmetijski zadruzi Ribnica, Agrokombinatu Krško in še nekaterim. V zvezi z ekonomskimi odnosi s tujino velja omeniti še predlog odbora za interne kompenzacije. Ta predlaga, da bi se uvoz izdelkov, ki prenesejo obdavčitev, na končno ceno obremenili z 0,5 % prispevkom za sklad internih kompenzacij. Iz tega sklada naj bi se tako rekoč simbolično trem organizacijam pomagalo ohraniti tržišče. Toliko o naslonitvi na lastne sile, kaj pa sruje zvezna vlada v miru, tišini in zbranosti, pa se bo najbrž kmalu pokazalo.

Posvet z direktorji, pred zasedanjem delavskega sveta sozda, ki bo sprejemal sklepe v zvezi z graditvijo poslovnega centra sozda, je bil nujen predvsem zaradi nalitja čistega vina okrog ostalih sozdovih investicij in porabe zanje združenih sredstev. Vsem je bilo dovolj zagotovilo, da realno izvedljivi investicijski programi zaradi izgradnje poslovnega centra ne bodo prizadeti pri deležih združenih sredstev. Do zasedanja delavskega sveta pa morajo strokovne službe pripraviti podatke o deležu vsakega tozda, ki ga namenja za izgradnjo poslovnega centra oziroma za poslovne prostore Interne banke in Delovne skupnosti SOZD, ki bodo uporabljale majhen del poslovnega objekta, ki ga sicer kupuje Mednarodna trgovina.

Koliko Slovencev ve, da **Mercator ni samo trgovina**, temveč da je predvsem z združitvijo s sozdom KIT prerasel v proizvodni sistem? Bormeš, bratec malo. Ne iščimo krivde izven nas samih. **Premalo se pajavljamo v javnosti**, v odnosu do ekonomske propagande smo zapečarski, stereotipni, neprodorni, skratka obravnavamo jo kot stebriček

Iz dela organov sozda

sozda, ki stoji samo zase in sam sebi namenjen. To sicer ni ugotovitev, ki jo je sprejel poslovodni svet, mogoče pa jo je bilo razbrati iz koledarja propagandnih prireditev, ki so predvidene predvsem v trgovini. Proizvodnih organizacij nastopanje v sredstvih javnega obveščanja ne zanima, oziroma se to zdi potrebno le svetlim izjemam. Dokler bo naš odnos do ekonomske propagande mačehovski, toliko časa bo tudi vsaka težnja, da uredimo njeno financiranje na skupnih temeljih, le glas vpijočega v anonimnosti. Zato tudi ni čudno, da ni pretiranega navdušenja nad predlogom, da bi vsaj obravnavanje in usklajevanje donatorskih zahtev spravili pod eno streho.

Požar v Agromehaniki je nesreča, ki lahko doleti vsako izmed članic sozda. Kakšna in kolikšna naj bo pomoč sozda pri udeležitvi posledic nesreče? Trezne in skrbno pretehtane odločitve delavcev Agromehanike in vseh delavcev KŽK, da bodo proizvodnjo nadaljevali v improviziranih proizvodnih objektih, je prevladovala v poročilu kažekajevcev. TOZD potrebuje predvsem nadomestitev zgorelih reprovromaterialov, če hoče zagotoviti vsaj tolikšen obseg proizvodnje, da bo izpolnil izvozne pogodbenne obveznosti, potrebuje obratna in investicijska sredstva. V ta namen se članice sozda odrekajo uporabi združenih sredstev rezerv, pri koriščenju združenih investicijskih sredstev

za gradnjo nadomestnih proizvodnih prostorov pa se v finančni konstrukciji nameni večji delež združenih sredstev. Brez jokavosti in patetike podano poročilo o nesreči, ocene njenih posledic tako v merilu tozda, delovne in sestavljene organizacije dokazuje, da znamo in zmremo z lastnimi silami, ni iz trte zvito reklo. Zgledujemo se!

Vsak od nastopajočih je vlekel na svojo stran, naposled pa so le potegnili skupaj — Agrokombinat Krško in Kmetijski kombinat Sevnica, vsi iz sozda MERCATOR-KIT. Foto: Kancijan Hvastija

Pomembnost planiranja in spoštovanja sprejetih planov

Stanislav Pirc

Nabave pri poslovnih partnerjih

Ob tem, kako se celovito zamišljena in ob doslednem izvajanju učinkovita strategija ter prednosti velikega sistema izničijo z zasebništvom in njegovih drobnih koristih.

V sozdu MERCATOR-KIT imamo že ustaljeno metodo priprave in sprejemanja plana blagovnega prometa. Sektor za blagovni promet in gostinstvo pripravi na podlagi polletnih podatkov in na podlagi sprejete poslovne politike predlog, ki ga potem ozdi nosilci posla pregledajo, dopolnijo s svojimi predlogi, vse skupaj pa se še enkrat uskladi in nato potrdi na delavskem svetu sozda.

Plan blagovnega prometa se v našem sozdu sestoji iz Plana nabave blaga pri proizvajalcih-dobaviteljih, med katere štejemo tudi vse proizvodne ozde našega sozda, Plana internega blagovnega prometa med ozdi na debelo in ozdi na drobno iz sestava sozda in Plana nabave pri zunanjih grosistih.

Pri planu blagovnega prometa je potrebno še posebej poudariti, da imajo proizvodni ozdi iz sestava sozda pri plasmaju svojih izdelkov prednost, za ozde na drobno pa je obvezna kar največja nabava pri domačih grosistih, s trendom povečanja do meje sposobnosti teh grosistov, kar pomeni 100 % oskrbe s prehrambenim blagom pri domačih grosistih, razen za blago, ki se sicer dobavlja neposredno iz proizvodnje v maloprodajo (kruh, mleko, meso), za neprehrambeno blago pa sklepamo kot dopolnitev tudi pogodbe z zunanjimi grosisti.

Sektor za blagovni promet in gostinstvo dobi s sprejetim Pla-

nom blagovnega prometa pooblastilo in dolžnost, da sklene proizvodno-prodajne plane in pogodbe z dobavitelji za določeno poslovno leto.

Pogodba je obojestranska obveznost. Ko je podpisana, pomeni, da jo morata tako kupec kot proizvajalec oziroma dobavitelj izpolniti v dogovorjenih prvinah, ob upoštevanju dogovorjene tolerance ter objektivnih težavah v primeru višje sile, v proizvodnji kot na tržišču. Naši ozdi kaj radi pozabljajo na svoje pogodbene obveznosti, kar se tiče dinamike prevzema in realizacije količin. Nehote se vsiljuje vprašanje, kje se v vsakdanji praksi zatika, da se sicer sprejetih in samoupravnih potrjenih dogovorov ne držijo.

Prva težava se prične že pri postavitvi in usklajevanju plana med ozdi na debelo in ozdi na drobno. Ozdi na drobno namreč vstrajajo in vsako leto z različnimi argumenti skušajo prepričati ozde na debelo, da so nesposobni (rok izdobe, izbor blaga, neustrežljivost, manjko blaga, togost pri reklamacijah itd.), da bi izsilili plan nabave tudi pri zunanjih grosistih in opravičili svoje nabave pri proizvajalcih, kar je še posebej očitno pri piščah.

Ko končno s skupnimi močmi nekako le uskladimo Plan blagovnega prometa, in vsaj na papirju razčistimo razumne in smotrne poti za pretok blaga, ki bi bile kar najmanj obremenjene z drobnimi interesi posameznikov

ali majhnih skupin, se začne uresničevanje plana v praksi.

Z rastjo sozda oziroma z vključevanjem novih in novih ozdov vanj, bi bilo logično, da se poleg združitve opravijo tudi reorganizacije v takem smislu, da bi se izboljšala smotnost pri pretoku blaga od proizvodnje do potrošnika. Ena od takih racionalizacij bi zanesljivo bila zmanjševanje števila grosističnih skladišč in kakovosten prehod od malih občinskih trgovskih podjetij k organiziranemu trgovskemu sistemu, ki bi imelo na primer na področju prehrane na vsakih 60 do 80 km večje sodobno urejeno skladišče, ki bi bilo sposobno sprejemati od proizvodnje kamionske in vagonске pošiljke. Skladišče bi moralo biti kompletno s ponudbo vsega blaga, ki ga prodaja povprečna prodajalna z živili in izdelki dnevne porabe. Če bi se držali tega načela, bi imeli v sozdu največ 4 grosiste za živila in izdelke dnevne porabe in 2 grosista za blago tehnične stroke, tako pa imamo takšno ali drugačno skladišče skoraj v vsakem maloprodajnem ozdu in jih ne ukinemo največkrat le zaradi tega, ker tam delata tudi Janez in Micka, ki sta v podjetju že 10 ali 20 let in imata velik vpliv ter sta močno potrebna in pomembna.

Poleg tega, da takih skladišč ne ukinjamo, gradimo še nova, in to tudi iz združenih sredstev, da bi zadovoljili drobnopodjetniške in občinske apetite in imeli navidezni mir v sozdu. Zaradi velikega števila skladišč je jasno, da je v izvajanje sprejete poslovne politike vključeno tudi veliko število vodij komercial, njihovih referentov in skladiščnikov. Tako se

nam prepogosto dogaja, da vsi skupaj izpademo neresni, saj sektor za blagovni promet in gostinstvo podpiše pogodbo s poslovnim partnerjem, ki je predviden s planom blagovnega prometa, in sicer za določene količine in vrsto blaga, doseženi so ugodni prodajni in plačilni pogoji s stimulacijo (superrabat) za izpolnitev pogodbenih količin, partner združuje sredstva za skupno ekonomsko propagando in morda tudi za naložbe, našo komercialno politiko in odločanje o nabavi pa prepustimo referentom, skladiščnikom in poslovojem, ki često sploh niso seznanjeni s sklenjenimi pogodbami, prodajnimi in plačilnimi pogoji, če pa že so, pa nihče ne nadzira njegovega dela. Dogaja se tudi to, da se da vodja komerciale kaj hitro prepričati od podrejenega, da nekaj »ne gre«, oziroma da tistega ni mogoče prodati, pri čemer pa blago sploh še ni prišlo do prodajne police.

Rezultat takega dela v očeh dobaviteljev veliki sozda MERCATOR-KIT krepko zmanjšuje, njihove aktivnosti se drobijo na obdelavo številnih referentov, skladiščnikov in poslovojev. Taka obdelava je seveda veliko dražja. Zaradi tega tudi nudijo slabše prodajne in plačilne pogoje, ne združujejo sredstev za skupno ekonomsko propagando in naložbe, ampak ta sredstva preljujejo v drobna darila, največkrat lastne izdelke, ki kot vzorci končajo pri široki Mercatorjevi populaciji. Posel tako teče neovirano naprej, proizvajalci se počutijo sigurne in celo narekujejo izbor v naših drago zgrajenih skladiščih in maloprodajnih poslopih, v katera niso nič vložili:

S tem, kar sem zapisal, nisem odkril Amerike, saj to tematiko obdelujemo že 10 let, odkar je nastala sozda. Vsaj 4-krat letno imamo komercialne sestanke vse trgovske mreže v sozdu, mesečno imamo sestanke grosističnih ozdov, pa se nekatere stvari ne premaknejo niti za milimeter. Občutek imam celo, da se slabša poslovna disciplina tudi v tistih ozdih, ki so bili kolikor toliko v redu, in da je temu često vzrok zgledovanje pri nanovo pridruženih ozdih po letu 1977 dalje.

Enostavna računica nam pove, da bi že z 0,1 % povečano razliko v ceni v celotnem prihodku trgovske dejavnosti sozda MERCATOR-KIT v letu 1985, ki bi jo naprimer z lahkoto dosegli z večjo poslovno disciplino, ustvarili za 122.000.000 dinarjev večji dohodek, vendar zaradi tega nikogar ne boli glava ali pa se vsaj premalo o tem razmišlja. Po drugi strani pa bi naprimer veliko ozdov že tako borna sredstva za ekonomsko propagando, dogovorjena z dobavitelji, želelo razparcelirati na drobne delčke in jih potrošiti za nepomembne stvari. Nasploh pa delajo okoli tega veliko hrupa.

Za konec še podatek, da smo za leto 1985 iztržili od dobaviteljev kot dodatno udeležbo (superrabat) skoraj 450 milijonov (novih) din, vendar z veliko težavo, ker nismo izpolnjevali pogodbenih obveznosti. Za leto 1986, bo ta številka enkrat večja, vendar le ob pogoju, da bomo izpolnjevali pogodbene obveznosti, kar so nam dobavitelji jasno povedali. Verjetno je tudi to ena od pomembnih stvari, o katerih velja razmišljati in za katero ni škoda porabiti malo več časa.

Ob Embini nagradni akciji

Mile Bitenc

Milijoni so razdeljeni

Dve številki Mercatorja nazaj smo objavili nagradni razpis za najlepše in najbolj domiselno urejene izložbe ob 30-letnici Mercator-Embe. Pričakovali smo goro prijav, saj so bile nagrade vabljive — petkrat po milijon (v obliki Embinih izdelkov), pa smo se ušeli. So delovanje so prijavili le trije aranžerji iz vesoljnega Mercatorja.

Komisija tako ob ocenjevanju ni imela posebno težkega dela — veliko ga pa sploh ni bilo. Ogledali smo si le pet izložb — toliko je bilo namreč prijav — in potem primerjali, ocenjevali in se odločili, da nagrade podelimo takole.

BERNARDA TKALEC, aranžerka iz Ribnice, je izložbo na-

pravila v blagovnici. Namenila ji je veliko prostora in vanj domiselno vgradila izdelke Embe, na svojstven način poudarila pestrost Embine proizvodnje, uporabila pri tem vrsto izvornih zamisli, sama pripravila razne dodatke (lutke, suho robo, napise itd...) in edina upoštevala tudi to, da smo želeli, da se Embin jubilej — 35 let, še posebej poudari.

Zaradi vsega tega, lepega videza izložbe in najboljšega celostnega vtisa, komisija podeljuje Bernardi Tkalec dvojno nagrado.

MIRKO ŠKRLJ iz tozda Dolomiti je napravil eno samo izložbo. V njej je predstavil le en izdelek — Benko, vendar pa to na prijeten, dokaj vpadljiv način. Izložba za steklom samopostrežbe na Rakovniku deluje nadvse elegantno, po svoje umirjeno in napadno. Mirko Škrlj je izbral prostor ob vhodu v trgovino — torej na najbolj frekventni točki, in s postavitvijo sistema Abstracta pričaral prav simpatično izložbo. Škoda bi bilo, če tega izložbenega prostora ne bi uporabil še kdaj. Tudi njemu komisija namenja eno izmed nagrad.

ZVONE GOLE je imel kar veliko dela, saj se je lotil treh izložb. Domiselno je uporabil fantka, ki se obliže (povečal je maskoto Merkatorčka) — to pa je na žalost vse, kar je v njegovi izložbi posebnega. Pri ureditvi izložbe je seveda uporabil Embino paleto izdelkov. Če bi njegove tri izložbe še posebej ocenjevali, potem si največ točk zasluži tista v Zavoru. Zvonetu Goletu komisija namenja tudi eno izmed nagrad.

Ker so dopusti pred vrati, bomo vse tri nagrajence o tem, kdaj in kje dobijo nagrade, še posebej pismeno obvestili.

Nagrajena izložba
Bernarde Tkalec.

Foto: Mile Bitenc

Iz sektorja za blagovni promet in gostinstvo

Franc Suhadolnik

Prodaja tekstila v Mercatorju

Tekstil v splošnem pomeni besede je eno najzanimivejših prodajnih področij. Zaradi sorazmerno ugodne razlike v ceni se je v zadnjih deset letih zelo povečalo število prodajnih mest s tekstilom. Pričakovati je, da bo ogromen proizvodni potencial tekstilne industrije v SFRJ povzročil nekaj neravnovesij na domačem nabavno prodajnem področju.

V obdobju do leta 1990 je pričakovati težnjo po upadanju izvoza tekstila v ZDA in Zahodno Evropo, kar ima lahko za posledico to, da se bo pritisk proizvajalcev usmeril na domače tržišče.

Najnujnejši ukrepi

Univerzalnega recepta za prenos nabave tekstila s strani maloprodaje na interne grosiste ni. Iz povsem objektivnih razlogov (bitka za dohodek, sortiranost, dostava ipd.) ga za zdaj tudi ne more biti. V začetku leta 1985 je bila napravljena groba analiza o nabavi tekstila preko internih in eksternih grosistov.

Dokaj pripomb maloprodaje velja slabi dostavi, slabšim plačilnim pogojem, sortiranosti ipd. Omenjeno je bilo, da smo o tem problemu razpravljali tudi na sestanku vseh maloprodajnih ozodov. Še ne popolnoma preverjen izračun za leto 1985 kaže, da se razmerje nabave eksterni : interni grosist popravlja v korist domačega. Nedvomno sta na to vplivali dve odločitvi, in sicer izboljšani plačilni pogoji in skrajšani rok dostave blaga.

Lahko bi še veliko pisali tako o objektivnih in subjektivnih odločitvah, ki pogojujejo nakupe pri zunanjih grosistih, vendar smatram, da te probleme lahko rešimo le na skupnem sestanku vseh teh prizadetih veleprodajnih organizacij — iz Ptuja, Ljubljane in Postojne. V razmislek bi navedel nekaj temeljnih podatkov, ki izhajajo in poslovanja zunanjega in notranjega grosista.

Zunanji grosist dosega boljše razliko v ceni (0,5 % — 1 %), ima znatno nižje stroške poslovanja in količnik obračanja zalog od 11 do 14.

Domači grosist dosega nekoliko slabšo razliko v ceni predvsem na račun manjšega prometa, posluje z višjimi stroški in ima količnik obračanja med 7 in 9.

Zunanji grosist ima boljše organizacijo poslovanja, kar vse govori v prid specializaciji in tradiciji.

V letu 1986 smo izenačili plačilne pogoje za maloprodajo pri zunanjem in domačem grosistu. Toda to je le kanček ukrepov, ki bi jih morali še vpeljati.

Za hitrejšo rešitev predlagam:

1. Izboljšati nabavne pogoje internih grosistov
2. Proučiti organizacijo poslovanja v tehničnem organizacijskem in kadrovskem smislu
3. Reorganizirati nabavno in prodajno službo in jo prilagoditi zahtevam trga
4. Skrajšati rok dostave na minimum to je 2—4 dni
5. Rešiti ustrezno nagrajevanje delavcev v nabavni in prodajni službi
6. Zagotoviti tak asortima konjunktornih artiklov, ki bo zani miv tako za samopostrežbe in veleblagovnice
7. Povečati koeficient obračanja zalog in znižati stroške poslovanja

8. Doseči večjo specializacijo v posameznih blagovnih skupinah, predvsem na področju trikotaže, lahke konfekcije in perila

Šele ko bodo ti pogoji zadovoljivo rešeni, bomo lahko upravičeno zahtevali od maloprodaje, da bo nabavo preusmerila na domačega grosista. Situacija na tržišču nas sili, da takoj pristopimo k analizi stanja, se tesneje povežemo z maloprodajo, da z povečanim nakupom omogoči hitrejši pretok blaga iz skladišča v trgovine in tako tudi z rezultati poslovanja ekonomsko opravičimo obstoj tekstila in galanterije v internih grosistih. V najbolj odgovorne delavce mora prodreti zavest, da kot SOZD veliko izgubjamo ravno na račun naše neorganiziranosti in hitrejšega reševanja posameznih funkcij poslovnega procesa.

Prevladujejo zunanji grosisti

V letu 1985 smo imeli v Sloveniji okrog 560 prodajal s tekstilom s skupno realizacijo okoli 80 milijard dinarjev. V sozdu MERCATOR — KIT imamo 82 specializiranih prodajnih mest za tekstil,

katerih realizacija znaša 6 milijard dinarjev, v 209 samopostrežnih trgovinah z mešanim blagom pa je bilo prodanega še za več 3 milijarde dinarjev tekstila. Natančnejši podatki za Slovenijo bodo, žal, znani šele v juliju, ki pa celotne slike ne bodo spremenili. Tako lahko ugotovimo, da predstavlja Mercator s svojimi prodajnimi zmogljivostmi okoli 11 odstotkov celotne prodaje tekstila v Sloveniji, kar je nemerno manjša udeležba kakor na živilskem področju, kjer je Mercator udeležen z okoli 28 %.

Namen našega prispevka je, da vzpodbudimo razmišljanje o kar najhitrejši rešitvi vprašanja oskrbe maloprodaje s tekstilom preko domačih grosističnih organizacij v Ljubljani, Ptuj in Postojni.

Na področju plasmaja tekstila v maloprodajo se srečujemo z izredno hudo konkurenco pri zunanjih grosistih, ki so specializirani za prodajo tekstila.

Zunanji grosisti so v letu 1985 prodali v mrežo Mercatorja več ko 3,5 milijarde dinarjev tekstila in galanterije, kar pomeni odliv dohodka v obliki razlike v ceni za okoli 350 milijonov dinarjev. Letos bo pretok blaga povečan na okoli 4,5 do 5 milijard dinarjev.

To pa je že tako velik odliv dohodka, da bi ga bilo koristneje porabiti za razvoj te panoge v Mercatorju. Dejstvo je, da so nekateri zunanji grosisti po realizaciji močnejši od celotne realizacije tekstila v Mercatorju. To pri dobaviteljih pomeni veliko. Zaradi tega bo boj za povečanje pro-

daje tega blaga preko internih grosistov težak, saj predstavlja realizacija domačih grosistov v blagovni skupini tekstil-galanterija v letu 1985 okrog 1,5 milijarde dinarjev.

Zunaj večje ugodnosti

V oktobru lanskega leta smo posvetili prodaji tekstila preko naših grosističnih organizacij dokaj časa. Na sestanku z vsemi trgovskimi ozdi smo ugotovili, da ima maloprodaja interes kupovati »doma«, vendar obstaja vrsta različnih ovir. Sprejeli smo ustrezne sklepe, ki so bili zavezujoči tako za prodajo na drobno kakor tudi za prodajo na debelo. Analiza poslovanja trgovine v sozdu MERCATOR-KIT za leto 1985 kaže spodbuden podatek pri realizaciji nabave tekstila in galanterije preko domačih grosistov. Razmerje interni — eksterni grosist v I. polletju 1985 je bilo 32 : 68. V II. polletju se je razmerje bistveno popravilo, tako da znaša struktura realizacije interni — eksterni grosist za leto 1985 44 :

56. Toda samo delitveno razmerje nas ne sme zavesti v prepričanje, da se stanje popravlja. Nasprotno, stanje v blagovni skupini tekstila se slabša na račun izredne agresivnosti zunanjih grosistov in povečane prodaje na galanterijskem področju (toaletno-kozmetični proizvodi). Nudenje boljših plačilnih pogojev ob določeni količini nakupa, razgibani komercialni tedni in uporaba drugih uslug so samo del ugodno-

sti, ki odtehtajo odločitev o nakupu pri zunanjem grosistu.

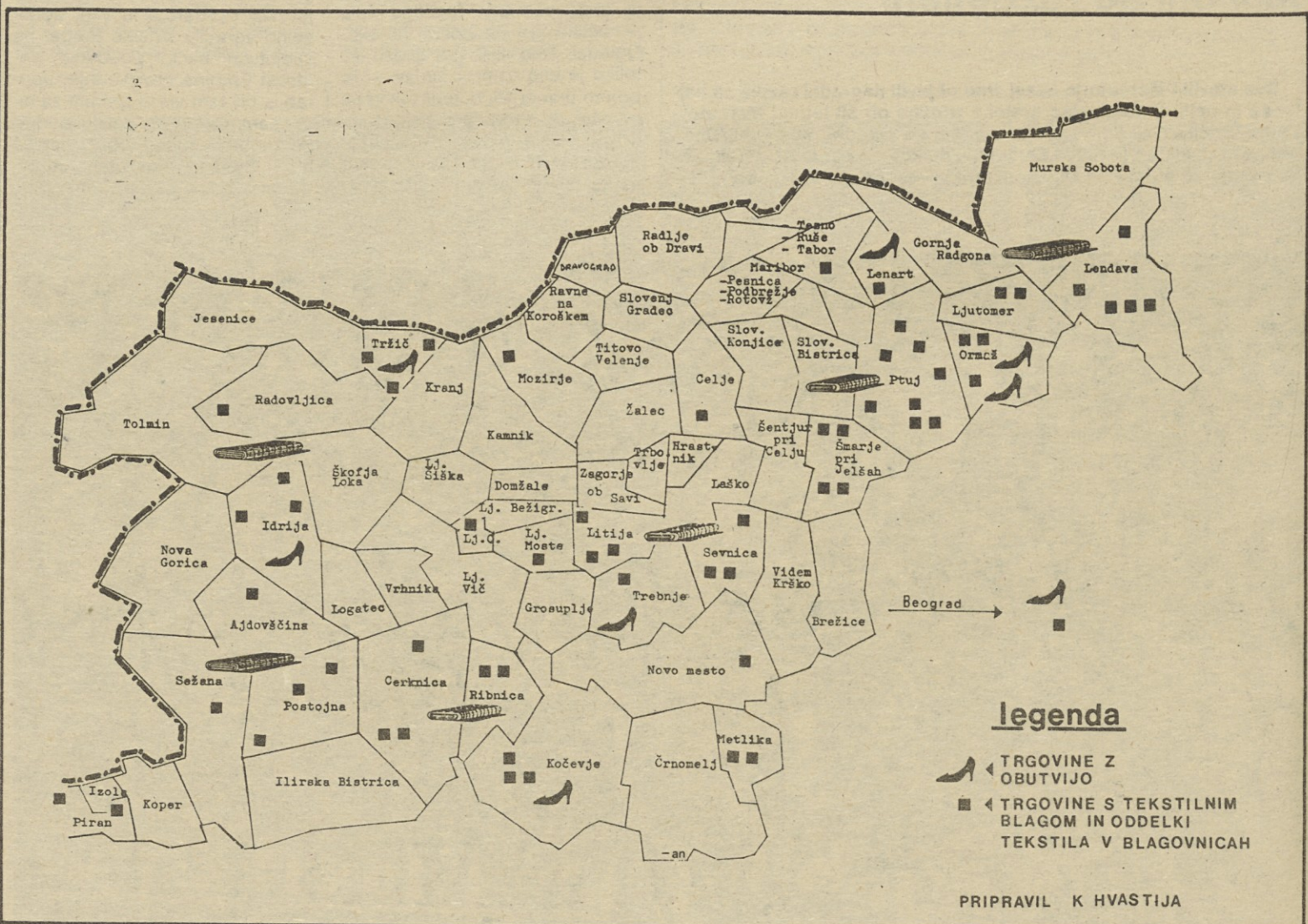
Popolne primerjave med internim in eksternim grosistom ne moremo dati, ker je strukutra poslovanja pri zunanjih grosistih v večji meri vezana na tekstil (85), ostalo je galanterija, pri domačih grosistih pa predstavlja poslovanje s tekstilom sorazmerno majhen del (cca 45 % v primerjavi z galanterijo).

Primerjava kazalcev poslovanja je praktično nemogoča, ker rezultati ne bi izhajali iz enake osnove. Za širše razmišljanje in analize bi navedel dva kazalca, in sicer razliko v ceni, ki je bila dosežena pri eksternem grosistu v višini 9 %, pri internem pa 8,2 odstotka. Drugi kolikor toliko primerljiv podatek pa so doseženi materialni stroški pri eksternem grosistu 4,2 % in internem 6,8 %.

Specializacija zunanjih grosistov je na visoki ravni. Vse pogostejše se pojavljajo različni kompenzacijski posli s proizvajalci, kjer je mogoče doseči ugodno razliko v ceni, pogojenimi superrabati na odvzem večjih količin ipd. Nesporna je tudi dolgoročna navezanost proizvajalcev na velikega grosista.

V vsem tem začaranem krogu številnih dobaviteljev tekstila bi si morali v Mercatorju izboriti mesto zase. Uvodoma je bilo navedeno, da imamo v Mercatorju blizu 300 prodajnih mest, ki so neposredno soudeležena s prodajo tekstila. To je ogromen potencial, ki ga je potrebno izkoristiti s podobnim načinom poslovanja, kot ga ima eksterni grosist.

Specializirane prodajalne v tozdu Mercator-KIT s tekstilnim blagom in prodajalne z obutvijo

Ob dnevu Mercatorja večer umetnikov-ljubiteljev

Kranj, 20. 6. 1986

Delavce-ustvarjalce vsestransko podpirati

Na večer pred Dnevom Mercatorja, v petek 20. 6. 1986, je bila v dvorani upravnih prostorov Gorenjskega sejma odprta razstava umetniških del delavcev iz sestava sozda MERCATOR-KIT.

Praznično obeležje otvoritvi je dal literarni večer, na katerem so nastopili pesniki bodisi sami, bodisi je njihove pesmi prebral dramski umetnik iz Kranja.

Med gosti dobro obiskane prireditve so bili poleg vodilnih poslovnih delavcev sozda MERCATOR-KIT navzoči tudi predstavniki zgodovinskega arhiva Slovenije iz Gorenjskega muzeja

Predstavili so se likovniki

1. FRANC DOLINAR, M-KŽK Gorenjske, TOZD Mlekarnarke 2. KANCIJAN HVA-STIJA, M-Interna banka, Plansko-analitska služba 3. JOŽE KERN, M-KŽK Gorenjske, TOZD Mlekarna 4. IVAN VOLAJ, upokojenec M-Ljubljanskih mlekarn 5. HELI ZECH, M-KŽK Gorenjske, Delovna skupnost 6. BORIS ŽOHAR, M-Izbira Panonija Ptuj, TOZD Maloprodaja

Na literarnem večeru so se predstavili (po vrstnem redu nastopajočih)

Heli Zech iz skupnih služb KŽK Gorenjske, arhivar. Piše pesmi, polne romantike, v katerih največ predstavlja svojo dolino. Značilen je naslov pesmi, ki jo je tudi prebral, »Sanje ob Tržiški Bistrici.«

Tine Benedičič je sadjar iz nasada jablan v Podvinu. Začel je z ljubezenskimi pesmimi že v gimnaziji. Zdaj vpliva na snov in motiviko njegovih pesmi delo na kmetiji. Značilne so njegove pesmi Doma, Zemlja, Naš stari ata.

Jani Bevk je zaposlen kot prodajalec. Zaradi tega se menda tudi ni mogel udeležiti večera in je njegove pesmi bral Bojan Pogačnik iz Prešernovega gledališča. Bevk je v petih letih napisal dva zvezka pesmi in ima še veliko tovrstnih načrtov.

Meta Malus je večletna znanka bralcev časopisa Mercator. Zaposlena je v tozdu Contal M-Mednarodne trgovine, znana pa je kot pevka z estradnih prireditev in radia. Njena značilnost so topel humor, zajedljivost na račun snobizma in drugih lastnosti potrošniške družbe. Svet bi moral biti pristen, kakor je otrokov. Tudi njene pesmi je prebral Bojan Potočnik.

Lenčka Polajnar iz KŽK, TOK Radovljica, doma iz Podlube-lja, je odigrala prizorček iz življenja vaše klepetulje. Je članica dramske skupine pri kulturno umetniškem društvu svojega kraja. S pristno igro v gorenjskem narečju je prispevala k vedremu zaključku večera.

Večer je povezovala Marija Smolej iz Delovne skupnosti KŽK.

v Kranju, Osnovne šole Simona Jenka, Srednje mlekarske in kmetijske šole Kranj, predsednik občinske kulturne skupnosti Kranj, predstavnik Prešernovega gledališča in Visoke šole za organizacijo dela v Kranju. Prireditve so zabeležila sredstva množičnega obveščanja.

Ob tej priložnosti je predstavnik sindikata delovne organizacije M-KŽK Gorenjske, ki je bila gostiteljica, povedal, da so prireditve vpeljali že lansko leto v okviru DO, in pri tem poudaril: »Na tako bogato in po umetniški plati kakovostno razstavo smo resnično lahko ponosni. Če se spomnimo izjave, ki jo je pred kratkim dal predsednik republiške kulturne skupnosti Vladimir Kavčič, da slovenska kultura še vse premalo pomeni v svetu, je toliko bolj upravičena prireditve v okviru Dneva Mercatorja. Zaradi tega je tudi prav, da naše delavce, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z umetniškim delom in literarno zvrstjo, vsestransko spodbujamo in, če bi bilo potrebno, tudi gmotno podpremo.«

Prireditelj resnično na nič ni pozabil — ne na kozarček izbranih aperitivov za goste, kakor je to običaj ob likovnih prireditvah, ne na knjigo vtisov, ki se je polnila še drugi dan Mercatorjevih slovesnosti, pa še z eno lepo potezo so se izkazali Kranjčani: po razstavi so pogostili gostujoče umetnike. Tako so se organizatorji letošnjega, prvega Dneva Mercatorja, lepo predstavili tudi v tej luči.

Center za obveščanje

Tine Benedičič

Življenje

Le setev da žetev, sajenje — rojenje, ljubezen — porod; za nas in za druge, za ves ljudski rod. Ni treba besed in praznih obljub; le delo, ljubezen, pošteno življenje brez spletk in brez zmot.

Sreča

Sreča je v nas samih, je nekaj, kar polni srce in dušo,

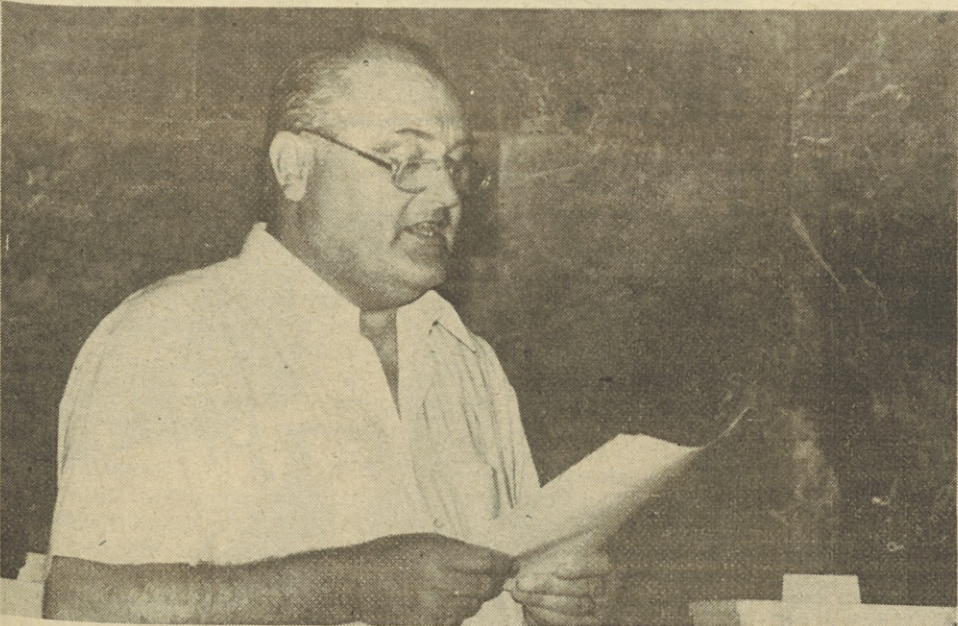
je kot rahel vzdih, ki pride ali ne pride in če pride si srečen, ker veš, da nisi sam, da si z nekom, ki si ga želiš, pa čeprav ga morda več ni; da si le za trenutek z njim, v bližini njega, ki ti polni srce in dušo, ki pride iz naših globin, pa čeprav je morda samo še spomin.

Umetniški večer je odprl Anton Jereb.

Tine Benedičič je navdušil s pristnostjo izpovedi.

Heli Zech je bil med organizatorji večera.

Lenčki Polajnar so se gledalci sproščeno nasmejali.

Vse foto: Jaro Novak

Sodobna tehnologija za čistejšo okolje

Andrej Dvoršak

Dekor se seli v Zbilje

Sredi junija so v obratu Dekor tozda Steklo iz sestava Mercator-Mednarodne trgovine zadnjič zakurili petinpetdeset let stare peči za žganje keramike. Ko so jih izpraznili, so pospravili prostore v Zgornji Siški in se preselili v Zbilje, kjer so zgradili novo tovarno za proizvodnjo keramike.

»Dekor je bil ustanovljen leta 1931 in za tiste čase moderno opremljen. Po vojni je bil nacionaliziran, zadnja naložba v njem pa je bila natanko pred tridesetimi leti, ko so zgradili novo peč na drva in skladišče,« pripoveduje njegovo zgodovino **Stane Vukadinovič**, sedanjí direktor Dekorja.

Njegov obrat je specializiran za proizvodnjo uporabne in dekorativne keramike: vaze, skledice in majolke. Letno so predelali okoli 20 ton gline, njihov proizvodni program, ves je poslikan ročno, pa je obsegal 40 do 50 različnih izdelkov. V novih prostorih na Zbiljah bodo brez večjih težav predelali desetkrat več gline in ustvarili najmanj desetkrat večji dohodek. K temu jim bodo pomagali predvsem novi izdelki, katerih tehnologijo so v večji me-

ri že obvladali. Pri tem jim veliko pomaga oddelek za keramiko inštituta Jožef Štefan, s katerim imajo sklenjen samoupravni sporazum o sodelovanju, ter izkušen keramik Jože Zaubek.

Nekaj si obetajo še od sodelovanja z Akademijo likovnih umetnosti, ki ji bodo odstopili enega izmed prostorov, v katerem bodo njeni študentje lahko ustvarjali keramične umetnine. Takšno sodelovanje je potekalo že doslej, sedaj pa ga še poglobljajo. Delavci Dekorja so z njim zelo zadovoljni, kajti pri študentih vidijo, da je mogoče iz gline narediti mnogo več kot pa obsega njihov program. Pri njih nemalo krat dobijo tudi zamisli novih izdelkov.

Posebnost nove tovarne, ki je bodo najbolj veseli umetniki in konjičkarji, bo tudi prodajalna, v

Skupne naložbe

kateri bodo poleg lastnih izdelkov prodajali različne vrste gline in barv ter glazur za keramiko, vse pa v manjših količinah, tako da bo to dostopno prav vsakomur, ki bi si sam želel izdelati vazo ali krožnik. Tudi žgali mu bodo izdelek v sodobnih električnih pečeh, ki so jih nabavili s pomočjo posojil mednarodnega sklada in ki bodo ekološko neprimerno bolj sprejemljive, kot so klasične, v katerih so doslej pokurili na tisoče metrov bukovih polen.

Računajo, da bo Dekor že po enem letu poslovanja v novi tovarni izplaval iz rdečih števil, ki so ga spremljale zadnje čase v že zastarelem obratu, kjer ni bilo prav nobenih možnosti za posodobitev tehnologije oziroma povečanje proizvodnje.

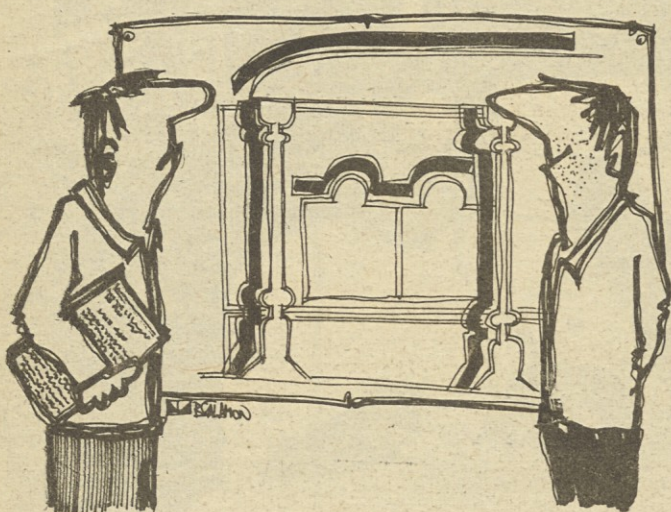
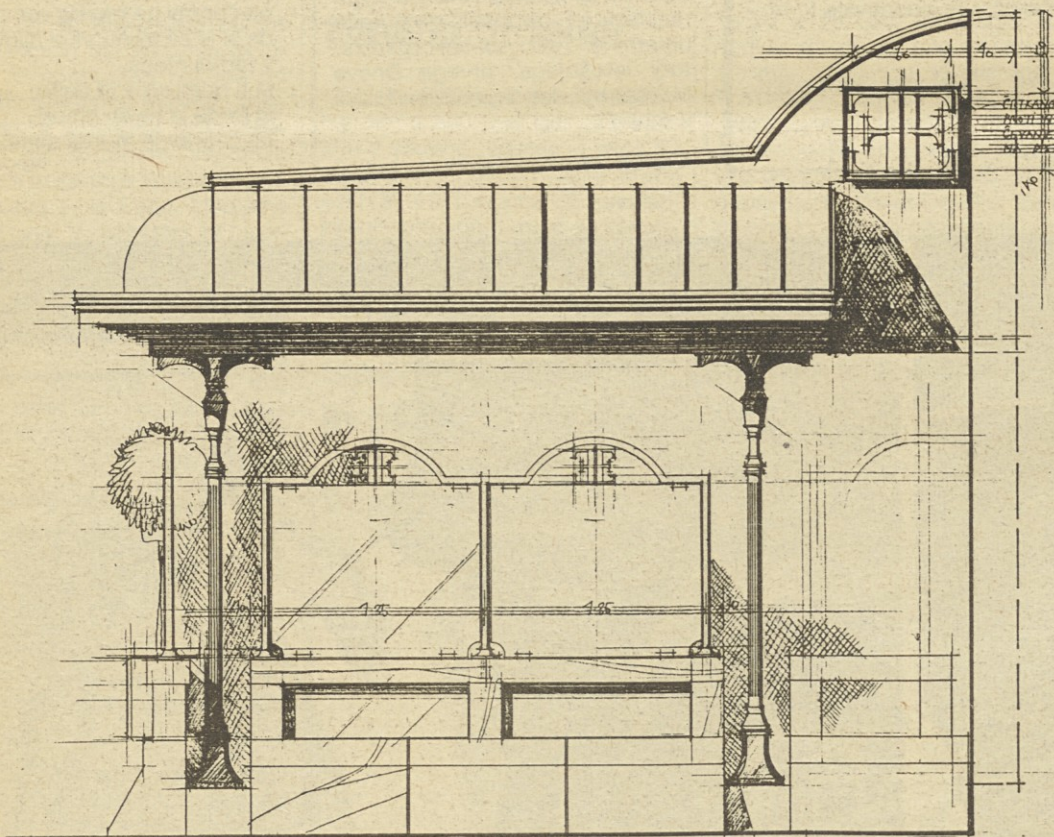

Tale peč bo za zmeraj ugasnila. Zadnjičrat sta jo izpraznila Peter Rejc in Cilka Baksa, ki dela v Dekorju že 28 let

Slavica Blagojević skrbi, da je z glazuro vse v redu

Pročelje Kavarnе Evropa bo kmalu prenovljeno

— Veš, nova oblika pred Evropo je secesija, cene pa so progresija...

Te dni so v kavarni Evropa postavili razstavo idejnih osnutkov za prenovu pročelja kavarne. Izdelal jih je arhitekt Matjaž Tomori iz tozda Investa. Pri delu je upošteval zgodovinsko tradicijo in zato bo nov nadstrešek takšen, kot je bil pred osemdesetimi leti. Tozda Ajdovščina, v katerega sklop sodi kavarna Evropa, si je tudi že zagotovil vsa soglasja, tako da bodo lahko z obnovitvenimi deli začeli še letos.

Tine Benedičič

Skupne naložbe

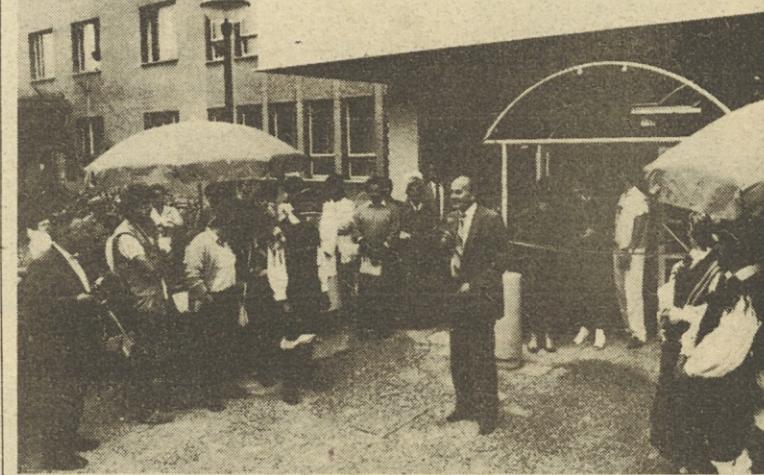
Odprta okrepčevalnica za hitro prehrano

Andrej Dvoršak

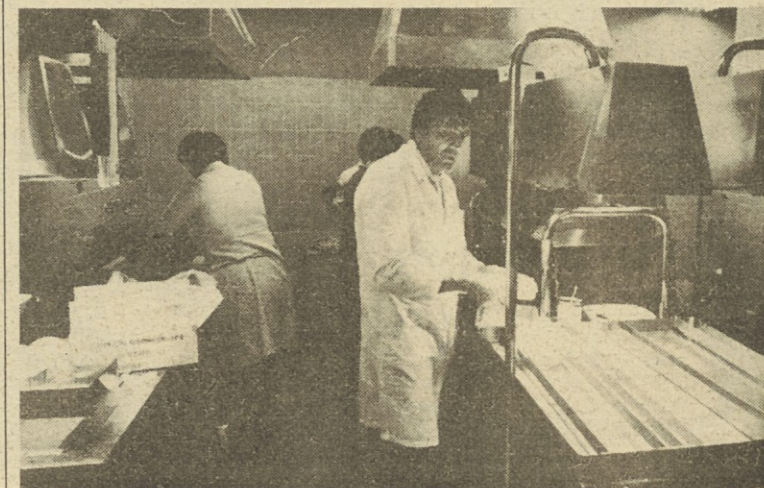
Bajsi za suhe in debele

V petek, 13. junija, je tozda Grmada odprl v Domžalah prvi specializirani lokal za hitro prehrano /fast food/. V njem gostom ponujajo hamburgerje, slaščice in brezalkoholne pijače po znatno nižjih cenah, kot smo jih vajeni v drugih podobnih okrepčevalnicah.

Rezultati poslovanja prvih štirinajst dni so vpodbudni. Lokalček ob katerem je še klasični bife, je že pokazal smotrnost naložbe. Zanimivo je tudi to, da vse prehrabene proizvode, ki jih v lokalu prodajajo, naredimo v sozdu — razen rib in pijač.

Podpredsednik Skupščine občine Domžale ob otvoritvi lokala

Takole je v kuhinji Bajsija

Nagrajenci sozda-1985

Tozd Agromehanika Kranj

Utemeljitev nagrade

TOZD Agromehanika dosega nadpovprečne rezultate v dejavnosti SOZD in v SR Sloveniji že nekaj let. V obdobju 5 let dosega nadpovprečni dohodek na delavca, akumulacijo v primerjavi z dohodkom in tako več čistega OD na delavca.

TOZD Agromehanika proizvaja skoraj kompletan asortiman naprav za zaščito rastlin, primeren za vse vrste kultur, tako za kmetijske proizvajalce kot za vrtičkaje. Večino proizvodnje proda na domačem trgu, vedno večji pa je izvoz, tako da v letu 1985 predstavlja že 36 % celotnega prihodka lastne proizvodnje.

Ob tako uspešnem poslovanju namenja precejšen delež čistega dohodka za sklade. TOZD Agromehanika in delavci TOZD so za številne inovacije, ki so jih uspešno realizirali v TOZD, prejeli številna priznanja in občini, SR Sloveniji in Jugoslaviji.

TOZD Agromehanika Kranj iz sestava Mercator-KŽK Gorenjske je trgovska organizacija. Kar dve tretjini celotnega prihodka ustvari v svojih trgovinah. Toda to je varljiv pogled, kajti pri dohodku je slika ravno obratna — dve tretjini ga ustvarja z lastno proizvodnjo in za letošja načrtujejo v višini 600 milijonov dinarjev, medtem ko bodo za reprodukcijo namenili 250 milijonov. Ti suhoparni podatki pa vzbuja zavist in začudenje v sorodnih delovnih organizacijah po državi, kajti vse po vrsti se otepajo z izgubami, zmanjšano proizvodnjo in nakopičenimi zalogami!

»Če so temelji dobri, je dobra vsa hiša.« pravi Darko Torkar, direktor tozda. Temelje sta organizaciji postavila Torkar in Friderik Lazar, ki je direktoroval do lani, ko se je začel pripravljati na odhod v pokoj. Bil je priljubljen direktor, ki je znal delati s kolektivom. To kaže sklep zbora delavcev, ki so mu podelili časten naslov »trajni direktor tozda«.

Lazar in Torkar sta pred skoraj dvema desetletjema spoznala, da s samo prodajo, ki jo je opravljal tozd Komercialni servis, ne bo šlo. Takrat je bilo treba večino priključkov za traktorje uvažati. Oba agronoma sta kaj hitro skonstruirala prve domače priključke, ki so šli za med, skupaj z njimi pa tudi traktorji največjih domačih proizvajalcev. Za svoje inovacije sta dobivala priznanja in nagrade, pred dobrimi desetimi leti pa se je iz komercialnega servisa rodil nov tozd — AGROMEHANIKA.

Specializirali so se za izdelavo škroplilnic in pršilnikov. S tovarnami traktorjev imajo samoupravne sporazume o dohodkovnih odnosih, hkrati pa ti prodajajo njihove stroje v svoji trgovski mreži. Tako uspejo pokriti 70 odstotkov vseh jugoslovanskih potreb po strojih za zaščito rastlin.

V zadnjih letih so uspeli prodreti tudi na tuja tržišča: Avstrijo, Italijo, Poljsko, Grčijo in Sovjetsko zvezo, za letos pa načrtujejo še izvoz v Belgijo in Španijo. Na vseh teh tržiščih dosega enake cene kot doma, kar je prava redkost pri naših izvoznikih! 85-članski kolektiv kar 50 odstotkov svojih izdelkov izvažja in izvoz še povečuje. Prav to jih rešuje pred krizo, v kateri so drugi proizvajalci kmetijske mehanizacije.

Za letos načrtujejo proizvodnjo 15.000 kosov priključkov, tri tisoč več, kot so planirali, a še vedno 5.000 manj, kot jim dopuščajo proizvodne zmogljivosti.

Kajpak so temu primerni tudi

osebni dohodki delavcev, ki so krepko nad 100.000 dinarji (za prve štiri mesece). Pa pravijo, da jih drže nazaj, da jih potem ob koncu leta povečajo, ko razdele še dve ali tri plače...

Za takšen poslovni uspeh, pravi v Agromehaniki, je potrebna dobra organizacija in spodbudno nagrajevanje. Oboje je dobro urejeno. Velik poudarek pa dajejo tudi inovativnemu delu, kajti v bistvu prodajajo znanje. Vse svoje stroje so sami konstruirali, večino del pa opravi 60 kooperantov, predvsem obrtnikov. Rezultat je vrsta priznanj s sejmov in RAST YU. Vse to jih je vzpodbudilo, da so se prijavili na razpis in dobili priznanje sozda — upravičeno!

Mitja Marinšek

Mercator-Mednarodna trgovina

Utemeljitev nagrade

Za izjemne dosežke pri gospodarskem razvoju samoupravljanja, vidno vlogo v širšem okolju in uresničevanju zadev skupnega pomena. IZ rezultatov poslovanja preteklih let je razvidno, da je ta organizacija po dohodku na delavca, akumulaciji v primerjavi z dohodkom, stopnji akumulacijske sposobnosti in drugih kazalnikih poslovanja ena najuspešnejših organizacij združenega dela v SOZD Mercator, SR Sloveniji in Jugoslaviji. Nadpovprečni doseženi poslovni rezultati tej delovni organizaciji omogočajo realizacijo vseh dogovorjenih odnosov znotraj DO in SOZD ter podpiranje novih medsebojno pogojenih interesov in akcij. Uspešnost poslovanja se odraža tudi v občinah, kjer delujejo nekatere njihove TOZD in to predvsem v

Gabrijela Habjanič

domicilijni občini Ljubljana Bežigrad, občini Ljubljana Moste-Polje, Maribor, Tezno in Nova Gorica. Je dobro organizirana OZD z dobro organizirano in izvedeno samoupravo, aktivnim delovanjem v družbenopolitični skupnosti ter pobudnik mnogih koristnih predlogov v SOZD, DPS in drugje. Redno uvaja višje stopnje predelave surovin ob realizaciji novih tehnologij, uporabi lastnega znanja številnih strokovnih delavcev in projektiranju novih proizvodnih naložb. Primerna je skrb za delavce ob pomembnih vlaganjih v družbeni standard, zdravstveno varstvo in stanovanja. Odbor meni, da je nagrada SOZD MERCATOR — KIT delovni organizaciji Mercator-Mednarodna trgovina, primerno priznanje zadosežene rezultate.

»V zadnjih letih smo se poslovno in organizacijsko pokazali

Darko Torkar

kot zrela celota. Naši poslovni uspehi so nad povprečjem in če nova devizna zakonodaja ne bi zavrla našega delovanja, bi bil v prihodnje naš prodor na tuje trge še bolj opazen,« pravi Mitja Marinšek, direktor Mercator-Mednarodne trgovine, delovne organizacije, ki je med tremi delovnimi kolektivi, prejemniki nagrade sozda, največja.

Sestavlja jo šest tozdov in delovna skupnost skupnih služb. Štirje tozdi so zunanjetrgovinski, dva pa predelovalna. Njunjo blago je namenjeno izvozu. Od 800 delavcev je okoli 100 zunanjetrgovinskih strokovnjakov.

»Čeprav jih je sto, je to še vedno premalo za uspešnejše vključevanje na svetovno tržišče. Zato načrtujemo izboljššan kadrovske sestav, med pogoji za to pa je razširitev poslovnih prostorov. Le z boljšo kadrovske zasledbo bomo lahko pridobili še več poslov v tujini. To je tudi vodilo pri reorganizaciji naše delovne organizacije. Vzroki zanjo tiče v spremenjeni zunanjetrgovinski zakonodaji, ki določa tako visoke cenzuse, da jih naši tozdi, kljub velikemu izvozu, ne dosežejo. Če bodo predlogi zakonov sprejeti, bo do reorganizacije moralo priti,« pravi v M-Mednarodni trgovini.

Sicer pa so v zadnjem času namenjali več pozornosti odpiranju novih predstavništva v tujini. Tu imajo na Madžarskem, Intermercator v ZR Nemčiji, ki ima sestrski podjetji v ZDA in na Švedskem, pripravljajo pa že novo v Gorici. V Šentjanžu na Koroškem so odprli proizvodno trgovski obrat, skupaj z drugimi slovenskimi organizacijami pa pripravljajo novo predstavništvo v Moskvi.

Ob vseh teh predstavništvih v tujini imajo široko mrežo svojih poslovnih enot tudi v Jugoslaviji. Tu zbirajo razno blago, predvsem gozdne sadeže, ki jih potem izvažajo oziroma jih prodajo na domačem trgu.

Direktor Marinšek zelo nerad govori o prihodnosti, čemur se ne moremo čuditi, ko država oziroma njen upravni aparat uspešno eksperimentira z gospodarstvom, še posebej izvoznim. Zgodovina nas uči, da se vsak eksperiment ne konča nujno uspešno. Ob sedanjem oteženem poslovanju imajo kaj malo nagibov za večji trud in pridobivanje novih tržišč. Vsak njihov posel je odvisen od administracije: republiške, zvezne in druge. Črnim oblakom se je pridružil še Černobil, ki bo vplival na zmanjšanje izvoza, a je le povod. Vzroki so v politiki — kot vedno! Izpada bo za okoli dva milijona dolarjev, kar predstavlja okrog 20 odstotkov zunanjetrgovinskega prometa, načrtovanega za letos. Po planu naj bi izvozili za 34 milijonov dolarjev za lasten račun in še enkrat toliko za tuj račun. Težko ga bodo uresničili, to vedo že danes, čeprav jih do konca leta loči še šest mesecev.

Ob vsem tem ugotavljajo, da so se že uveljavili v sozdu MERCATOR-KIT kot DO posebnega skupnega pomena. So še vprašanja, ki so odprta, a jih je vse manj. Vse več je članic sozda, ki usmerjajo svojo zunanjetrgovinsko dejavnost preko njih. Njihovo število se veča iz meseca v mesec, kar daje zunanjetrgovinskimi delavcem M-MT novih vzpodbud. Vendar menijo, da bo potrebno narediti več glede blagovnih fondov sozda, kajti tu leži ključ do večjega izvoza — ob pogojih normalne zunaje trgovinske zakonodaje, dodajajo.

MIP Ptuj, TOZD Zaščita Kidričevo

Utemeljitev nagrade

TOZD Zaščita Kidričevo dosega v primerjavi z dejavnostjo v SOZD in v SR Sloveniji nadpovprečne rezultate že nekaj let, kar se odraža pri dohodku na delavca, akumulaciji v primerjavi z dohodkom in v stopnji akumulacijske sposobnosti, s tem da osebni dohodki in sklad skupne porabe na delavca niso dosegli ravni dejavnosti v SOZD in SR Sloveniji.

Proizvodnja delovnih zaščitnih sredstev je na primerni ravni, pri iskanju novih proizvodov so v TOZD Zaščita našli tujega poslovnega partnerja, za katerega šivajo izdelke, ker so si v preteklih letih ustvarili dovolj deviz za potrebe TOZD in DO. Zraven nove proizvodnje je za to področje izrednega pomena odpiranje novih delovnih mest, predvsem za ženske, saj je nezaposlenost v Ptujski občini med največjimi v SR Sloveniji.

S tako poslovno politiko in dobrimi poslovnimi rezultati v TOZD Zaščita dajejo pomemben delež pri reševanju enega od osnovnih problemov v DPS, znotraj DO in SOZD pa prispevajo k uresničevanju zadev skupnega pomena. Precejšen delež čistega dohodka je namenjen za sklade in reševanju skupnih zadev.

Po mnenju odbora je Mercator-Izbira Panonija Ptuj, TOZD Zaščita Kidričevo, primerna za nagrado SOZD MERCATOR-KIT.

V obratu za storitveno dejavnost v Ptuj tozda Zaščita Kidričevo, so v zadnjem letu dosegli enako produktivnost kot jo imajo tovrstni obrati v zahodni Evropi.

Razlika je le ta, da v Ptuj uprabljajo stroje, kakršne bi v Nemčiji že odpisali. Razliko v tehnologiji nadomestimo z marljivostjo. Ko smo stopili v proizvodno halo, ni niti ena delavka dvignila glave, da bi videla, kaj se dogaja. Firbec ni njihova značilnost! Norma je na

prvem mestu in če jo hočejo doseči, ni časa za klepet in sprehanje. Trideset minut za malico in dvakrat po pet minut za cigareto v osmih urah — to je vse!

Tako se dosega rezultati, na katere so člani kolektiva Zaščite lahko ponosni. Razvili so se iz nekdanje čevljarke obrtne delavnice in pred destimi leti začeli poslovati kot tozd, specializiran za izdelavo usnjene in tekstilne zaščitne opreme, predvsem rokavic. Danes jih letno naredi 380.500 parov, 116.000 tekstilnih delovnih oblačil, 17.000 kosov modne konfekcije ter v storitvenem obratu v Ptuj še 176.000 kopalnih plaščev za nemškega naročnika.

Zlasti pri rokavicah so izjemno konkurenčni. Delajo serije od 50 do 10.000 parov in izpolnijo še tako zahtevna naročila. Žal ugotavljajo, da so s svojimi izdelki še premalo prisotni v sistemu sozda, čeprav je v zadnjih letih bilo nekaj napredka na tem področju. Še vedno so odprte možnosti večjega oskrbovanja članic z zaščitnimi sredstvi in tudi Mercatorjevih večjih dobaviteljev, pri čemer bo morala sozdovska komerciala bolj odločno odigrati svojo vlogo.

Če ne bo več naročil za znane kupca, jim, za njihovo dejavnost, nadpovprečna produktivnost in iznajdljivost, ne bošta koristili. Trg, s svojimi proizvodi so prisotni po vsej državi, se počasi zapira v velike poslovne sisteme in regije ter postaja nasičen, zato je vedno težje prodajati zaščitno opremo. Če ta leži v skladišču, to predstavlja veliko obremenitev za kolektiv, ki je v zadnjih petih letih precej investirjal in zato nima dovolj lastnih obratnih sredstev.

Ne glede na to ne poznajo izgub. Lani so ustvarili 329 milijonov donarjev dohodka, za reprodukcijo pa so izdvojili 57,7 milijonov. Povprečni osebni dohodek delavca lani, (skupno jih je 275), je bil 42.000, letos v prvih treh mesecih pa 64.000 dinarjev. Le najbolj pridne delavke, ki presegaajo norno zaslužijo do sto tisočakov!

Tudi zaradi zadrževanja osebnih dohodkov jim je uspelo v minulem srednjeročnem obdobju povečati število delovnih mest za 115, kar za občino kot je Ptuj veliko pomeni, še zlasti za to, ker gre za delovna mesta namenjena ženskam. Za ilustracijo povejmo, da ogromna nova investicija v Tovarno glinice in aluminija ne bo dala niti enega novega delovnega mesta, če je verjeti podatkom, ki krožijo v ptujski javnosti.

Sama pridnost proizvodnih delavk pa ni bila premalo, za doseganje najvišjih mest, glede na akumulativnost med sorodnimi organizacijami v Sloveniji in Jugoslaviji. Dobršen del zaslug ima nedvomno tudi vodstvo z direktorico Gabrijelo Habjanič na čelu. Sama pravi, da je vse odvisno od ekipe. Najbrž bo držalo. Ob mojem obisku, je sodelavcem kar mimogrede dajala »domače naloge«. Brez kakršnihkoli formalnosti, nekako mimogrede. Takšna je tam navada. Pove se enkrat in samo po sebi je razumljivo, da bo naloga brez ponovnega »drezanja« opravljena do roka. »Ve se, kaj je delo poslovovalnikov in kaj samoupravnih organov. Če se te reči ne mešajo, teče vse kot je treba — brez zapletov in prepirov,« pravi v tozdu Zaščita Kidričevo, kolektivu, ki je opravičeno med prvimi prejel nagrado sozda.

Jože Barborič

Utemeljitev nagrade

Jože Barborič, član temeljne združne organizacije Agrooskrba Škocjan, je začel v letu 1970 modernizirati kmetijo in jo usmeril na rejo pitanih govedi.

Trije družinski člani v hlevu proste reje in v glavnem na doma pridelani krmi pitajo 110 živali oziroma približno 2200 kg pitane govedi, pridelajo okoli 6000 kg pšenice, 48.000 kg koruze za silažo, kar je mnogo več od povprečja v zadrugi.

Jože Barborič aktivno deluje v samoupravnih organih zadruge in Združeno kreditno hranilno službo.

Za razvijanje zadrugištvu in proizvodnje doseže je v letu 1981 prejel priznanje Zadružne zveze Slovenije.

»Ga ni doma. Je šel gledat demonstracijo novih strojev,« me je sprejela na pragu Barboričeve domačije v Gorenji vasi pri Šmarjeti, suha in žilava kmetica, mati Jožeta Barboriča, kooperanta M-KZ Krka, ki se je usmeril v pitanje govedi. Štiridesetletni Jože Barborič je kmet, ki ne zamudi nobene priložnosti, da bi spoznal kaj novega, videl, kako kmetujejo drugje. Znanje, ki si ga na ta način pridobi, s pridom prenaša v domači hlev, vendar poln živine.

»Leta 1965 sem odslužil vojaščino in potem še tri leta kmetoval, kot so nekdaj moji starši. Toda tudi kmetijstvo napreduje in v zadrugi sem dobil ugodno posojilo za gradnjo večjega hleva. V hlevu imam vedno 80 do sto glav pitancev, zadrugi pa jih letno od dam 70 do 80.

Začetki so bili sicer bolj skromni, a ko zagreješ v delo, te to samo vodi. Počasi smo dozidavali, nabaljali mehanizacijo in se vse bolj navezovali na zadrugo. Danes me je kar strah, ko pomislim, kako velik kmet sem postal. Ko si mlad, gre, ko pa se življenje prevesi v drugo polovico, se zbojiš dne, ko ne boš mogel napolniti silosov, nakositi dovoj sena,« razmišlja Jože.

Je še fant. Ko je prišel od vojakov, se ni takoj poročil, pozneje pa je postal bolj izbirčen. Pravi, enako kot njegova mati, ki mu skupaj z očetom še krepko pomaga na kmetiji, da so dekleta bolj za delo v tovarni ali pisarni, hlev in polje pa jim ne dišita. Take, ki bi samo v hiši sedela in mislila na dopust, ne potrebuje, take, ki bi garala enako kot on, pa še ni našel.

»Bi bilo lažje, če bi v vasi bilo vsaj deset čistih kmetov. Tako pa sva le dva. Če bi nas bilo več, bi si med seboj lahko pomagali, sodelovali in imeli tudi več prostega časa, tako pa... Pa ne gledam postrani tistih, ki ob službi rede še 30 pitancev ali pa imajo dve-tri molznice. Nasprotno! Občudujem jih, kako lahko vse postore. Z živino je veliko dela. Dajo pa tudi, vsi skupaj, veliko hrane družbi, ki je nas, kmete ves povojni čas nekako zapostavljala. Samo lepe bisele niso dovolj in naše krave ne moremo krmiti z referati. Največja cokla razvoja, ki pa ni bil majhen, so razdrobljene kmetije. Sam sejem koruzo na desetih parcelah. Kako naj bom potem konkurenčen vojvodinskemu kmetu, ki ima posejano na desetih hektarjih skupaj?«

Sam ima 12 hektarjev, še sedem pa v najemu. Večino za košnjo. Ima tudi vinograd. (»Kakšen Dolenc bi bil brez lastnega vina!«). Kljub temu, da sodi med najuspešnejše rejce v zadrugi, ki je predlagala dva člana za nagra-

do, tako da še vedela nista, meni, da bo v kmetijstvu treba hitro kaj ukreniti, če ne želimo že jutri ostati brez hrane. Nesorazmerja med cenami pridelkov in reprodukcijskega materiala so prevelika, da bi jim bili kmetje še nadalje kos. Sam pravi, da dela le še zato, ker ljubi kmetijo in ker mora vzdrževati ter obnavljati mehanizacijo, ki je postala nevzdržno draga. Ob vsem tem pa najde še dovolj časa za delo v zadrugi svetovni TZO Škocjan, katere član je.

Ludvik Čampa

Utemeljitev nagrade

Ludvik Čampa, namestnik direktorja DO Mercator-Rožnik, je uspešno združeval delo v trgovini z družbenopolitičnim delom, vse od mladinske organizacije, udeležbe na mladinskih delovnih akcijah, do nadaljnega poklicnega usposabljanja. Delal je kot trgovski poslovodja, tržni inšpektor, načelnik oddelka za gospodarstvo, vodja splošne službe ter, bil v letu 1975 imenovan za direktorja TOZD Hrana, iz katerega je nastala nova TOZD — Dolomiti.

Ludvik Čampa je pri delu pokazal velike sposobnosti organizatorja in vodilnega delavca, saj so bili pri vsakem njegovem delu doseženi vidni in nadpovprečni rezultati.

Od rane mladosti uspešno usklajuje poklicno delo z družbenopolitičnim delom in samoupravljanjem. Za svoje delo je prejel več družbenih priznanj.

»Če bi začel še enkrat, bi želel, da bi trgovina ustvarjala takšno akumulacijo, da bi bila sposobna slediti razvoju krajev. Na prvo mesto bi postavil vrednotenje in nagrajevanje delavcev v trgovini, predvsem v živilski stroki,« pravi Ludvik Čampa, eden izmed osmih nagrajencev sozda, ki se boji, da bomo zaradi slabih pogojev dela in ustvarjanja dohodka v trgovini kmalu ostali brez dobrih moči.

Sam je trgovec skozi in skozi. To je bil v njegovi mladosti zelo ugleden poklic in le najboljši učenci so se odločili zanj. Slabih tudi nihče ni sprejel v uk. On sam se je izučil v NAPROZI in ni bilo trgovine v Šiški in za Bežigradom, kjer ne bi delal kot vajenec.

»Naslednica Naproze je bila Grmada, ki je nastala po številnih reorganizacijah, iz takratne Grmade pa se je razvila današnja,« se spominja.

Lahko bi rekli, da je začel in končal svojo delovno pot v istem kolektivu. Nekaj resnice bi bilo v tej trditvi, kajti ko se je po ovinkih vrnil v Mercatorjev tozd Hrana, je tam našel tovariše, s katerimi je nekoč že delal. Po končanem uku in odsluženju vojaščine je iz Ljubljane raje odšel domov v Sodražico, kjer je leta 1960 končal poslovodsko šolo in pet let zatem še višjo upravno. Bil je tržni inšpektor, kasneje načelnik oddelka za gospodarstvo v Grosupljem, pa vodja splošnega sektorja v IMP, končno 1975. leta pa se je spet vrnil v trgovino v M-Hrano, kjer je prevzel mesto direktorja. Že dve leti zatem so nastali Dolomiti. Prevzel je njihovo vodstvo, upokojitev pa je dočkal aprila letos kot pomočnik direktorja DO M-Rožnik.

Na vprašanje, kaj lahko pokaže ob odhodu, se nasmehe v brk in našteje nove trgovine. Za več tisoč metrov prodajnih povr-

šin je bilo zgrajenih v Dolomitih po njegovim vodstvom; pa obnova — zadnja je bila na Brdu; reorganizacije, ki so bile povezane z modernejšo trgovsko mrežo v treh občinah in delno še v četrti...

»Načrt razvoja, ki smo si ga postavili s planom 1976-80, je bil izredno ambiciozen. Zdel se skoraj neuresničljiv. Toda ob koncu planskega obdobja je bil skoraj v celoti izpolnjen. Postavili smo šest večjih trgovin z okoli 3.000 kvadratnimi metri površin. Tako smo v naslednjem srednjeročnem obdobju manj gradili pa več obnavljali. Med pomembnejšimi novogradnjami je gotovo trgovina na Rakovniku...«

Kljub vsem uspehom pri razvoju trgovske mreže pa Čampa

Jože Barborič

meni, da trgovina danes še zdaleč ni takšna, kot si jo je zamišljaj.

»Predvsem zato, ker trgovci nikoli nismo imeli normalnih in enakopravnih pogojev za delo in razvoj ter pridobivanje dohodka. To je bila cokla razvoja. Pa ne bi dosegel niti tega, kar sem, če ne bi ob sebi imel odličnih sodelavcev, ki so se naprezali za isto stvar. Del priznanja, ki sem ga dobil je nedvomno njihov! Brez njih ne bi bilo uspehov v Dolomitih, ki so začeli kot najslabše stojajoči tozd Mercatorja, danes pa so uspešni.«

Do jeseni bo še pomagal pri izpeljavi posameznih akcij, ki jih je pred časom prevzel, potem pa se bo doma, v Ivančni gorici posvetil tistemu, za kar prej ni bilo časa — branju. Tudi potoval bo. Vedno pa se bo rad vračal v kolektiv, kjer je začel in končal svojo delovno obdobje.

Janez Klemenc — Smukov

Utemeljitev nagrade

Janez Klemenc se je s svojim delom in znanjem uveljavil v svojem kraju, opremil in uredil kmetijo ter postal eden največjih proizvajalcev tržnih viškov v zadrugi. Letno odda okoli 30.000 litrov mleka in okoli 2000 kg žive teže mlado pitane govedi.

V zadrugi aktivno sodeluje pri reševanju najrazličnejših problemov.

Aktivno dela v organih krajevne skupnosti in zadrugi delegaciji.

Nagrajenci sozda-1985

»Ja, nekaj so v zadrugi govorili, da me bodo predlagali za priznanje, a je potem vse utihnilo. Kako ga ne bi bil vesel?« je bil presenečen Janez Klemenc, kmet iz Jakovice pri Lazah, ko sem ga obiskal in je izvedel novico o nagradi.

»Kmetujem od malega. Prej sem bil majhen kmet s kakšnimi osmimi hektarji zemlje. Da sem se preživel, sem vozil les iz gozda. S konji, kako drugače! Nekaj se je zaslužilo in z ženo sva dokupila tri hektare gozda ter prav toliko obdelovalne zemlje. Zbrala sva papirje in 1973. leta začela zidati novo hišo ter hlev. Končan je bil pred devetimi leti. Za 30 glav živine je prostora v njem in ko je bil zgrajen, sem dobil še 3 hektare zemlje v najem od zadruge. Danes v mojem hlevu mu-

Ludvik Čampa

ka 26 krav, od tega 11 molznic, ostalo so plemenske telice in bikci.

Konje sem pa lani prodal. Mi je žal, čeprav imamo dovolj mehanizacije. Navezan sem bil nanje...«

Počasi razpreda svoje življenje, kot bi bila stara znanca. Kar ne morem verjeti, da ta kleni slovenski kmet živi še skoraj enako, kot so njegovi predniki.

Z ženo vstajata dvajset minut čez štiri in do sedmih opravita vse v hlevu. Sledi delo na polju, v gozd letos še nista šla — ni bilo časa. Popodne ob petih spet v hlev in pred TV dnevnikom se njun delovni dan zaključijo. Vsak dan, najsi bo Božič, 1. maj ali nedelja. »Živina zahteva svoje in če kaj slabo postoriš, je takoj manj mleka...«

Samo lani sta zadrugi oddala 30.000 litrov mleka, največ od vseh kooperantov. V junij krajevni skupnosti imata najbolj »čisto« mleko, medtem ko dosega ta med 3,7 do 4 odstotka tolsche. Njun cilj je, da bi napolnila hlev ter istočasno povečala pridelavo mleka. Pravita, da je to mogoče — z boljšo nego in hrano ter kakovostno živino. »Potomke bika Ditra so se izkazale kot odlične, Normanove so slabše,« ugotavlja Smukov, kot pravijo Klemencu po domače.

Ves je povezan z zemljo, še bolj z živaljo. Hotel je tudi sina, vsaj enega, usmeriti v kmetijstvo, pa ugotavlja, da je vedno manj denarja za vloženo delo. Bi se mu bolj splačalo, če bi ga vezal v banki. Tako je starejši sin končal gozdarsko šolo in se zaposlil pri GG, mlajši pa še niha med gozdarsko in mehanikom za kmetijske stroje. Oče bi radi videl, da bi se opredelil za slednjo in prev-

zel kmetijo ter morda odprl še delavnico za popravila...

Ko je Janez Klemenc govoril o načrtih, je bil kratek. Rad bi še tu in tam kaj dozidal, kupil novo kosilnico, izboljšal čredo. Drugih želja skoraj nima. No, rad bi šel za deset dni na dopust. Še nikoli v življenju ni bil. Ko se je poročil, sta šla z ženo ZA EN DAN na Bled, pa lani je bil EN DAN na morju. To je vse. Njegovih 48 let je zlitih v garanje od jutra do večera, v pehanje, ki sicer pomeni tudi zaslužek, njemu tudi srečo, a včasih si zaželi od življenja še kaj več — kakšen prost dan, ki pa zanj in za večino kmetov ostaja le želja. Dan Mercatorja bo zato dobrodejna osvežitev, nagrada pa izgovor pred samim seboj, da se bo za tistih nekaj ur odtrgal od zemlje.

Janez Klemenc

Bruno Miklavc

Utemeljitev nagrade

Bruno Miklavc je po končanem študiju delal v Ladjedelnici Piran in Mehanotehniko Izola, od leta 1974 pa dela pri Mercator-Trgoavtu, najprej kot direktor TOZD, sedaj pa kot direktor delovne organizacije. Pod njegovim vodstvom so bili doseženi pomembni rezultati pri organiziranosti DO, samoupravnem delovanju in družbenopolitičnem delu. S tem so bili doseženi dobri poslovni rezultati in razvoj DO.

Zgrajeni so bili poslovni prostori, razširjena maloprodajna mreža, urejeni skladišni prostori in modernizirano poslovanje.

Ob delu v OZD aktivno dela v organih KS, občine in obale.

V zadnjih osmih letih, odkar je Bruno Miklavc na čelu DO Mercator-Trgoavto Koper se ta kolektiv hitro razvija in dosega uspehe, ki mu jih marsikdo zavida. V času zamrznjenih oziroma absolutnih marž je le malo trgovin, ki napredujejo, se modernizirajo in širijo. M-Trgoavto je med njimi! Bruno Miklavc ima za sabo pestro pot. Po končani srednji šoli je delal v ladjedelnici Piran, od tam pa je šel v Zagreb, na strojno fakulteto, jo uspešno končal in se vrnil na Obalo, v Mehanotehniko, kjer je bil tehnični vodja.

Ko je pred dvanajstimi leti prišel v M-Trgoavto, naravnost iz proizvodnje, se je znašel v povsem novem okolju. »Padel sem v vodo in začel plavati,« slikovito pove. To plavanje je bilo učenje ekonomike, spoznavanje zakonitosti tržišča in števil. Veliko dela je bilo potrebnega, da je osvojil vse, kar mora vedeti vodilni delavec, če hoče biti uspešen krmar

Nagrajenci sozda '85

kolektiva. Miklavcu je učenje šlo dobro od rok, ob študiju ekonomike pa so se mu porajale nove zamisli, sveže za trgovino in očitno koristne. Nekatere je uresničil takoj, nekatere pozneje, nekaj pa jih ima še »skritih v rokavu«.

Rezultati Mercator-Trgoavta so morali biti nad povprečjem dejavnosti, sicer se danes ne bi mogli pohvaliti z dvajset novimi trgovinami, odprtimi v zadnjih nekaj letih. »Velik del zasluge za uspeh ima ves kolektiv. Imamo dovolj dobre odnose, vodstveni sestav pa je navajen skupinskega dela, brez česar danes ne gre več.«

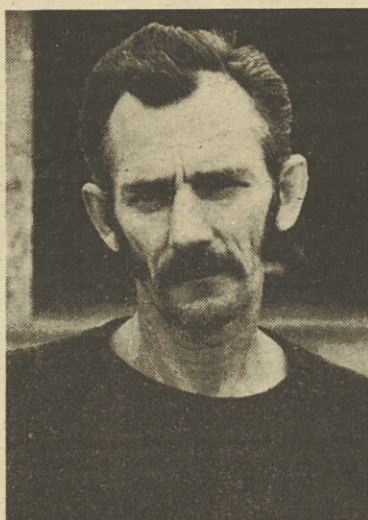
Na vprašanje, kje so vzroki za uspeh, Miklavc odgovori, da je M-Trgoavto pravočasno spoznal, da je prihodnost v sodelovanju z domačimi proizvajalci avtomobil-

vec pripravljen še in še govoriti o uspehih svojega kolektiva, o sebi pa skoraj nič. »Posameznik brez podpore tovarišev ne zaleže dosti in če si kdo lasti kakšne pravice nad doseženimi uspehi, je to le varanje samega sebe,« pravi naš nagrajenec.

Alojz Petek

Utemeljitev nagrade

Alojz Petek kot živinorejski delavec na farmi dosega odlične rezultate, saj z izrednim občutkom, znanjem in ljubeznijo do živali skrbi za čredo, ki dosega mlečnost

Alojz Petek

7500 do 7800 litrov mleka na kravo in s tem se farma uvršča med najuspešnejše v državi. Ob visoki mlečnosti je farma dosegla pozitivne finančne rezultate.

Alojz Petek je aktiven v samoupravnih organih.

Začudenje in kanček grenkobe sta se mešala z veseljem ob vesti o nagradi sozda, na obrazu Alojza Petka, živinorejca s Posestva Bokalce, tozda Posestva M-Ljubljanskih mlekar. Dvajset let garanja je vložil v razvoj tega posestva, ki je po prireži mleka med prvimi v republiki in ki se je ponašalo s kravo, ki je dala 11.600 litrov mleka, medtem ko druge »njegove« dajo povprečno po 7.500 litrov letno.

»Vsi me hvalijo, da pridno delam, da imam najboljše in najbolj čiste krave, kako da zmorem sam vse delo — ko pa so delili točke, so mi dali 39 točk manj kot živinorejcem na drugem posestvu tozda, z manj izkušnjami in lažjim delom. Se mi zdi, kot bi dobil sozdovo nagrado za obliž na rano, ne pa kot priznanje za dvajsetletno uspešno delo,« pravi Petek.

Čeprav je skromen in ponižen ter živi le za svojih 40 krav, ženo Danico in sina Srečka, (tudi ona je bila živinorejka in pred upokojitvijo, maja letos, še štiri leta nočni čuvaj na posestvu, sin pa dela v sladoledarni), sta z novim točkovanjem prizadeta njegov ponos in čut za pravičnost. Ponos pa je edino, kar je vedno imel... in dvoje pridnih delavnic rok. Doma v Prekmurju ni bilo dela, iskati si ga je moral kot sezonec v Ribnici. Tam je spoznal ženo, na Kočevskem začel delati kot živinorejec in pred dvajsetimi leti pristal v gradu na Bokalcih, kjer dela in stanuje.

Sam oskrbuje vso čredo. Ob treh zjutraj je že v hlevu, ga oči-

sti, pomolze krave, jih nakrmi in ob devetih dopoldne je »prva runda« gotova. Od enajstih do dvanajstih pomije bazen za mleko, pripravi molzne stroje, ob dveh pa je spet v hlevu... Do osmih, pol devetih. Petek in svec! Razen, kadar je na dopustu ali na bolniški. Zadnje čase ga muči revmatizem, tudi s križem ni vse v redu, a ljubezen do dela je močnejša od nadlog. Ko pa je prosil za dan dopusta, zaradi ženinca rojstnega dne, zamenjave ni dobil... Kaže, da se vsem zdi samoumevno, da dela 13 do 14 ur vsak dan.

»Saj imaš stimulacijo na prirejo mleka,« pravijo. Res, zasluži 150, 160, tudi 180 tisočakov na mesec, toda osnova je nizka, prenizka. Če mu krave ne bi vračale ljubezni in vloženega dela z

Izidor Potočnik

mlekom, bi tenko piskal. Tega nihče noče razumeti!

Če pa bi v petek ob dveh zaklenil vrata hleva, kot nekateri svojih pisarn, bi krave hitro zbolele in pocrkale. Tudi tega ljudje ne razumejo. Za njih je Lojze garač, ki bo že delal, če ga plačajo ali ne. Zaradi živine, ki jo ima rad!

Takih delavcev, kot je on, je samo nekaj. Še sreča, kajti če bi vsi garali kot on, potem bi povprečnejšem in lenuhom v naši družbi odzvonilo, tega pa si večina ne želi. Je preveč lepo lagodno živeti in z malo truda zaslužiti osebni dohodek, naj bo še tako skromen. Se še popoldne »prifuša«, kar manjka. Alojz Petek bi tudi lahko, a kaj bi bilo potem z njegovo čredo, ki ji je posvetil dobršen del svojega življenja?

Izidor Potočnik

Utemeljitev nagrade

Izidor Potočnik je sodeloval pri kreiranju tehnično tehnološke rešitve specializiranega lokala »MIŠKA«, ki nudi kulinarčne specialitete in napitke, pripravljene iz proizvodov Ljubljanskih mlekar in njihovih poslovnih partnerjev. Vodi razne degustacije in predstavitve proizvodov Ljubljanskih mlekar ter uspešno animira domače in tuje potrošnike o raznolikosti in kvaliteti proizvodov.

Ob visokem nivoju ponudbe in strežbe je njegov delež pomemben pri vzgoji gostinskega kadra v OZD in izven, saj redno organizira tečaje in seminarje za gostinske delavce. Izidor Potočnik je stalni strokovni sodelavec in svetovalec Centra za napredek gospodinjstva v Ljubljani.

Ob strokovnem delu opravlja več samoupravnih funkcij v OZD.

O Zdenetu (nekateri ga kličejo Zdenko) Potočniku in njegovi MIŠKI smo pred kratkim že pisali. Takrat ni še nihče vedel, da bo dobil nagrado sozda. Pisali smo zato, ker sodi MIŠKA med najbolj kakovostne okrepčevalnice v sozdu, pa tudi zato, ker zna Zdene Potočnik odlično organizirati delo in z njim vred dobre odnose v kolektivu.

Je rojen gostinec, čeprav dvomim, da imajo v Tiroseku, (njegovem rojstnem kraju) pri Gornjem Gradu sploh veliko gostilno. V Novi Štefti, kjer je spoznaval abecedo in številke že. Tito je hotel postati natakak zato, da bi bil lepo oblečen. Kaj je vodilo Potočnika, nistem zvedel. Kakorkoli že, v Ljubljani je končal gostinstvo šolo, vajeniško dobo je opravil v kamniški Planinki. Nato je odšel k Viatorju, se vpisal na Hotelsko šolo, jo leta 1971 uspešno končal in postal poslovodja Malograjskega dvora. Delo v restavraciji je spoznal v hotelu Golf na Bledu. Nekaj časa je guli pisarne v skupnih službah Viatorja, a ni zdržal. Ponovno je šel med ljudi, tokrat za upravnika hotela v Kamniku, odtod pa v Ljubljanske mlekarne za poslovodjo MIŠKE.

MIŠKA je imela že pred Potočnikovim prihodom dobro ime in svoje stalne goste. Toda prav on je MIŠKI dal novo kakovost in pritegnil še več gostov. V tozdu, danes se imenuje Savica in sodi v sestav Mercator-Rožnika, so kmalu ugotovili, da gre MIŠKI dobro in da bi se splačalo na podoben način urediti še kakšen lokal. Toko sta nastala MUCA in KRT, Potočnik pa vodja gostinske dejavnosti tozda.

Vsak bi pričakoval, da bo vodja lepo sedel v udobni pisarni s tajnico in fikusom. »Samo potem se ne bi smel pisati Potočnik«, se smeji Zdenko. »Ko sem delal v pisarnah skupnih služb Viatorja, sem bi strašansko nesrečen in če bi moral izza šanka v pisarno, bi to pomenilo le, da si moram v najkrajšem času poiskati drugo službo.«

Da prinaša hrano s trga, čisti šipe lokala, pospravlja kuhinjo, tudi sanitarije, se zdi njemu in sodelavcem v MIŠKI samoumevno. Pravijo, da mora pri njih vsak poprijeti za vsako delo in znati vse. Morda so odnosi v kolektivu tudi zato tako dobri.

Sam Potočnik ugotavlja, da se na račun svojega dela v MIŠKI premalo posveča desetim lokalom svojega tozda. Njegov cilj je, da bi naredil čimveč takšnih lokalov, kot je MIŠKA, vsaj podobnih. Sedaj čakajo, kako bo stekla hitra prehrana in Baisi v Domžalah in morda se bodo tudi oni lotili tega programa. Pravi, da bi bilo mogoče na področju gostinstva še veliko narediti, saj imamo v sozdu vse, od mesarjev do zelenjave in tovarn živilskih proizvodov. Vse to bi bilo potrebno le okusno embalirati ter postaviti v vitrine naših lokalov. In če bi imeli še ustrezne kadre... Ti pa so največji problem, s katerim se Potočnik srečuje.

Ko je prevzemal nagrado, je dejal, da zanj pomeni veliko priznanje, da pa bi želel, da bi nagrade, podobne kot je ta, imeli tudi na ravni tozda in delovne organizacije, kajti veliko je dobrih delavcev, ki si zaslužijo takšno priznanje, če ne ravno najvišjega, pa malce nižjega, priznanje pa vsekakor! Vsako priznanje je tudi vzpodbudno za nadaljnje delo.

Konrad Šintler

Utemeljitev nagrade

Konrad Šintler skupaj z učno dobo že polnih 42 let deluje na področju trgovine kot prodajalec, referent v komercialni, trgovski potnik in sedaj že tretji mandat kot direktor delovne organizacije.

Mercator-Blagovni center je ena največjih pridobitev sozda MERCATOR-KIT. Ta investicija je bila pravočasno končana prez prekoračitve predračunske vrednosti. Nedvomno je to velika zasluga toaviša Šintlerja, kakor tudi to, da Blagovni center vseskozi dosega dobre poslovne rezultate prav zaradi dobre ga vodenja.

Blagovni center zavestno in odgovorno izvaja skupne naloge kot so: združevanje sredstev, izvajanje finančne politike, obdelava podatkov, vzajemnost in solidarnost. Ob odgovornem poklicnem delu je ves čas aktiven družbenopolitični delavec v KS in občini.

Direktor delovne organizacije Mercator-Blagovni center iz Ljubljane, Konrad Šintler sodi med tiste, ki lahko pod črto svojega ustvarjalnega življenja zapišejo pomembne dosežke. Njegov največji je grosistično najsodobnejše skladišče te dejavnosti v Sloveniji. »No, saj ga nisem sam zgradil, tu so še tovariši, ki so pomagali, s katerimi smo leta in leta razmišljali o tem,« je skromen, a kljub vsemu vesel najvišjega priznanja našega sozda, ki ga prejema dobre pol leta pred upokojitvijo.

»Mercator je kot ena največjih trgovskih organizacij med prvimi uresničil samoupravno organiziranost po sprejetju nove ustave leta 1972. Že po dveh letih so bili ustanovljeni tozdi, med katerimi je bil Grosist med velikimi. Postal sem njegov direktor in ga vodil tako, kot sem menil, da ga mora voditi dober delavec — po občutku in z znanjem.«

Trgovskega občutka se Šintlerju, ki je šel za vajenca še med vojno, ne manjka. Po vojni je končal šole in uspešno deloval v več podjetjih in leta 1958 končno našel svoje mesto v Mercatorju.

»Bil sem referent v prodaji in nabavi, vodja nabavne službe... no, na koncu tudi direktor.« Da je bil na prvem mestu, je dokaz Blagovni center. Ko so se januarja 1981 vselili v nove prostore, je vse kazalo, da bo naložba pokopala 460-članski kolektiv. Pa ga ni! Od takrat do danes jim gre kot po maslu in glede na ostale tovrstne organizacije dosegajo vidne uspehe.

S sodobno tehnologijo so povečali obseg poslovanja, zmanjšali število fizičnih delavcev, povečali število naročnikov in razširili svoje poslovanje, pri čemer so delovali kot močna povezovalna sestavina celotnega sozda Mercator. Delavci M-Blagovnega centra, ki so svojega direktorja predlagali za visoko priznanje, (v njihovem imenu predsednik IO OOS), priznavajo, da je nemalo zaslug za uspešno poslovanje ravno Šintlerjevih.

Te se bodo kazale tudi po njegovem odhodu v pokoj ob koncu leta, kajti nemalo njegovih zamisli je vtkanih v srednjeročni načrt razvoja Mercatorjevega Blagovnega centra. Naravnost je predvsem v posodabljanje logistične tehnologije in na zagotovitev kakovostne oskrbe prodajnih mest, s posebnim poudarkom na kakovostni rasti in uvajanju sodob-

Nadaljevanje na strani 16

Bruno Miklavc

ske opreme. Takrat, ko so še vsi uvažali in so domače tovarne imele polna skladišča, je M-Trgoavto z njimi stkal tesne poslovne vezi, ki so postajale vse čvrstje in danes temelje na samoupravnem dohodkovnem sporazumevanju. Kar 80 odstotkov vsega blaga danes že dobivajo neposredno od proizvajalcev, ki jim nudijo tudi ustrezne ugodnosti pri nabavi.

Ko je Miklavc prišel v Trgoavto, je imela organizacija devet trgovin, danes jih ima okoli trideset, od Kopra do Beograda. Vedno stopa za korak pred konkurenco!

»Še ko so bile obresti nizke, smo opravili selekcijo prodajnih programov, glede na donosnost in izbor. To je osnova vsem današnjim uspehom. Strokovno smo izbrali določen asortiman, za vsak avtomobil posebej. Naredili smo normative in vse skupaj razvrstili v tri skupine. Potem so isto naredili še za vsako trgovino posebej, rezultat je količnik obračanja 8,73 v maloprodaji, leta 1985 ter 19,36 v prodaji na debelo. Leta 1982 sta bila količnika 4,5 in 9,11! V istem obdobju smo povečali realizacijo za štirikrat.

Med pomembnejše odločitve, ki jih je moral sprejeti M-Trgoavto, šteje Miklavc vključitev v SOZD MERCATOR-KIT. Ne le zaradi združevanja sredstev. Sedaj, ko so začeli spreminjati zunanjo podobo in jo prilagajati sprejetim samoupravnim določbam, ugotavljajo, da jim je to prineslo nove koristi. Mercator, pravi Miklavc, je v Jugoslaviji znan kot dober plačnik in trdna firma. Tako imamo od sprememb zunanje podobe še več koristi.

Ko sva takole razpredala misli, se je izkazalo, da je Bruno Mikla-

Nagrajenci sozda '85

Nadaljevanje s 15. strani

nih izkustvenih in znanstvenih metod v tej dejavnosti. Da bo uresničitev težka, kaže podatek, da že sedaj letno 20-krat obrnejo zaloge, kar za takšno organizacijo, kot je M-Blagovni center, niso mačje solze. Po količniku obračanja pa so krepko na čelu slovenskih organizacij prodaje na debelo. Torej, razlog več za priznanje sozda Konradu Šintlerju.

Danica Bevc-Štojs

Utemeljitev nagrade

Danica Štojs-Bevc je ena izmed redkih strokovnjakov z ekonomskega področja, ki je kljub mnogim težavam v kmetijstvu ostala v kmetijski organizaciji na odgovornem delu. To delo je še težje v zaostrenih gospodarskih razmerah ko so se težave še povečale. Z visoko stopnjo strokovnosti in z dolgotrajnimi izkušnjami in delovnimi navadami uspešno vodi finance in knji-

govodstvo delovne organizacije. V tem času so v kombinatu potekale nekatere večje investicije, kot so hladilnica za sadje, obnova nasadov jablan in hmelja, v tem letu pa pričetek gradnje kmetijskega oskrbnega centra. DO v tem času ne pozna problema likvidnosti, sredstva so pa usmerjena tja, kjer so najbolj potrebna in v skladu z družbenimi usmeritvami.

»Čeprav sem rada delala, je delo zadnje čase postalo prenaporno in prav na koncu se mi je začelo že upirati. Toda, če bi še enkrat izbirala poklic in življenjsko pot, bi izbrala prav to, ki sem jo prehodila,« trdi danes že upokojena voditeljica finančno računovodskega sektorja Mercator-Kmetijskega kombinata Sevnica. Vse svoje življenje je posvetila številkam in delu v finančnih službah.

Po končani ekonomski šoli je leta 1950 začela svojo kariero v Narodni banki, preživela vse reorganizacije od Zdržene hranilnice do SDK, pri tem pa nenehno delala v bližini svoje rojstne Sevnice — v Brežicah ali v Krškem. V Sevnico se je vrnila šele leta 1977, v računovodstvo trgovskega podjetja. Tri leta je bila vodja računovodstva, ko pa se je tr-

Konrad Šintler

govsko podjetje pred šestimi leti združilo z Mercator-Kmetijskim kombinatom, je svoje delo nadaljevala, vse do upokojitve. Ta dan je zanj nastopil 4 dni po prevzemu nagrade sozda v Kranju. Zadnji mesec je bila na dopustu.

»Pogoje za upokojeitev sem izpolnila že lani septembra, a je bilo preveč obveznosti v službi, zato sem še malo potegnila. Pripraviti sem morala zaključni, nato

Danica Bevc-Štojs

še periodični obračun, urediti dokumentacijo in jo pripraviti tako, da bo vsak, ki bo prišel za mano, lahko takoj našel potrebne podatke.

Danica je svoje računovodsko delo, ki je včasih pri nas bolj podobno čarovništvu, opravljala z veseljem. Ji je ležalo, pravi. To delo mora biti človeku pisano na kožo. Meni je bilo.

Ko jo je nekoč neka sodelavka

v družbi ocenjevala, je o njej rekla, da je stroga, natančna in pravična. Vse tri odlike so ji koristile, da je svoje delo dobro opravila in da je bila v vseh kolektivih, kjer je delala, med najbolj priljubljenimi. Tudi sama je vedno živela s kolektivom in se veselila vseh doseženih uspehov. Ko so jo predlagali v Mercator-Kmetijskem kombinatu za nagrado, je bila sprva presenečena. Ni ji bilo prijetno in celo prosila je, naj tega ne store. Pa so vseeno! Pravi, da si nagrado zasluži vsak, ki je voljan delati. To ni njena prva nagrada, a nanjo ni nič manj ponosna kot na Red dela s srebrnim vencem, ki ga je dobila še kot delavka SDK, in na Zlati znak Društva računovodskih delavcev.

Ob koncu najinega pogovora mi je dejala: »Dosegla sem vse in odhajam ponosno ter zadovoljno. Za mano je 36 let poštenega dela. Kako pa bom preživela naslednja leta, še ne vem. Vem le, da se je moj delovni čas iztekel, in upam, da bodo mladi, ki bodo prišli za mano, opravljali svoj poklic z enakim veseljem in predanostjo, kot sem ga jaz.

Predstavitve nagrajencev pripravil Andrej Dvoršak.

Iz naših krajev

Meta Malus

Ljubljanska scena

Včasih poslušam ali gledam kakšne oddaje iz naših krajev. Vedno na koncu krajani tarnajo, da pri njih ni nikakršnega družabnega življenja, zvečer pa ne vedo, kaj bi počeli, nimajo prostorov, kjer bi dajali duška težnjam po zabavi

V Ljubljani takšnih težav nimamo. Tudi če izključimo kulturne ustanove, lokale ter vse druge in drage načine zblíževanja.

Imamo Tromostovje. Vsak, ki nekaj nase da (in seveda želi, da bi tudi drugi nanj kaj dali), skoči v poletnem času zvečer tja na pivo. Saj sesti nimaš kam — tistih nekaj miz, ki so sicer lepo urejene in nakranceljane (kar malo spominjajo na čase, ko smo se zapeljali na pivo in kavo čez mejo), še zdaleč ni dovolj, da bi se vsi stlačili mednje. Ampak iskarnje sedišče ni ravno zagnano. Če sediš in ti polovico telesa zakriva še oleander ali kar že imajo tam nasajeno, je veliko manjša možnost, da te tisti, za katere hočeš, da bi nate kaj dali, opazijo. Lahko bi celo mislili, da danes sploh nisi prišel na pivo. In če bi se to ponovilo večkrat, te ne bi več pogrešali, ko bi šel na dopust. Lahko bi celo pomislili, da si letos ne moreš več privoščiti dopusta...

Tu srečaš, kogar hočeš. Če imaš slučajno kakšno sporočilo za znanca, ki ga po telefonu nikakor ne moreš dobiti doma (ker so mu odklopili številko zaradi nepravilnih računov), ga najdeš tam.

»O živjo! Tebe je pa res težje najti kot samega ameriškega predsednika!«

»Delam, delam, prijatelj! Ti povem, da tudi jem ne več normalno! Samostojno razstavo prirejam... Saj veš, ideja rabi čas, da umetniško dozori, pa da zmešče na platno...«

Ves bled, upadel, zaraščen... Sendviči so naredili svoje.

»Lejo, zdravo! Ti si pa še čisto bela? Kakšen september, lepo te prosim, to je čas dopustov za penzioniste!«

Znanka je zagorela, pobeljena po glavi.

»Malo smo šli po Kornatih z barčico. Poceni ti rečem! Sedem milijonov za deset dni. Pa vse smo premornarili. Nepozabno... To moraš poskusiti!«

»Ne boš me lisica! Dobro ločim morsko barvo od tiste, ki jo dobiš, ko vlivaš prvo ploščo pri

hiši. Ko dvigneš kozarec k ustom, te izdajo zdelane roke. Žulji od vrvi na jadrnici so drugačni. Pa cele Kornate v desetih dneh...«

»Ti pa hujšaš, hujšaš! Zdravo!« (Vsi so tako prisrčni, tam na Tromostovju...)

»Kaj češ, malo smo pogledali Švedsko, Norveško... Sem rekla, k vragu še denar, vsak dan je manj vreden! Tam pa, si predstavljaš, prekrokane noči, prespani dopoldnevi! Komaj bom prišla malo k sebi!«

Revica. Ne ve, da se je glas o njenem spodletelem šverc-komercu razlezel po Ljubljani. Hladno je najbrž že bilo na Švedskem, daleč pa ne tako...

Na Tromostovju je res lepo. Čarobno vzdušje. Zakonci se tam držijo za roke in si ljubeče

zrejo v oči. Naj vsi vidijo, kako se imajo... Pa četudi že na parkirnem prostoru pri avtomobilu nadaljujeta doma začeti prepir. Tukaj točno izveš, kakšen avto je kdo vplačal (vsak ga vplača zadnji trenutek po stari ceni), kdo je komu narisal načrt za adaptacijo podstrešja v Stari Ljubljani (to je menda silno modra naložba, če že ne veš, kam bi z denarjem).

Sem pridejo največji frajerji pokazat najnovejše izbranke (ki so seveda tako klonile njegovega šarmu), da o modi ne govorimo. Letošnje poletje si ona pač ni privoščila piva na Tromostovju brez velike pentlje v poželiranih laseh, obilno podloženih ramen in sladolednih barv. Zanj ni slabo, če se pojavi v teniških hlačah in majici, z loparjem pod roko, seveda, če je na majici našit tisti temno moder venček.

Če nadaljuješ sprehod ob Ljubljani proti Roži, najdeš tam prejšnjo družbo skristalizirano. Ne pijejo več piva v vrčkih, marveč deci pinota v kelihu. Tudi pogovarjajo se drugače. Bolj rafinirano.

Po svoje so taki ljubljanski sprehodi družbeno moralno koristni. Tarnanje in udrihanje čez državo ne sodi mednje. In kar začneš si domišljati, da pravzaprav ni vse zavoženo. Slike od tam ti ne dajejo občutka meglene prihodnosti.

Vredno bi bilo razmisliti in zadevo podpreti. Kdo te lažje prepriča, da se ti godi prelepo na tem svetu, kot ti sam!

Vsi se smehljajo. Tisti, ki so si zadevo izmislili, mi, ki pijemo pivo, in oni, ki grenko opojnost nalivajo v kozarce — za dobre denarce.

Del prizorišča na Dan Mercatorja 21. junija letos na Gorenjskem sejmu v Kranju, kjer se je zbralo blizu 2.500 delavcev in kmetov Mercatorja. Foto: Jaro Novak

Postojnčani so napravili mortadelo — velikanko

Mile Bitenc

Novo čudo sveta

Bilo je pred Maximarketom, v sredo, 18. junija natanko ob 7. uri zjutraj. Velik kamion, skupina močnih mož in dva viličarja. Imeli so zares težko nalogo: raztovoriti so morali več kot pol tone mortadele — v enem kosu.

Tako je prispela v Ljubljano prav ob 22. svetovnem kongresu kuharjev mortadela velikanka — največja mortadela na svetu, ki je že zašla v Guinnessovo knjigo rekordov. Samo nekaj podatkov

iz njene »osebne izkaznice«: dolga je bila 6 metrov in pol, težka dobre pol tone, v obsegu so namerili 112 cm, v prerezu 36 cm, da so jo povezali, pa je bilo treba kar 220 metrov močne vrvi.

Mesarji iz postojnskega tozda TMI so za to mortadelo uporabili še posebej kakovostno meso (svinjsko!) in slanino, dodali kar 15 različnih eksotičnih dišav. Velikanko so pekli kar 85 ur v največji peči, jo potem nekaj dni ohlajali in ob pravem času pripeljali v Ljubljano.

Občudovali so jo vsi: postojnski mesarji in drugi sodelavci,

kuharji, ki so hoteli na kongres, pa Ljubljancani, tuji turisti in mnogi drugi, ki jih je pot zanesla proti Maximarketu, kar tako, slučajno ali pa namerno, kajti mnogi so tako ali drugače pravočasno izvedeli, da bo natanko ob 17.30 uri mojster Aleksander RIBNIKAR z velikim mesarskim nožem zarezal v to čudo sveta. In zgodilo se je točno ob napovedanem času: zabrnele so TV in filmske kamere, bliskali so fotoaparati, cedile so se sline... Kaj se ne bi, ob takšni dobroti.

Še en uspeh naših kolegov iz Postojne? Nedvomno, čeprav so se kresala mnenja o tem, zakaj je treba izdelek takšnih dimenzij. Eno je nesporno — ob kritiki, da se mnogi trgovci in živilska industrija niso nikakor zganili ob svetovnem kuharskem kongresu — za nas ne velja. Da je bila orjaška mortadela tudi dobra — še več, odlična, priča tudi nepopisna

gneča pred stojnico, kjer so jo prodajali na drobno. Nekatere večje hotelske hiše pa so jo kupile kar na metre.

Mortadele velikanke ni več, ostaja pa prijeten okus po njej, okus po nečem posebnem, po svojevrstnem delovnem podvigu. Mojster Ribnikar odhaja čez nekaj dni v pokoj in to »življenjsko delo« je tudi nekakšno posebno slovo od mesarskega poklica. Tako odhaja super mojster, ki pa je svoje znanje, hotenja in ideje pustil drugim, mlajšim. In tako se ni bati, da bi jutri, pojutrišnjem, jedli kaj slabšo postojnsko mortadelo.

In ob koncu še nekaj, kar sem od začetka sestavka pa do tega stavka namerno izpustil: naj gre komu v nos ali ne, naj se jezi ali prikima, šlo je za mortadelo **Mercator**. Za salamo velikanko, izdelano v **Mercator-Nanosu**, tozda **TMI Postojna**.

Kosi mortadele so v nekaj minutah izginili s prodajnega pulta. Obe foto: Mile Bitenc

Takšneja je bila velikanka pred Maximarketom

Mercatorjev mozaik

OB SVETOVNEM KONGRESU KUJARJEV sta aranžerja Marjeta in Marko v Modni hiši pripravila posebno izložbo. Vanjo sta vtakla dobrote Zmajčkovega butika izvrstnih slaščic. Tako je tokrat za spremembo izložba v Modni hiši ne le lepa, ampak tudi sladka.

SAMOPOSTREŽBA GRMADE NA SLOVENČEVI je bila dober mesec dni zaprta, saj je bila potrebna temeljite prenove. Tudi diskont so prenovili in preuredili, čeprav je med adaptacijo posloval. Tako je zdaj celostna podoba notranjosti poslopij lepša, hkrati pa je v preurejeni trgovini na voljo še bolj pestra izbira blaga.

BAJSI V DOMŽALAH JE PRIVLAČEN ne le za domačine, marveč tudi za mnoge druge, ki pridejo tja namenoma iz firbca. Vrste pred prodajnim pultom so

bolj ali manj stalne, kar priča, da so dobrote iz Bajsija res nekaj posebnega. Še to: posebnost v času nogometne olimpiade je tudi monitor, kjer si navdušeni pristaši nogometa lahko ogledajo tekme.

V M-MODNO HIŠO ŽE DRUGIČ MURINA NAGRADA — seveda spet za aranžerja Marjeto Gregorčič in Marka Damjana. Med množico izložb v Murinem stilu po vsej Jugoslaviji sta tudi letos dobila nagrado za odlično drugo mesto. Čestitamo!

IN ŠE ENKRAT O MODNI HIŠI — Fotografija, ki je bila kot ilustracija k članku o Dnevih Laboda v postojnskem Mercatorju, je bila posneta v ljubljanski Modni hiši. Tako zatrjuje avtorica M. Gregorčič in prosi, da to tudi objavimo. Je zdaj vse lepo in prav?!

Zbral Mile Bitenc

Mercatorjev mozaik

Požar je v nedeljo, 1. junija za dlje časa uničil polet te uspešne organizacije v sestavu M-KŽK Gorenjske. Fotoarhiv Mercator KŽKG

Izdelki tozda Agromehanika Kranj še dan pred požarom

10. sednica Poslovnog veća SOUR-a

Vesna Bleiweis

Jedino vlastite snage pouzdano jamstvo

Ljubljana, 11.6. 1986. godine — Gubici i mere za njihovu sanaciju osvetljeni sa svih strana, izračunate posledice »ziheraštva«, utvrđivanja »raspolovnog« perioda ekonomskih odnosa s inostranstvom, uz nastavljanje sadašnjeg uredjenja, čvrsta odlučnost za izgradnju Poslovnog centra SOUR-a i još nešto malo iz oblasti ekonomske propagande — o svemu tome bilo je reči na poslednjoj sednici Poslovnog sveta.

Dali je položaj poljoprivrede, odnosno stočarstva već toliko komplikovan i bezizlazan da podseća na Gordijski čvor? Sklop svih činjenica koji utiču na njegov položaj možemo sažeti u jednu jedinu konstataciju: stoka jednostavno ne može jesti obećanja, za prelazak preko republičkih granica nisu joj potrebne putne isprave, a isto tako joj je svejedno, na čiju će njivu da padne djubrivo. Naglašeni gubici u »Kmetijskom gospodarstvu Kočevje« ne iziskuju samo utvrđivanje suvoparnih brojki o svim parametrima proizvodnje, već traže širu studiju o sredini — od uticaja istorijskih događaja na demografska kretanja i stanje pokrajine, do čvrstog opredeljenja društveno organizovanog stočarstva u tom delu naše zemlje.

Iako gubitak u OOUR-u »Posvesta Ljubljanskih mlekar«, »zaradjen« u prvi tri meseca ove godine nije ništa naročito, interesantniji je program mera, kojima se ova organizacija latila sanacije. Temeljita kadrovska obnova i preorijentacija u proizvodnju za tržište te za sopstvene potrebe interesantnih poljoprivrednih proizvoda, predstavljaju jezgra, koja treba da omoguće privredni procvat OOUR-a. Rezultati sprovođenja sanacionih mera vidljivi su već u izmenjenoj kadrovskoj strukturi, pojačanoj saradnji s naukom, u radu vlastite ambulante za zdravstvenu zaštitu stoke i u sprovođenju obimnih melioracionih radova.

Niko ne može prisiliti svinje s područja Krškog da pored požderane hrane ne bi istovremeno zagađivale okolinu. Prognoza poslovanja ovog pogona društvene proizvodnje, koji je stvoren u interesu celokupnog SOUR-a, najtešnje je povezana sa ekologijom, pa i našim sopstvenim odnosom prema prodaji i proizvodnji. Ekološki problemi se rešavaju pomoću nauke, kojom raspolaže stručni tim Biotehničkog fakulteta, dok će se ostali morati rešavati i temeljitim ispitivanjem savesti u odnosu: proizvodnja — prerada — prodaja unutar SOUR-a.

Obračunati ubrzanu amortizaciju ili ne? Prema mišljenju stručnjaka plansko-analitičke službe iz Interne banke, dileme nema. Obračunavanje ubrzane amortizacije daje svugde, gde god to dohodak može podneti, toliko uštede iz naslova društvenih dažbina, da je to jedino racionalno, pametno i ekonomično. Sve ostalo je izgovor i posledica »ziheraštva« računovodja, koje prostiče, pre svega iz straha, kako bi se zbog toga prekoračili društveno dogovoreni kriterijumi za rasporedjivanje dohotka i raspodelu sredstava za lične dohotke i zajedničku potrošnju. A i obim udruživanja sredstava za zajedničke investicije SOUR-a stoga nije bitno izmenjen. Za toliku uštedu, kakvu predstavlja obračunavanje povišene amortizacije, isplati se i »trčati« oko birokratskih činovnika i ubedjivati ih kako srazmer između rasta dohotka i sredstava za lične dohotke, nije jedini kriterijum za utvrđivanje da li je raspodela odgovarajuće ili nije. Ovakva konstatacija je, doduše, prihvatljiva, kada je prezentirana »ex kate-

dra«, ali je teže, biti prinudjen da se uživi u ulogu onoga koji trči oko birokrata. Birokratija i ekonomičnost imaju u našem sistemu odnos gospodar — sluga.

Donekle smo grubo zapisali u uvođu da je Poslovni savet saslušao podatke o »raspolovnom« periodu ekonomskih odnosa s inostranstvom, jer podaci dokazuju, da se SOUR, a pre svega »Mednarodna trgovina«, i u ovim vremenima, kada plaća pre svega država, prilično dobro drži. Naročito među izvoznimcima treba izreći pohvalu »Agromehaniki« iz Kranja koja je u poredjenju s periodom januar-april 1985. god. u istom periodu ove godine povećala izvoz za 3,7 puta. Ne treba zanemariti ni podatke o izvozu »KZ Mozirje«, »Kopitarne« i »Ljubljanskih mlekar«, kao i »KZ Krka«. Ove organizacije povećavaju izvoz, dok s druge strane ponestaje izvoznog daha »Eti«, »KZ Ribnica«, »Agrokombinat Krško« i još nekima. U vezi sa ekonomskim odnosima s inostranstvom treba napomenuti i predlog Odbora za interne kompenzacije. Ovaj, naime, predlaže,

Ima nešto važno

da se uvoz proizvoda koji mogu podneti dodatno oporezivanje na konačnu cenu, opteretiti sa 0,5 % doprinosom za fond internih kompenzacija. Iz ovog fonda bi se, tako reći, simbolički, potpomoglo tri organizacije koje bi time uspele zadržati tržište. Ovoliko o oslanjanju na sopstvene snage, a šta smišlja savezna vlada u miru, tišini i sabranosti, pokazalo se, verovatno, uskoro.

Savetovanje s direktorima, pre zasjedanja radničkog saveta SOUR-a, na kojem će se usvajati zaključci u vezi s izgradnjom Poslovnog centra SOUR-a, bilo je neophodno, pre svega zbog nalivanja najčistijeg vina oko ostalih investicija i iskorišćenih udruženih sredstava za njih. Svima je bilo dovoljno obećanje za realno izvodljivi investicioni programi zbog izgradnje poslovnog centra neće biti oštećeni kod udela udruženih sredstava. Do sednice radničkog saveta imaju

stručne službe zadatak da pripreme podatke o udelu svakog OOUR-a kojeg određuje za izgradnju Poslovnog centra, odnosno za poslovne prostorije M-Interne banke i Radne zajednice SOUR-a koje će koristiti mali deo poslovnog objekta kojeg inače kupuje »Mednarodna trgovina«.

Koliko Slovenaca zna da **Mercator nije samo trgovina**, već da je pre svega udruživanjem sa SOUR-om KIT prerastao u proizvodni sistem? Čekaj, brate, malo!! Ne tražimo krivicu van nas samih! Nedovoljno se pojavljuje u javnosti, u odnosu do ekonomske propagande smo palnački, stereotipni, neprodorni, ukoliko — promatramo je kao stubić SOUR-a koji stoji sam za sebe i koji je namenjen samome sebi. To, doduše, nije konstatacija, koju je usvojio Poslovni savet, ali se moglo to razbrati s kalendara propagandnih priredbi, koje su predviđene, pre svega, u trgovini. Proizvodne organizacije nisu zainteresovane za nastupanje u sredstvima javnog informisanja, odnosno, to se čini potrebno samo svetlim iznimkama. Dok će biti naš odnos do ekonomske propagande mačehovski, toliko će dugo biti i svaka težnja da sredimo njeno finansiranje na zajedničkim osnovama, samo glas iz pustinje. Stoga nije

ni čudo da nema preteranog oduševljenja nad predlogom da bi barem razmatranje donatorskih zahteva smestili ispod istog krova.

»Požar u Agromehaniki« jeste nesreća koja može da doleti svaku od članica SOUR-a. Kakva i kolika treba da bude pomoć SOUR-a u ublažavanju posledica nesreće? Trezvene i brižno razmotrene odluke radnika »Agromehanike« i svih radnika »KŽK« da će nastaviti proizvodnju u improviziranim proizvodnim objektima, preovladavala je u izveštaju KŽK-oavaca. OOUR treba, pre svega, nadoknadu za repromaterijale, koji su izgoreli, ako ima nameru obezbediti barem toliko obim proizvodnje; kako bi ispunio izvozne obaveze iz ugovora, trebaju mu obratna sredstva i investiciona sredstva. U tu svrhu se članice SOUR-a odriču korišćenju udruženih sredstava rezervi, dok se u korišćenju udruženih investicionih sredstava za izgradnju nadoknadnih proizvodnih prostorija u finansijskoj konstrukciji namenjuje veći udeo udruženih sredstava. Bez jadicovanja i patetike podneti izveštaj o nesreći, ocene njezinih posledica, kako u merilu OOUR-a, tako i u radnoj i sastavljenoj organizaciji dokazuje da znamo i možemo sopstvenim snagama. Ugledajmo se!

Zaključci 3. sednice KO sindikata SOUR-a od 3. juna 1986. godine

1. Radni program KO sindikata za 1986. godinu mora da bude za neke od zadataka i finansijski vrednovan. Finansijski program mora da obuhvati deo KO u finansiranju marša »Obžici okupirane Ljubljane« 1986. godine i 1987. godine ter pokrivanje troškova organizacije za pripremu Dana Mercatora 1987. Na osnovu toga i ostalih planiranih zadataka koji će, prema zaključku KO sindikata tražiti sredstva, formuliše se i zaključak o udruživanju sredstava sindikalne članarine za ostvarivanje zadataka KO sindikata SOUR-a.

2. KO sindikata će sledeću sednicu posvetiti nalazima komisija, Poslovnog saveta i Radničkog saveta SOUR-a u vezi poslovnih rezultata januar-mart 1986. godine. Na temelju tih zaključaka će predstavnici KO sindikata posetiti »Mercator-Agrokombinat Krško«, OOUR »Poljedelstvo-meso«.

3. KO sindikata daje inicijativu za pripremu zajedničkih osnova i kriterijuma za rasporedjivanje dohotka i čistog dohotka na sredstva za lične dohotke i zajedničku potrošnju te njihovu raspodelu u SOUR-u MERCATOR-KIT.

4. U svim onim organizacijama, u kojima so rasporedili više sredstava za lične dohotke nego što to dopuštaju društveno dogovoreni kriterijumi, moraju IO osnovnih organizacija sindikata sprovesti potrebne mere za uskladjivanje kretanja ličnih dohodaka sa društveno dogovorenim kriterijumima.

5. KO sindikata će ubuduće biti organizator i pripremače programske osnove za Dan Mercatora. Dan Mercatora neka preraste u svakogodišnji susret radnika i poljoprivrednih radnika SOUR-a. 6. Za određivanje konkretnih zadataka u vezi stanova i smernica, usvojenih na kongresu Saveza sindikata Slovenije, svaka delatnost u SOUR-u neka izradi ocenu uslova i problematike. Ocena će poslužiti za pripremu društveno-političke aktivnosti Koordinacionog odbora sindikata SOUR-a.

Zaključci i stavovi 10. sednice Poslovnog saveta — 11. 6. 1986. god.

1. Od 1. 7. 1986. godine su proizvodi iz uvoza, čija konačna cena može podneti dodatno oporezivanje, opterećeni sa 0,5 % doprinosom za fond internih kompenzacija. Tačnije kriterijume će formulisati i usvojiti Odbor za interne kompenzacije.

2. Do sednice radničkog saveta SOUR-a, stručne službe M-Interne banke pripremiće podatke o udelima udruženih sredstava, koja OOUR-i izdavaju za izgradnju poslovnih prostorija M-Interne banke i Radne zajednice SOUR-a.

3. Poslovni savet se slaže s prodajom, odnosno kupovinom računarske opreme, s tim da se izdvoji iz prodaje računara Delta 700, koji će se koristiti u Računskom centru u Postojni.

4. Molbe za donatorska sredstva za akcije republičkog i regionalnog značaja, koja prelaze 100.000 dinara se, zajedno sa stavom organizacije udruženog rada, dostavljaju Studiju za ekonomsko propagando. Studio je nadležan za sprovođenje koordinacije.

5. U cilju ublažavanja posledica požara sve su se članice složile da se koriste sredstva rezervi, koja su prvobitno bila udružena i namenjena za pokrivanje gubitaka u 1985. godini. Dok ova sredstva ne budu iskorišćena za svoju namenu, odstupiće se OOUR-u »Agromehanika«. M-Interni banka će, obzirom na svoj ekonomski položaj, utvrditi i mogućnost beneficiranih kamata na kredite likvidnosti OOUR-u »Agromehanika«. Deo sredstava koja nedostaju za izgradnju rezervnih proizvodnih objekata, obezbediće se potom većeg udela sredstava, udruženih za investicije na nivou SOUR-a u finansijskoj konstrukciji vrednosti objekata prema predračunu.

Sekretarijat samoupravnih organa i DPO SOUR-a

Zaključci, usvojeni na 10. sednici radničkog saveta SOUR-a — 18. 6. 1986.

1. Postojeće poslovne prostorije Radne zajednice SOUR-a i Mercator-Interne banke će se prodati. Potvrđeno je zaključivanje kupoprodajnog ugovora za objekte, koji će predstavljati Poslovni centar SOUR-a.

2. Usvojena su sva potrebna ovlašćenja za pripremu investicionog programa i ostalih investitorskih obaveza.

3. Izmenjen je plan SOUR-a za 1986. godinu — poglavje o investicijama.

4. Prodaje se i izvrši nabavka nove računarske opreme.

5. OOUR-u »Agromehanika« se ustupaju sredstva fonda rezervi u visini 101.695.868 dinara sa 10 % godišnjom kamatom stopom, s pravom korišćenja do 31. 12. 1986 (kredit likvidnosti za ublažavanje posledica požara).

6. U finansijskoj konstrukciji izgradnje objekata za nadoknadu se »Agromehaniki« obezbedjuje veći udeo udruženih sredstava za investicije. Za određivanje ovog udela ovlašćen je poslovni odbor Interne banke.

PE Kooperacija iz sestava MIP Ptuj 10 let poslovanja

Janez Zupanič

Usmeritve poslovne enote za povezovanje drobnega gospodarstva

V Mercatorju je bila 25. aprila skromna slovesnost ob 10-letnici poslovne enote Kooperacije v sestavi MIP Ptuj, tozda Veleprodaja. Srečali so se kooperanti in drugi gostje, slavnostni govornik pa je bil glavni direktor MIP Ptuj, Franc Tomanič, ki je najprej spomnil na začetke poslovanja te enote. Slovesnosti ob 10. letnici Kooperacije pri MIP-u se je udeležil tudi predsednik KPO SOZD tovariš Miran Goslar, ko je ob tej priliki pozdravil slavlence in goste ter jim spregovoril nekaj vspodbudnih misli, nakar sta z predsednikom delavskega sveta tozda Veleprodaja Brankom Kokolom podelila priznanja.

»V desetih letih smo veliko naredili. V DO MIP (TOZD Veleprodaja) smo se zavedali pomena drobnega gospodarstva — kooperacije. Stalna rast dejavnosti v tem obdobju priča o uspehih. Številke so velike tudi zaradi rasti cen, inflacije, obresti in dajatev, pa vendar je pomembno, da sta se obseg dela, zlasti pa ka-

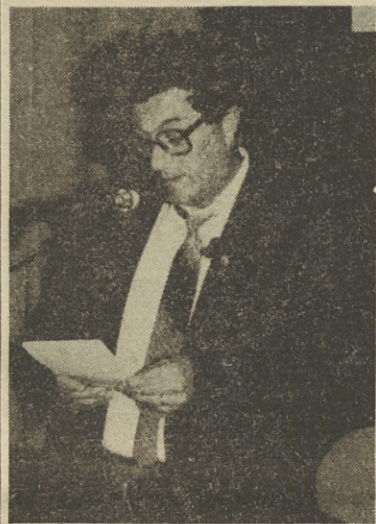
kovost nenehno izboljševala.

Danes z MIP-ovim tozdom Veleprodaja sodeluje več ko 300 kooperantov, ki tvorijo učinkovit in sposoben delež v proizvodni zmogljivosti regije, Slovenije in Jugoslavije. V minulem obdobju smo pogosto razmišljali o tem, kako se organizirati, strokovno usposobiti, zlasti o povezavi kooperanta s tozdom Veleprodaja oziroma poslovno enoto Kooperacija. Ugotovili smo, da je prava pot strokovno vodena kooperacija, sodobno opremljen in strokovni sodelavec, optimalno obračanje kapitala oziroma zalog, primeren in sporazumno dogovorjen delež udeležencev, urejene cene, moderno poslovanje z računalnikom in podobno.

Mnogo organizacijskih in poslovnih potez smo že opravili.

Kolektiv poslovne enote Kooperacija iz sestava Mercator-Izbire Panonije z gosti na dan svoje proslave. Fotoarhiv tozda Veleprodaja Ptuj

Franc Tomanič, direktor MIP Ptuj, na proslavi poslovne enote v Mariboru

Mercator v SV Sloveniji

Poslovanje moramo v celoti še uskladiti z veljavno in našo zakonodajo. Podlaga vsakega sodelovanja, četudi večfaznega, mora biti dolgoročna kooperacijska pogodba, proizvodno pogodbeni odnos in urejeni ter potrjeni normativi. Poudarek pa bomo dali proizvodni, vezani na močne industrijske organizacije,« je napovedal glavni direktor ptujske DO, Franc Tomanič.

Posebna pismena priznanja za 5-letno sodelovanje ter bronaste plakete za 10-letno sodelovanje — skupaj 82 — so prejeli:

plakete: Hajrudin Bašič (Maribor), Haso Bašič (Bugojno), Andrej Gombač (Rogaška Slatina), Stane Kroflič (Ptuj), Slavko Leskovar (Ljutomer), Vlado Lešnik (Miklavž), Nada Lovrec (Središče ob Dravi), Bela Rituper (Maribor), Franc Benko (Maribor), Jože Jakl (Središče ob Dravi), Slavko Knežević (Fram), Štefan Križanič (Maribor), Ranko Nešič (Maribor), Hilda Rupar (Domžale), Drago Rančigaj (Maribor), Helena Strniša (Ljubljana), Kristina Štamberger (Središče ob Dravi), Vlado Špitaler (Maribor), Drago Štern (Maribor), Peter Strniša (Ljubljana), Vili Lesjak (Maribor).

V imenu kooperantov se je zahvalil dolgoletni kooperant Drago Rančigaj, ki je poudaril, da kooperanti zelo radi sodelujejo z MIP-om, saj so usluge, ki jih dobivajo od MIP-a solidne, odnosi dobro dogovorjeni in spoštovani, pa tudi ime Mercator v poslovnem utripu v širši družbeni skupnosti nekaj pomeni.

25 let Mercator-Modne hiše

Miro Končina, Andrej Dvoršak

Po rezultatih med prvimi svoje stroke

Med delovnimi organizacijami našega sozda, ki letos praznujejo jubileje svoje ustanovitve je tudi Mercator-Modna hiša, ki že četrto stoletja skrbi, da smo lepo in sodobno oblečeni. Ustanovilo jo je 16 članic Združenja tekstilne industrije Slovenije, z namenom, da bi približali potrošnikom svoje blago na sodoben in kvalitetnejši način. Ustanoviteljicam se je kmalu pridružilo še 32 novih delovnih organizacij s področja tekstila in MODNA HIŠA je bila tako dokončno postavljena na trdne temelje.

Ko je Modna hiša leta 1961 v Ljubljani odprla svoje prvo specializirano blagovnico, so trume Ljubljančanov in drugih »firbcev«, drlo vanjo, da bi videle novo čudo — stopnice, ki te same popeljejo v četrto nadstropje. Bila je za tisti čas najsodobnejša blagovnica v Sloveniji.

S kupci ni bila nikoli v zadregi. Vedno je bilo na njenih policah

Kan-kan. Fotoarhiv M-Modne hiše

blago za vsak žep in vsak okus, zato tudi poslovni rezultati niso bili slabi. Vodstvo Modne hiše se je skupaj z delavci odločilo, da zgradi podobne blagovnice še v drugih krajih: Mariboru, Osijeku in Smederevu. Pri gradnji so znatna sredstva, združile nekdanje ustanoviteljice Modne hiše, s katerimi je delovna organizacija vseskozi ohranjala tesno poslovno sodelovanje.

Toda tudi za Modno hišo so prišla čena leta, ki so celo ogrozila njen nadaljni obstoj. Štiri temeljne organizacije so imele preveč različne cilje in želje, da bi lahko še naprej bile pod enim dežnikom. Temu pa so se pridružile še druge težave.

Marca 1982 je do tal pogorela »Lepotica Slovenije«, blagovnica Modne hiše v Osijeku in 160 delavcev je ostalo brez dela, opreme in obratnih sredstev. Ker delovna organizacija ni zmogla zgraditi nove »Lepotice«, se je TOZD Osijek odcepil iz DO.

Prvi nesreči je kmalu sledila druga, tokrat v Smederevu. TOZD Smederevo je gospodaril slabo, na robu izgube in ko je končno zabredel vanjo, se je tudi on odcepil od matične organizacije.

Dveh takšnih udarcev Modna hiša ni mogla kar tako prenesti. Leta 1983 se je znašla v krizi, kakršne od ustanovitve ni bilo. K temu je prispevala tudi nova investicija — izgradnja trgovine na Ploščadi Borisa Kraigherja, ki naj bi zopet pomenila korak dalje v razvoju. Sama Modna hiša ni imela sredstev za dokončanje investicije, še za enostavno reprodukcijo ji jih je zmanjkalo. Zato so se njeni samoupravni organi odločili, da se pridružijo kakšnemu večjemu sistemu, kjer bi bilo bolj poskrbljeno za njihovo socialno varnost in razvoj.

Sprva so menili, da se bodo pridružili sozdu Emona, toda delavci Modne hiše tega koncepta niso sprejeli, pač pa so se dve leti kasneje odločili, da se pridružijo sozdu Mercator, o čemer so

se odločili na referendumu junija 1984.

Z združitvijo v Mercator si je DO Modna hiša zagotovila možnost izgradnje nove blagovnice z združenimi sredstvi članic sozda ter z dodatnim združevanjem sredstev organizacij tekstilne industrije. Istočasno se je povečala tudi njena ekonomska in socialna varnost, pri čemer je delovna organizacija obdržala vse svoje značilnosti.

Če danes ocenjujemo Modno hišo in njen delovni kolektiv, lahko z gotovostjo trdimo, da je v zadnjih dveh letih opredelila možnost svojega nadaljnjega razvoja ter z ustreznimi ukrepi odpravila negativna gospodarska nihanja, ter se tako po uspešnosti uvrstila v vrh sorodnih blagovnih hiš.

Svojih 25 let so delavci Modne hiše proslavili sredi junija pri Krškem z enkratno prireditvijo, na kateri ni manjkalo ne veselja, ne zabave, ki je višek dosegla v plesu Can-Can, ko so brhka dekleta mariborske blagovnice ob koncu plesa dvignila krila.

Enaindvajset delavcev MODNE HIŠE je za 25-letno zvestobo kolektivu prejelo priznanje. Od tega jih je kar 18 v Blagovnici Ljubljana in le tri v skupnih službah te delovne organizacije.

Delavci, ki 25 let združujejo delo v Mercator-Modni hiši

V tozdu Blagovnica Ljubljana

Marija Adam, Slavka Blaznik, Rozi Govekar, Martina Gruden, Janez Gorenc, Dani Hrastar, Dora Jageman, Anton Kučič, Franc Kastelic, Joži Modic, Marija Mehle, Hermina Pekolj, Alojzija Strle, Jelka Šribar, Jelka Tomšič, Valerija Trtnik, Dani Tome, Anka Zdešar

V delovni skupnosti skupnih služb

Mirjam Ceranja, Cilka Gašperlin, Metka Usenik.

V Blagovnici Ptuj izkoriščen vsak kot
Andrej Dvoršak

Kadar se združita sposobnost in volja

Blagovnica v Ptuj tozda Maloprodaja iz sestava Mercator-Izbira Panonija je pravo nasprotje naši blagovnici v Cerknici. Ne le, da ustvarja ustrezen dohodek in ima količnik obračanja zalog 12, ampak tudi videz blagovnice je drugačen. Komajda se prebijate med raznovrstnim blagom enajstih oddelkov in če bi inšpekcija dovolila, bi Rado Plohl, upravnik Blagovnice, blago postavil tudi na stopnice, vsaj razstavne vitrine. Prazne, brez vitrin se mu zde preširoke in prava potrata...

V Blagovnici prodajajo vse — razen avtomobilov. Dnevno jo obišče okoli 3.000 kupcev, mesečni iztržek pa je od 20 do 30 milijonov dinarjev. Realizacija je za kakšnih 70 odstotkov večja kot lani, bila pa bi še večja, če se ne bi tako togo držali predpisov in bi predpise malce prilagodili življenju. V blagovnici so to hoteli narediti in ugodnosti, ki jim jih nudijo proizvajalci, prenesti na kupce. Končalo se je na sodišču, postopek še ni končan...

Na Hrvaškem so bolj poslovni, vsaj v Varaždinu. Dovolj je, če se popoldan postaviš ob cesto Maribor-Varaždin in šteješ avtomobile s prikolicami, ki iz sosednje republike množično tovorijo tehnično blago. Tam ga dobe na poslojilo pod ugodnimi pogoji, čeprav naj bi za vso državo veljali enaki zakoni, da o enotnem trgu niti ne govorimo.

Rado Plohl, ki je v Blagovnico prišel še pred njeno otvoritvijo leta 1972 in bil zatem poslovodja na oddelku za šport, dokler ni leta 1979 prevzel upravniškega mesta, je trgovec, kakršnega si lahko le želimo. Njegovo načelo je, da mora geslo »Pri Mercatorju dobimo vse!« vedno veljati, tudi v pajtežjih trenutkih trgovine. Srečo ima, da se s tem stri-

najo vsi poslovodje enajstih oddelkov, kolikor jih Blagovnica ima, in še okoli 90 drugih delavcev te hiše.

Trudijo se, da bi Ptujčanom in okoličanom ponudili vse, kar lahko kupec dobi v Mariboru ali Ljubljani. Samo na oddelku pohištva imajo stalno okoli 25 sedežnih garnitur različnih proizvajalcev. Toliko jih težko naštejete celo v kakšni specializirani trgovini, kaj šele v kakšni blagovnici majhne-

ga mesta. Nič slabši ni izbor na drugih oddelkih, vključno s prehrambenim.

Poleg širšega izbora blaga se trudijo, da bi ga ponudili kupcem na ustrezen način. Znajo dekorirati oddelke in razmestiti na majhnem prostoru blago tako, da ne morete mimo, ne da bi si ga vsaj bežno ogledali, za nakup se kupec lahko odloči tudi kasneje...

Nekaj k temu prispeva tudi obnova trgovine, ki so jo izvedli sami. V prvem nadstropju so zamenjali pode in naredili novo razporeditev oddelkov. Takoj so dosegli povečanje prodaje. Vsa obnovitvena dela, razen polaganja podov, so opravili delavci Blagovnice in MIP-a sami. Oddelke so selili ponoči in ob nedeljah, tako da prodaja čez dan ni trpela. Sedaj načrtujejo, da bodo nad vrhom Pepsi bara postavili še streho in tako zaključili z vlaganji in posodobitvami, ki so jih načrtovali.

Istočasno kolektiv Blagovnice izredno skrbi, da njegovi stroški poslovanja ne naraščajo bolj, kot

je nujno. Za to ima največ zasluga gospodar Blagovnice Vekoslav Lasić, ki dobro vzdržuje vse stroje, tako da so popravila in stroški zanje kar najmanjši. Enako varčujejo s kurjavo. Namesto z avtomatom, jo vključujejo in nastavljajo ročno, kar se znatno odraža pri prihranku goriva.

K vsemu temu moramo dodati še sorazmerno nizke osebne dohodke. Takšni so, pravi Plohl, zaradi tega, ker ima njihov tozdr okoli 65 odstotkov trgovin na deželi. Le redke so, ki poslujejo brez izgub. Njihovo nedonostnost potem pokrivajo solidarno, se pravi, da vzamejo tam, kjer kaj je — in v Blagovnici je! Tudi bo, dokler bo ves kolektiv tako zagnano delal in se boril za vsakega kupca ob konkurenci, ki je v Ptuj ne manjka, s prijaznostjo (v to sem se kot kupec na oddelku moške konfekcije sam prepričal — prodajalki je bilo ime Angelca (imena nosijo na tablicah) — in založenostjo, za kar skrbijo prizadevni poslovodje.

Rado Plohl, upravnik blagovnice

Delavci Blagovnice Ptuj skrbijo tudi za urejen videz okolice in izložb

25 let Mercator-Univerzala

Vesna Bleiweis

Nosilci kakovostnega razvoja

V petek, 20. junija, so delavci Mercator-Univerzala skupaj s svojimi gosti ocenili 25-letno rast svoje delovne organizacije. Strnili so jo v ugotovitev: gibal našega napredka je bilo, je in bo skrb za razvoj trgovske mreže in kakovostno oskrbo prebivalstva. S to razvojno nalogo oziroma ciljem pa sta tesno povezana tako položaj Univerzala v družbenopolitični skupnosti kot v sozdu.

Vpetost Univerzala v življenje in delo okolja oziroma potrditev pozitivne vloge v okolju dokazuje plaketa skupščine občine Lendava, podeljena ob jubilejnim letu, pa tudi visoka državna odlikovanja delavcem. Žal se tem priznanjem ni pridružila nagrada sozda

MERCATOR-KIT, ki bi potrdila prispevek Univerzala h graditvi samoupravnih in poslovnih odnosov v sozdu. Zato velja ob 25-letnem jubileju poudariti 11 let uspešnega članstva v Mercatorjevi družini, ki je bogatilo ne samo Univerzal, bogatilo je tudi

sozdu. Za zlitje interesov v ustvarjalno delo in dosežke, s katerimi se v najbolj severovzhodni občini danes kitita tako ta delovna organizacija, kakor tudi sozdu, gre priznanje predvsem delavcem Univerzala, njihovemu stremljenju in usmerjenosti v razvoj s pretanjenim poslušom tudi za razvoj drugih in sozda kot celote.

Slavnostno zasedanje delavskega sveta in organov družbenopolitičnih organizacij, ki se ga je udeležilo veliko število gostov — od predstavnikov družbeno-

Nikola Gerić, direktor Mercator-Univerzala prejema priznanje na proslavi svoje delovne organizacije. Foto: Vesna Bleiweis

političnih skupnosti, vodstva sozda, poslovnih partnerjev in še posebej dragih gostov iz Ljudske republike Madžarske — nas je lahko prepričalo še v eno ugotovitev: v razvoj in prehojenih 25

let je vtakano veliko človeškega, tistega, čemur na kratko rečemo skrb za delavca — človeka.

Več bo o Univerzalu povedala reportaža, ki jo bomo objavili v naslednji številki.

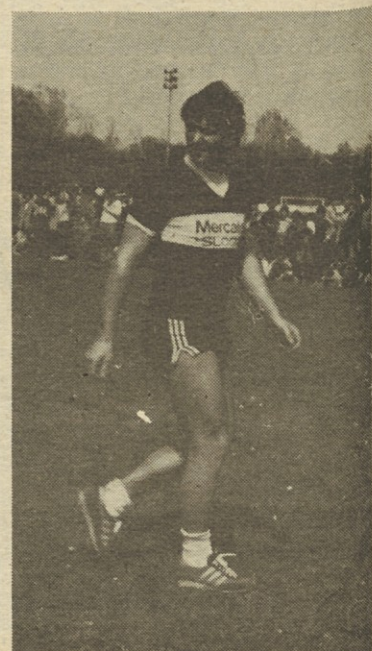
Smučarska reprezentanca Jugoslavije pri naših v Gornji Radgoni

V Gornji Radgoni je bila konec aprila na njihovem stadionu nogometna tekma jugoslovanske smučarske reprezentance in nogometnega kluba Gornja Radgona, ki se je končala z rezultatom 2 : 1 v korist domačinov. Tekma je navdušila veliko zbranih gledalcev.

Obe moštvi sta nosili majice Mercator-Sloge, kar dokazuje, da se ta naša trgovska delovna organizacija, trudi za popularnost družine »M« v severovzhodni Sloveniji. Na fotografijah: Rok Petrovič ter obe moštvi med njimi direktor M-Sloge, Budimir Gašević.

— Rudi Corn

Ptuj v znamenju degustacij
Branko Kampuš — MIP

Uspelo srečanje kupcev, proizvajalcev in trgovcev pred Mercatorjevo Blagovnico v Ptuj

Ob 100-letnici organiziranega turizma (Turistično društvo Ptuj 1886 — 1986) so bili v Ptuj od 26. 5. do 31. 5. 1986 **TURISTIČNI DNEVI**. V teh dnevih je bilo organiziranih več prireditev in razstav: spominkov, cvetja, vina, kulinarike, pogrinkov, letoviščarstva na Ptuj, edicij, v Blagovnici Mercator pa razstava ribištva, lovstva in fotografij z motivi Ptuja.

MIP se je vključil v program praznovanja tudi s predstavitvijo pomembnejših dobaviteljev. V ta namen smo organizirali dan pokušin na ploščadi pred Blagovni-

co v središču mesta. V sredo, 28. 5. 1986, je bilo pred Blagovnico že od 9. ure dalje živahno. Prireditveni prostor, aranžiran v stilu ptujskih MIP-ovih aranžerjev je

dajal mestu posebno prijeten videz. Tudi tokrat se naši aranžerji niso izneverili, saj redno presenečajo potrošnike s svojimi domislicami.

Med 12 montažnimi stojnicami so svoje proizvode ponujali Ptujčanom po načrtu degustacij: Žito Ljubljana, Merx, Pekarna Rogaska Slatina, M-Ljubljanske mlekarne, M-Emba Ljubljana, Košaki Maribor, Gavrilovič Petri-

nja, Radenska Radenci, Dana Mirna, Emona, KK Slovenske gorice Ptuj, Pivovarna Laško, Sloboda Osijek, Perutnina Ptuj, Tima, Intes Pekarne Ptuj, Fructal Ajdovščina, Slovin Ormož, KK Vipava.

Med degustacijskimi paviljoni smo ponudili pri štirih kioskih še posebno blago s popustom. Živahno je bilo tudi pri paviljonu Pepsi bara iz Blagovnice, ki se je s svojim prodajnim programom (žar, klobase Gavrilovič, Košaki, pijače) tokrat predstavil na prostem.

Celotno prireditev je povezoval ansambel ATLANTIDA — mladi glasbeniki, ki so s karjšimi prekinitvami (v odmoru so pred-

Mercator v SV Sloveniji

vajali ptujske kasete — melodije uspešnic s Ptujskih festivalov narodne zabavne glasbe), igrali od 9. ure dopoldan pa tja do 21. ure.

V popoldanskem času se je številnim gledalcem predstavila znana plesna skupina Stil iz Maribora, s katero je Radenska posebej presenetila in popestrila svoj degustacijski program (brezalkoholne pijače za mladino in koktajle za »starejšo mladino«). Prav tako je navdušil s svojim nastopom pred Blagovnico Mladinski pevski zbor iz srednješolskega centra Ptuj, ki se je z uspešne turneje po Franciji predstavil tudi Ptujčanom.

Nastop folklornih skupin je zaključil to uspelo predstavitev, ki je ponovno poživila utrip starega Ptuja. Mercatorjev dan degustacij je popestril in, kot je zapisal novinar Večera, postal osrednja in najbolj razgibana prireditev ob dnevu turizma v Ptuj.

Med degustacijskimi paviljoni so bili tudi pomembni dobavitelji kakor Košaki. Fotoarhiv MIP

Tole pa je plesna skupina Stil iz Maribora. Fotoarhiv MIP

Mercator-Modna hiša uspešno sodelovala pri »Reviji izložb«
Pavel Kandus

Prireditve aranžerjev v Mariboru

Društva aranžerjev in oblikovalcev organizira vsaka 3 leta **REVIJO IZLOŽB**, s ciljem, da prikaže sodobno aranžirane izložbe. Letos je bila ta akcija ob kongresu slovenskih komunistov, tako da so aranžerji Maribora delovno počastili srečanje slovenskih komunistov ter poskrbeli za urejen videz mesta. Člani društva aranžerjev smo seveda tudi aranžerji Mercatorjeve Modne hiše, ki v vseh akcijah sodelujemo in smo skupaj s kolegi zadolženi za pospeševanje razvoja naše stroke v mestu.

Prav zasluga naše strokovne organizacije je, da so izložbe v Mariboru vedno okusno in moderno urejene. Društvo skrbi za pospeševanje kakovosti strokovnega kadra. V ta namen organiziramo vsako leto strokovne obiske v inozemstvu ter strokovne tečaje

v Mariboru. Vzporedno z letošnjo revijo izložb je društvo organiziralo enodnevni seminar z naslovom: »Vizuelno komuniciranje, faktor pospeševanja prodaje«. Seminar je bil namenjen vodilnemu in vodstvenemu kadru v trgovini ter aranžerjem in obliko-

valcem. Seminarja se je udeležilo 270 prijavljenih iz naše širše domovine: Beograda, Kraljeva, Zagreba, Varaždina, Celja in Ljubljane. Predavatelji iz domovine in tujine so poskrbeli za zanimivo snov in razpravo. Udeleženci so si po zaključku ogledali izložbe v mestu in se izredno pohvalno izrazili o kakovosti aranžerskega dela v Mariboru. Skupina aranžerjev M-Modne hiše je za revijo izložb uredila vseh 10 izložb za

posamezne tovarne, ki so sodelovale s svojimi izdelki. Trdimo lahko, da so bile izložbe M-Modne hiše urejene po najsodobnejših metodah aranžiranja. Z neonskimi svetlobnimi učinki je bila večina izložb Modne hiše privla-

čno urejenih.

Aranžerji Modne hiše s svojimi izložbami redno spremljamo dogajanja in prireditve v mestu ter tematsko urejamo izložbe tudi za druge prireditve. Naša skupina šteje pet članov in že vsa leta skrbi za videz izložb in hiše.

Da je prireditev »Revija izložb« izredno uspela, gre zasluga tudi trgovskim DO v Mariboru, ki so omogočile aranžerjem uspešno izvedbo.

Mercator v SV Sloveniji

Kako so si zagotovili denar za Mercatoriado
Jože Ribarič

Z Mercator-Slogo v modo

To je bilo geslo plakata osnovne organizacije ZSS v Mercator-Slogi Gornja Radgona. Vodstvo osnovne organizacije je sklicalo sestanek in v trenutku je padla odločitev: priredili bomo **MODNO REVIJO** s plesom, srečolovom in pevcem. Rečeno — storjeno.

Razdeljene so bile naloge in vsak je pripravljal svojo. V soboto, 24. maja 1986 je Mercator-Sloga organizirala **MODNO REVIJO** z bogatim srečolovom in plesom pri Lovskem domu v Radencih. Nastopale so manekenke pod vodstvom Jasne Klinar iz Maribora in prikazale vse za **POMLAD — POLETJE 1986**, kar

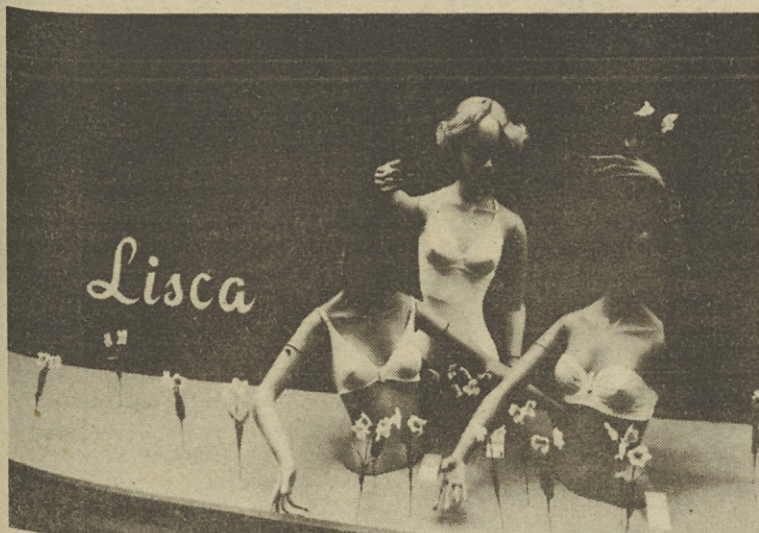
se dobi v Mercator-Slogini trgovini v Gornji Radgoni. Zabaval nas je ansambel Magneti, s pevcem Darkom Domjanom, in humorist Dodo.

Za dobro hrano in pijačo so prevzeli skrb prizadevni delavci Mercator-Sloge s prostovoljnimi delom. Prireditve je v celoti nav-

dušila vse obiskovalce, čeprav nam je dež malo ponagajal, tako da smo sklenili na sestanku po prireditvi, da postane tradicionalna.

Na ta način smo si zagotovili denarna sredstva za »**MERCATORIADO**« in za ostale aktivnosti naše osnovne organizacije ZSS.

Ne moremo mimo tega, da se še enkrat ne zahvalimo našim dobaviteljem, ki so imeli posluh za našo prireditev in nam na vse načine pomagali!

Žal lahko sliko posredujemo le v črnobeli tehniki. Tako ne morete videti zelo lepega učinka barv te uspele izložbe. Fotoarhiv M-Modne hiše v Mariboru

Vinska klet v Metliki

Andrej Dvoršak

Z znanjem in delom do vrhunskih vin

Vinska klet v Metliki, danes je tozda Mercatorjeve kmetijske zadruge Metlika, nima dolge tradicije kot nekatere druge slovenske kleti. Zgrajena je bila leta 1929 v okviru Vinarske zadruge, ki je povezovala 130 večjih vinogradnikov. Letno so v njej predelali 400 hektolitrov vina. Te kleti danes ni več. Porušena je bila leta 1943, vendar njeno izročilo nadaljuje nova, sodobna vinska klet, ki se v zadnjih letih vse bolj uveljavlja.

Danes deluje v njenem okviru po vsej Sloveniji 35 prodajalnic, njena vina pa dosegajo najvišjo kakovostno raven. Če je letina povprečna, v njej predelajo okoli 2 milijona litrov vina, od tega 80 odstotkov rdečega. Vendar pa kleti, ki je v zadnjih letih pod vodstvom magi-

je vzrok pri vinogradnikih, ki ne sade ustrezne trte. To skušajo delavci vinske kleti počasi spremeniti in prepričati kooperante, da v njihovem okolišu uspejajo tudi bolj žlahtne sorte, denimo laški rizling. Prav tu so še velike rezerve, saj v Vinski kleti ugotavljajo, da je komaj polovica vino-

napolnijo 2.500 do 3.000. Zato je njihova prva naloga, da povečajo skladiščne prostore, v katerih bo moralo vino odležati vsaj 3 tedne, preden ga bodo poslali na trg. Z gradnjo skladišča in polnilnice bodo začeli predvidoma v prihodnjem letu. Razmišljajo pa tudi o posebni prodajalni vin v Ljubljani, v kateri bi prodajali izključno vina Mercatorjevih dveh največjih proizvajalcev vin — Agrokombinata Krško in KZ Metlika. To je želja, ki je davna in nenehna, a nihče ne ve natančno, kdaj bo uresničena.

Metliški vinarji so še vse pre-

več odvisni od dobre letine, s katero se v zadnjih dveh letih ne morejo pohvaliti. Kljub temu so lansko leto poslovali brez izgube. Zanimivo je, da ima Vinska klet dokaj dobro razvite dohodkovne odnose z vinogradniki, ki jim je izplačala 41 milijonov dinarjev za poračun za grozdje iz leta 1984. Z vsako podražitvijo vina se povečuje tudi delež vinogradnikov.

Ker je bila lanska letina grozja zaradi katastrofalne pozebe zelo pičla, je sedaj poglavitna skrb kleti, kako bi kar najmanj boleče prebrodila letošnje leto.

Upajo, da jih bo reševala trgovska dejavnost, se pravi vinotoči in bifeji, ki so kljub vsemu zelo donosni. Kar pa zadeva prodajo vin, si ne belijo las, kajti njihova vina so si v slovenskem prostoru ustvarila takšen sloves, da s prodajo nikoli ni težav. Mesečno prodajo okoli 200.000 litrov vina, ob tem pa v kleti skrbno zorijo vinski arhiv, ki so ga začeli negovati z letnikom 1979. Skupno hranijo približno 20.000 buteljk žlahtnih vin, po katerih je med ljubitelji dobre kapljice veliko povpraševanja, mnogo več, kot pa imajo Metličani zalogo.

Julij Nemanič, direktor tozda Vinska klet v Metliki

stra Julija Nemaniča, zelo napredovala, ne smemo soditi le po količinah.

O ravni vinske kleti lahko sodimo po vinskem arhivu. Starejše ko je vino, boljše je, in v Metliki se zavedajo, da bi lahko na svojem področju vzgojili takšna vina, ki bi jih bilo mogoče tudi starati. Prvi poskusi so že bili narejeni in uspeh ni izostal, kar dokazujejo medalje vinskega sejma v Ljubljani.

Da kupcem ne ponudijo več arhivskih in drugih vrhunskih vin,

gradov usposobljenih za tržno proizvodnjo. Njihov dolgoročni cilj je, da za tržno proizvodnjo uredijo vse za vinogradnike primerne površine. Hkrati žele ustvariti takšne ekonomske pogoje, ki bi zmanjšali zanimanje vinogradnikov za domače kletarjenje in prodajo vina ter povečali njihovo zanimanje za prodajo grozdja.

Z obnovo vinogradov in povečanim pridelkom pa bodo morali povečati tudi svoje zmogljivosti od 3,2 milijona litrov vina na 7 milijonov litrov. Del kleti je temu že prilagojen, predvsem sprejem grozja, medtem ko se ozka grla v predelovalnici grozja, od stiskalnice do vinifikacije. Najbolj tesno je pri stekleničenju in skladiščenju, saj lahko vskladišči le od 50.000 steklenic, na uro pa jih

Metliška Vigred široko odmeva

Pred 10. leti je bila v Semiču prva razstava belokrajinskih vin. Sledila ji je ustanovitev Društva belokrajinskih vinogradnikov, ki danes šteje že 700 članov, in pred štiri leti prireditev Metliška Vigred, ki je postala tradicionalen kulturno pivski praznik tega kraja.

»Razstava belokrajinskih vin je dokazala, da lahko tudi tu predelujemo najbolj kakovostna vina. Zato je potrebno sajenje ustreznih trt in veliko znanja,« je dejal v pozdravnem govoru na zboru vinogradnikov Stane Bajuk, predsednik skupščine občine. Njegovim spodbudnim besedam sta se pridružila še Jože Novak s Poslovne skupnosti za vinogradništvo, ki je opozoril, da je metliška Vinska klet letos prejela največ priznanj za izbor vin, Zvonimir Bertok, predsednik sozda MERCATOR-KIT pa je vinogradnikom čestital k doseženim uspehom.

Na prireditvi so podelili priznanja za najbolj kakovostna vina. V imenu tozda Vinska klet iz sestava M-KZ Metlika jih je prevzel enolog Tone Pezdirc. Vinska klet je na Vigredi prejela dva »šampiona« za laški rizling, pozno trgatav in jagodni izbor, zlate medalje za belokrajnsko belo, belokrajnski roze in metliško črnino ter srebrno medaljo za metliško črnino. Da je klet prejela največ priznanj, se ne smemo čuditi, saj se je v zadnjih nekaj letih povzpela v najvišji kakovostni razred in se postavila ob bok kljub svoji majhnosti našim najbolj znanim kletarjem. Nemalo zaslug za to ima njen direktor mag. Julij Nemanič, katerega geslo je, da je kakovost vedno na prvem mestu. Foto: A. Dvoršak

Mercator
na DolenjskemMoj pogled
na SOZD
MERCATOR-
KIT

Če upoštevam meni poznane podatke o delu te mogočne organizacije, si jo predstavljam kot mogočno staro kmečko jablano s čvrstimi koreninami in bujno krošnjo.

Pod jablano vidim vrsto vrtnarjev, ki skrbijo za pridelavo pod košato senco. Tudi obiralce vidim, ki s košarami čakajo na plodove. Nikjer pa ne vidim sadjarjev, ki bi jablano obrezovali, škropili in skrbeli za najbolj in zdrav plod, ne pa dopuščali, da se v gosti krošnji zakrivajo nerodne, suhe veje in med koreninami gnezdi voluharji.

Tomaž Smolič
Vrhovčeva 8
Novo mesto

Pomladitev prodajalne v Straži

Mercator-Kmetijska zadruga Krka Novo mesto, ki ima svoje prodajalne v vseh večjih krajih na področju novomeške občine, skuša v okviru razpoložljivih sredstev slediti rasti potrebe in kupni moči hitro rastočih naselij. Tako je 17. 4. odprla preurejeno prodajalno v Straži. S preureditvijo so pridobili

novih 40 kvadratnih metrov prodajnih površin. V prodajalni je poleg samopostrežne z mesnico še oddelek za tekstil, trikotažo in konfekcijo. Postrežba bo s tem kulturnejša, izbor blaga bo boljši, hitrejša bo obraba zaloga, hkrati pa bo to razbremenitev za zaposlene.

Jože Kirm

Tridesetletnica Mercator-Jelše

Andrej Dvoršak

Brez dobrih trgovin ne bo turizma

Predzadnjo majsko soboto se je v Kostrevnici zbralo okoli 250 delavcev DO Mercator-Jelša in skupaj s predstavniki Skupščine občine ter družbenopolitičnih organizacij Šmarja pri Jelšah proslavilo svoj jubilej — 30-letnico uspešnega razvoja. Uvodoma ga je opisal Andrej Kocman, predsednik delavskega sveta DO.

Direktor MIP-ove Veleprodaje je predsedniku delavskega sveta Mercator-Jelše izročil umetniško sliko Ptuja

V svojem govoru se je Andrej Kocman zahvalil vsem sodelavcem za odrekovanja, ki jih ni bilo malo in katerih rezultat je današnja delovna organizacija z vrsto

sodobnih, novih trgovin. Marjan Papič, predsednik izvršnega sveta skupščine občine pa je v imenu družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine po-

zdravil prisotne ter opozoril, da problem trgovine še vedno ni rešen. V Šmarju pri Jelšah ji bodo zato v tem srednjeročnem obdobju namenili več pozornosti, kajti zavedajo se, da je od razvosti trgovine odvisen tudi uspeh turizma, ki sodi med prednostne razvojne panoge.

Poslovanje Jelšinih trgovin pa je v veliki meri odvisno od groističnih organizacij, predvsem od MIP Ptuj, s katero jih veže dolgoletno sodelovanje, ki se je v zadnjem času začelo vse bolj poglobljati. V znak priznanja za sodelovanje so delavci MIP Ptuj podarili Jelši umetniško sliko Ptuja, ki jo je izdelal Albin Lugarič. V imenu sozda pa je Jelšine delavce pozdravil Franc Prvinšek, podpredsednik PO SOZD, medtem ko jim je predsednik Miran Goslar poslal pozdravni telegram. Med te govore je napovedovalec Mile Bitenc vpletel še kulturno umetniški program, ki je popestril prireditve in ji dal nadih domačnosti.

Prodajalka Anita Stiplošek (desno) v prostem času piše pesmi in skeče. Tokrat se je sodelavcem predstavila tudi kot igralka.

Kmečki praznik v Dobrunjah

Andrej Dvoršak

Vsako leto več obiskovalcev

Ob Dnevu mladosti je TZO Dobrunje skupaj z aktivom kmečkih žena pripravila III. razstavo domače obrti, jedi in konj. Kaže, da si je prireditev že utrla pot med krajanje, kajti obisk je bil nad vsemi pričakovanji, zanimanje za razstavljene predmete pa tudi.

Kot so nam povedale delavke TZO Dobrunje, Stanka Kovačič, Ljilja Zelenko in Darja Žagar, je na razstavi letos sodelovalo okoli 100 razstavljalcev, od tega 60 žensk ter člani dekorativnega krožka osnovne šole Toneta Trtnika — Tomaža iz Sostrega. Kmečke ženske so se predstavile z gobelini in domačimi jedili, za katere je bilo precej več zanimanja kot za ročna dela. Najbolj pa je obiskovalce pritegnil prostor, v katerem so bili izdelki domače obrti.

Vsi po vrsti so bili izjemno lično in dovršeno narejeni, kot je

pač značilno za neserijsko delo, ki ga opravljajo gospodarji ob prostih zimskih dneh. Predvsem po pletarskih izdelkih je veliko povpraševanja in kooperantom M-KZ Ljubljana oziroma njene TZO Dobrunje jih ni težko prodati. Podjetje DOM bi odkupilo mnogo več, kot lahko naredi (ZA) Za izdelke je devet kooperantov dobilo priznanja Turističnega društva Ljubljana Moste-Polje, članica aktiva kmečkih žena Marija Selšek pa je dobila priznanje za pleteni kruh.

Pospeševalka Darja Žagar je povedala, da v aktivu kmečkih

žena stalno deluje okoli 50 kmetic, za katere organizirajo razna izobraževalna predavanja ter ekskurzije. Omenila je še, da na njihovi prireditvi etnologiji izbirajo tudi izdelke, ki jih nato predstavljajo na razstavi domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu. Doslej so že štirje njihovi kooperanti dobili na tej razstavi naziv mojstra domače obrti, dva pa znak kakovosti.

Zelo zanimiva je bila tudi razstava hladnokrvnih konj, ki so jih gospodarji za to priložnost še posebej lepo uredili in jim iz repov spletki kite. Odpadla pa je razstava kuncev, ker je Društvo prijateljev mladih živali dan pred prireditvijo odpovedalo sodelovanje.

V Dobrunjah pri Ljubljani je bilo veliko obiskovalcev, ki so se zanimali za izdelke domače obrti Mercator-Kmetijske zadruge Ljubljana.

Bill smo v Horgošu

Miro Vaupotič

Zelenjava in sadje v »živo«

Med sindikalnimi aktivnostmi, ki so bile v letošnjem volilnem letu precejšnje, je izvršilni odbor sindikata Mercator-Sadja zelenjave organiziral tudi sindikalni izlet, bolje rečeno strokovno ekskurzijo v Vojvodino. Namen obiska za nas kar precej oddaljenega in redko dosegljivega področja je bil predvsem ogled plantaž in nasadov sadja in zelenjave, s katero imamo vsakodnevno opravka.

Samo potovanje, ki je izzvenelo tako na poti v Vojvodino kot ob vrnitvi v izredno prijetnem in vedrem vzdušju, je bilo naporno, saj je pot v eno smer dolga skoraj 600 km. Vendar so bile tega potovanja prvega dne pozabljene naslednji dan, po ogledu madžarskega Szegeda, ki je samo nekaj kilometrov oddaljen od Horgoša — cilja našega potovanja.

Da je bil cilj našega potovanja natanko določen, so poskrbeli naši komercialisti, ki so se povezali s predstavniki tozda Bačka-Horgoš, ki je v sestavu delovne organizacije AIK Kanjiža. Ti so nas počakali že na prihodu na njihovo področje ter popeljali najprej na ogled toplih gred oziroma nasadov v njihovih steklenikih, ki so v okviru tozda Staklena bašta. Prav zanimivo je bilo videti paradižnik, kumare, papriko,

feferone in drugo zelenjavo v njihovem »delovnem« okolju — posebej še, ker bomo s tem blagom imeli opravka čez nekaj dni. Nadalje nas je pot vodila v subotiško horgoško peščaro, kjer smo si ogledali nasade vseh možgih vrst jabolk.

Ogled tega področja nam bo še dolgo ostal v spominu, saj smo lahko videli zelo zanimiv primer boja človeka z naravo, kjer je v neizprosni boju zmagal človek.

Takorekoč neobvladljivi peščeni predeli, polni drobnega peska in mivke, so z delom marljivih rok postali prelepi nasadi jabolk.

Zaključek obiska, ki je kar prehitro minil, je bilo srečanje s predstavniki gostitelja v prijetnem gozdnem okolju, na pikniku, kjer smo si obljubili še tesnejše sodelovanje.

V steklenikih. Foto: Mirko Vaupotič

Naši upokoјenci na pomladanskem izletu

Fani Papler

»Vse to gledaš, a ne moreš pomagati«

Prav dneva 19. in 20. maj sta bila zares lepa in topla. Že ob 6. uri smo se zbrali na železniški postaji v Ljubljani in nihče ni zamudil. Bili smo veseli, da smo spet skupaj na izletu, to pot še izjemno srečni, da bomo obiskali že dolgo zaželeno mesti Jajce in Drvar, kjer so bili med drugo svetovno vojno za nas veliki dogodki.

Preko Dolenjske, Zagreba, Novske in Okučanov smo se pripeljali do Banja Luke, tu izstopili in si ogledali to lepo mesto, ob 12. uri pa nadaljevali pot do Jajca, kjer smo imeli kosilo.

Odšli smo si ogledat dvorano AVNOJ-a, kjer je bilo 29. novembra 1943 drugo zasedanje in kjer so postavili temelje nove Jugoslavije. Iste noči so vrhovnega komandanta NOV Josipa Broza-Tita razglasili za maršala.

Občutka, ki te navdaja, ko stojiš v dvorani za istim stolom, kjer je sedel Tito in kjer je bilo zasedanje, ni mogoče popisati. Ogledali smo si tudi muzej NOV, kjer smo videli veliko prizorov iz časov, ko je v naši deželi gospodarila fašistična drhal. To so grenki spomini zlasti naše sedanje starejše generacije.

Po kosilu v Jajcu smo se odpeljali ter prispeli okoli 18. ure v Drvar, ko se je večerilo. Tu smo se nastanili v hotelu Beograd, kjer smo imeli rezervirano večerjo in prenočišča.

Drvar je lepo mesto. Leži v osrčju bosanskih planin. Pred vojno je imelo mesto okoli 4.000 prebivalcev, sedaj se je razširilo. Hišice so raztresene po njem. Med zelenjem je že od daleč videti duplino in nad njo napis TI-TO. Leta 1944, po bitki ob Neretvi in Sutjeski, je nemška vrhovna komanda bila prepričana, da je glavnino Titove vojske nemogoče uničiti, ampak da se po vsaki novi ofenzivi še bolj širi osvobodeno ozemlje in da je vse večje število Titovih borcev. Zato so Nemci spremenili taktiko — iznenadni napad na samo središče odpora na Drvar. Na sam Ti-

tov rojstni dan, 25. maja, je bilo nebo nad Drvarjem zatemnjeno z nemškimi letali, na stotine padalcev, ki so skakali na zemljo, je imelo s sabo Titovo sliko, kajti zapoved je padla, ujeti živega. Borci so uspeli zaustaviti napad ter prisilili napadalce, da so se iz doline Unca umaknili v naselje v varstvo zidanih hiš in tovarniških dvorišč. Noben od tovarišev iz Vrhovnega štaba ni bil ranjen.

»Kad je bila borba kot Drvara, Šesta lička je spasila maršala, Šesta lička i Treća krajiška, te su dvije bile Titu najmilije!«

Tito je gledal, kako so mu Nemci odepljali džip, ki mu ga je poklonil MAC LEAN. Hotel je streljati, a mu drugi niso dovolili. Opazil je kaj počno Nemci s civilisti, kako so likvidirali hiše v Drvarju. Rekel je: »Sve to gledaš, a ne možeš pomoći.« Najtežji trenutek zanj je bil, ko je bil ranjen partizan Vlado in ni mogel umreti. Vse to je globoko ganilo Tita.

V boju za Drvar je padlo okoli tisoč Nemcev, 200 je bilo ranjenih, 97 je bilo ujetih, zaplenjeno je bilo nekaj tankov in letalo. Naših je padlo 200, 400 je bilo ranjenih in nekaj izgubljenih — še in še gorja, katerega ni moč opisati.

Po zajtrku smo v povorki odšli k spomeniku padlih in umorjenih in položili šopek z našim trakom, počastili spomin ter predvajali posnetek pesmi »Prečuden cvet je v grapi črni,« nato pa se odpeljali do Titova dupline. V čast in spomin na dogodke v tej duplini smo priredili slovesnost in pred-

vajali posnetek pesmi »Više od svetlosti je Titovo ime!«

Pod vznožjem dupline je mali muzej. Tu smo si ogledali zanimivosti, potem pa odšli skozi park do Doma mladine Drvarja, kjer nas je sprejel kustos Veselin

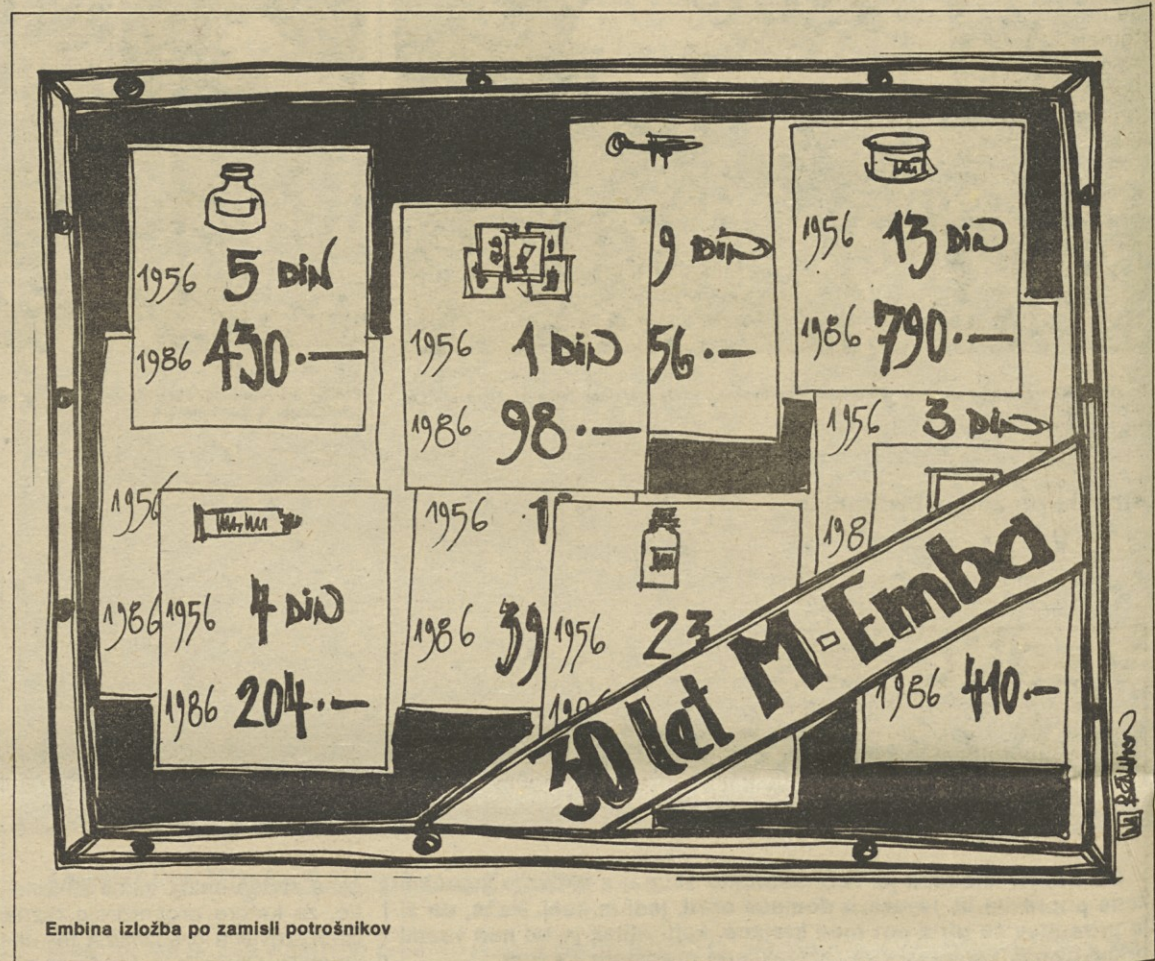
Bosnić in nam povedal veliko o dogodkih tega kraja. Sam je bil takrat v vojni kot 14-letni deček, doma iz tega kraja in kurir tovariša Tita, zaradi česar smo ga z navdušenjem pozdravili.

Prijazno smo se poslovili od simpatičnega tovariša in se odpeljali proti Karlovcu, kjer smo obedovali.

Ko smo se vozili skozi vasi po naši republiki Bosni, smo videli vaščane, ki so obdelovali zemljo,

po travnikih se je pasla živina. Čeprav smo prevozili na tem izletu skoraj 840 km, smo bili vsi zdravi in srečni, najbolj pa veseli lepega vremena, saj je bila naša domovina polna sonca, cvetja in zelenja, zato je bilo med vožnjo dosti vedrega razpoloženja!

Šumeli so zeleni gozdovi v vsej svoji lepoti kakor so šumeli tudi v strahoti, ki se je dogajala nad Titovim Drvarjem.

Embina izložba po zamisli potrošnikov

Jože Šumec dobil priznanje

Ob praznovanju Jelšinega jubileja

Z drobnimi uslugami do src sodelavcev

Ko so posamezniki ob tridesetletnici delovne organizacije Jelša dobili priznanja za dolgoletno uspešno delo, je bilo precej ploskanja. Toda tisto pravo, glavno in dolgo, iskreno, je bilo predvsem ob enem imenu: Jože Šumec. Vsi so mu s ploskanjem, brez zavisti izražali svoje priznanje in simpatije, njemu, svojemu kurirju in «fantu za vse».

Trinajst let je že v Jelši. Prvih osem je bil fizični delavec in šofer v poslovalnici Veriga. Raztovarjal je železniške vagone in tovarnjake. Po osemdeset, sto ton na dan. Brez godrnjanja, kljub slabi plači. Je dobrovoljček po srcu, nezamerljiv in življenje jemlje z lepše strani.

Želja nima veliko, nikoli jih ni imel. Tu in tam kakšno, a na njihovo uresničitev zna počakati. Le hišo si je želel bolj kot vse drugo; ta je prišla prva na vrsto.

V Jelši so bile slabe plače, še posebej fizičnih delavcev in s samo plačo si Šumec nikoli ne bi mogel zgraditi hiše ter v njen vrh započiti mlaja. Znašel se je tako kot pač večina graditeljev — s sivo ekonomijo. Dopoldan je premetal sto ton za plačo, popoldan pa drugih petdeset ali več za »fuš«. Tako je gradil hišo. Deset

let, in danes ga čaka le še urejanje okolice.

Takšno garanje mora pustiti posledice in Jože se jim ni izognil. Udarilo mu je na srce, postal je delovni invalid. V organizaciji so imeli zanj razumevanje in premestili so ga na delovno mesto kurirja za gotovino, kar se je izkazalo za dobro. Šumec je natančen, vesten in ustrežljiv. Zlasti slednje mu dviga ceno med delavci. Ne to, da vsak dan pobira denar po poslovalnicah, raztresenih po Kozjanskem, ampak ker vsaka vas nima čevljarja, čistilnice in drugih trgovin, so se delavci vaških prodajaln nekako navadili, da jim Jože odnese čevlje k čevljarju, obleko v čistilnico, prinese to in ono, kar pač potrebujejo. Še denar z M-Interne banke jim dviga in vlaga...prav vse mu zaupajo.

Jože Šumec

Nič od vsega tega ni v opisu njegovega delovnega mesta, so le usluge, ki jih naredi sodelavcem, usluge, ki ljudem veliko pomenijo, in zato so mu tudi tako iskreno zaploskali, ko je dobil priznanje.

T.F.

O delu aktiva Gašperjeve bralne značke tokrat nimamo podrobnjšega, obsežnejšega prispevka. Objavljamo le fotografijo treh članic aktiva iz tozda Savica, in sicer Alenke Volk, Marije Mlinar in Majde Magušar. Slika je še z ljubljanskega posvetovanja o delu aktiva, na katerem so imenovane slišale, kako bomo širili to kulturno-politično akcijo po našem sozdu in po drugih slovenski delovnih organizacijah. Foto: Stane Jesenovec

Bodeča neža za Dedka Mraza

Andrej Dvoršak

V tozdu Preskrba Portorož se obnašajo kot pravi trgovci

Bodeča neža, ki so jo televiziji prisodili trgovini kozmetike v Portorožu, ta sodi v tozd Preskrba Portorož iz Mercator-Nanosa, je poslovodkinjo Veroniko Parovel tako prizadela, da ji je vse letelo iz rok, še teden dni potem, ko je na TV zaslonu videla svojo trgovino in kot višek vsega pravega plišaste-ga Dedka Mraza med igračkami, ki jih vidite skozi šipo.

Dedka Mraza ob našem obisku ni bilo več pa tudi drugih plišastih igračk bolj malo. Novih niso naročili, stare so prodali. Tujci jih kupujejo — tisti premožnejši, ki se ne odločijo le za plastičen avtomobilček, za dva stotaka. Tisti na električni pogon, za nekaj tisočakov, ne gredo v promet kot tudi drugo dražje in bolj kakovostno blago ne!

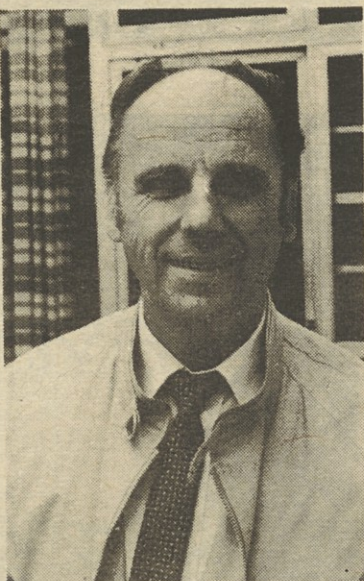
Portorož nima takšnih gostov, ki bi ga kupovali. Njegovi gostje pridejo k nam, da nekaj privarčujejo, saj je pri nas življenje ceneje kot pri njih doma. Mi pa še kar naprej o VELIKEM TURIZMU in o trgovini, ki naj bi bila odprta malo manj kot vso noč, tako kot v Španiji ali Grčiji. Pa ob pol osmih v večini portoroških trgovin ni več dosti kupcev, zlasti ne turistov, še celo ne v predsezoni, takrat ko podeljujemo bodeče neže!

Ta, ki jo je dobila Preskrba Portorož, pa ni le njihova, čeprav bo imel direktor Maks Mauer

čas, da si jo bo postavil na mizo. Ne, ta neža je kar Piranska, kajti že trije rodovi občinskih veljakov niso imeli posluha za trgovino. Za hotele se prostor vedno najde, za trgovine ga ni. Resnično! Kozmetika ima svoja skladišča v kopalnih kabinah, ki jih ima v najemu in ki naj bi jih uporabljali naši dragi gostje! Da bi v Portorožu našli prostor za sodobno blagovnico, ne smemo niti pomisliti. Nekoč zanj ni bilo prostora, danes, če bi ga našli, ne bi bilo denarja! Toda turistični veščaki in občinske visoke glave že vedo, kako in kaj, in tudi zakaj. Predvsem pa mora biti vedno pri roki grešni kozel in nič lažje ni, kot poiskati ga v trgovini. Je pri roki, siromašna in oboga, brez zaščite in vplivnih stricev!

Da bi izvedeli, kako in kaj, smo odšli kar k Maksu Mauerju, direktorju Preskrbe Portorož že polnih 31 let. Vmes je bil tudi že na prepihu podžupanskega stolčka na občini ter poslanec v

Skupščini. Začel pa je z metlo, kot vajenec pri zasebnem trgovcu v Postojni. Če bi mu kaj po krivici očitali, bi bilo tisto o nesposobnosti. Je človek, ki se na svoj posel spozna in ki svoje »štacune« prilagaja čisto praktičnim zahtevam potrošnikov, ne

Maks Mauer

Kozmetika — brez tipičnih oznak pripadnosti delovni organizaciji in sozdu.

Veronika Parovel (skrajno levo) si prizadeva za dobro založenost trgovine.

pa visokodonečim frazam dežurnih govornikov.

»Naš tozd ima v treh obalnih občinah 45 prodajnih enot od prehrabene, neživilske do specializirane trgovine in gostinstva. V sestavu tozda je še trgovina na debelo, ki poleg lastne prodajne mreže oskrbuje še del hrvaške Istre in druge večje potrošnike na Obali,« je svoj 370-članski kolektiv predstavil tovariš Mauer.

Za letos načrtujejo nad 10 milijard dinarjev realizacije, ki jo bo-

Nanosove vesti

do kot vse kaže, celo presegle, vsaj tako dajo slutiti četrtletni rezultati. Značilno zanje je, da kot tozd ne poznajo izgub ter da so v okviru delovne organizacije po donosnosti najboljše. Pa ne le v DO, ampak tudi v sozdu, vsaj na področju notranje trgovine. Tako pravijo v portoroški Preskrbi.

Navidez so njihovi uspehi blesteči, lesk pa zgubijo, ko jih pogledamo nekoliko pobliže. Enako kot vsa trgovina, imajo izjemno malo akumulacije; enajst njihovih podeželskih prodajal se že vsa poveljna leta otepajo z izgubo, šest manjših trgovin v večjih krajih, pa tudi ne ustvarja dohodka. Vse te izgube kolektiv solidarno pokrije. To pa ni pot, ki bi vodila h kakemu vidnejšemu napredku. Toda takšen je sistem in iz njega nihče ne more.

Preskrba ima še osem specializiranih trgovin — za tekstil, športne potrebščine, kozmetiko, galanterijsko blago, spominke, kristal ter »izdelke za morje« in »bonbonjero«. Upravljajo še s štirimi restavracijami in petimi bi-feji.

»Raznolikost našega tozda je posledica burnega razvoja, ki ni vedno potekal načrtno. Trgovine smo prevzeli od nakdanjega podjetja Prerad in bile so takšne, kakršne so zapustili Italijani. Pozneje smo jih prilagajali krajevnim razmeram in potrebam, pač v okviru gromotnih možnosti. Zadnja leta ni kakšnega posebnega napredka. Skrbimo, da imamo trgovine urejene, sodobno opremljene in da ne zaostajamo za konkurenco, ki je zelo močna.

Lani smo razširili samopostrežno trgovino v Portorožu in odprli specializirano prodajalno spominkov v Piranu. Kozmetika je bila nekoč strogo specializirana trgovina, ki se je sčasoma začela prilagajati zahtevam kupcev. Ko je Lipa prenehala prodajati zvezke in solske potrebščine, smo skušali vrzel zapolniti. V Lipi prodajajo suvenirje, mi pa zvezke in svinčnike! Igrač in likalnikov v Portorožu ne dobite nikjer drugje kot v naši trgovini. Kozmetika in še bi lahko naštevali, kaj vse je na njenih policah. Skupno 1.800 izdelkov na 40 kvadratnih metrih površine!

Tri delavke, kolikor jih dela v trgovini, ustvarijo do 80 tisočakov prometa dnevno in ni jih veliko v Sloveniji, ki bi se lahko pohvalile s tako visokim prometom na zaposlenega,« pravi Maks Mauer, ki je prepričan, da je dober trgovec le tisti, ki svoj program prilagaja dnevnim potrebam in ki ustvarja primeren dohodek. Pri tem ne misli na vaše trgovine, kajti z njimi in njihovo izgubo se je že sprijaznil in jo jemlje kot nujno zlo, brez katerega ne gre.

Dotaknila sva se še obratovalnega časa, za katerega pravi, da ga skušajo prilagoditi zahtevam kupcev, turističnih delavcev in drugih. Vse dni v tednu so njegove trgovine odprte neprekinjeno od sedmih do dvajsetih, med turistično sezono pa tudi ob nedeljah dopoldan. Letos bodo poslovale do dvaindvajsetih. Kakšen bo promet, bodo povedali v jeseni. Podaljšanje obratovalnega časa je povezano s precejšnjimi težavami, kajti manjka jim delavcev. Za portoroško trgovino ni dober vsak prodajalec. Če ne ljubi svojega poklica in ne govori vsaj italijansko in nemško, slovenskega jezika niso nikoli postavljali pod vprašaj, mu v Portorožu ni mesta.

V trgovini s kozmetiko so prodajalke, medtem ko sva z direktorjem pregledovala trgovino, stregle gostom v angleščini, nemščini in italijanščini, in to tekoči z bogatim besednim zakladom. Enako je v drugih poslovalnicah, predvsem v specializiranih poslovalnicah za tekstil in »artikli za morje«, so prodajalke izjemno prijazne, tako kot le redkokje, denimo na oddelku moške konfekcije Blagovnice v Ptujju. Zato dosegajo dobre rezultate. So pa njihovi dohodki sorazmerno nizki. Ob četrtletju so bili komaj 68.481 dinarjev, kar ni dovolj, da bi v trgovine pritegnili kader, ki bi bil pripravljen delati v sezoni po 12 ur, v zimskih mesecih pa po 8 ur.

Ko smo direktorja vprašali kakšni so cilji Preskrbe Portorož, je dejal, da nameravajo letos odpreti specializirano trgovino s čevlji in usnjenimi izdelki ter prodajalno igračk in galanterije, s čimer bodo razbremenili trgovino s kozmetiko. Istočasno razširjajo Market v Strunjanu, v zaključni gradbeni fazi je tudi Market v Jagodju pri Izoli, v katerega so vložili 170 milijonov dinarjev. Dolgoročno si žele sodobno blagovnico v Portorožu, kjer bi na enem mestu lahko ponudili širok izbor blaga za široko potrošnjo in povprečnega turista, istočasno pa bi v dosedanjih trgovinah izvedli še večjo specializacijo in jih morda namenili tistim turistom, ki ne prihajajo k nam zato, da bi kaj privarčevali.

Iz tozda Izbira Postojna

Sergej Paternost

Nova poslovalnica v Hrenovicah pred otvoritvijo

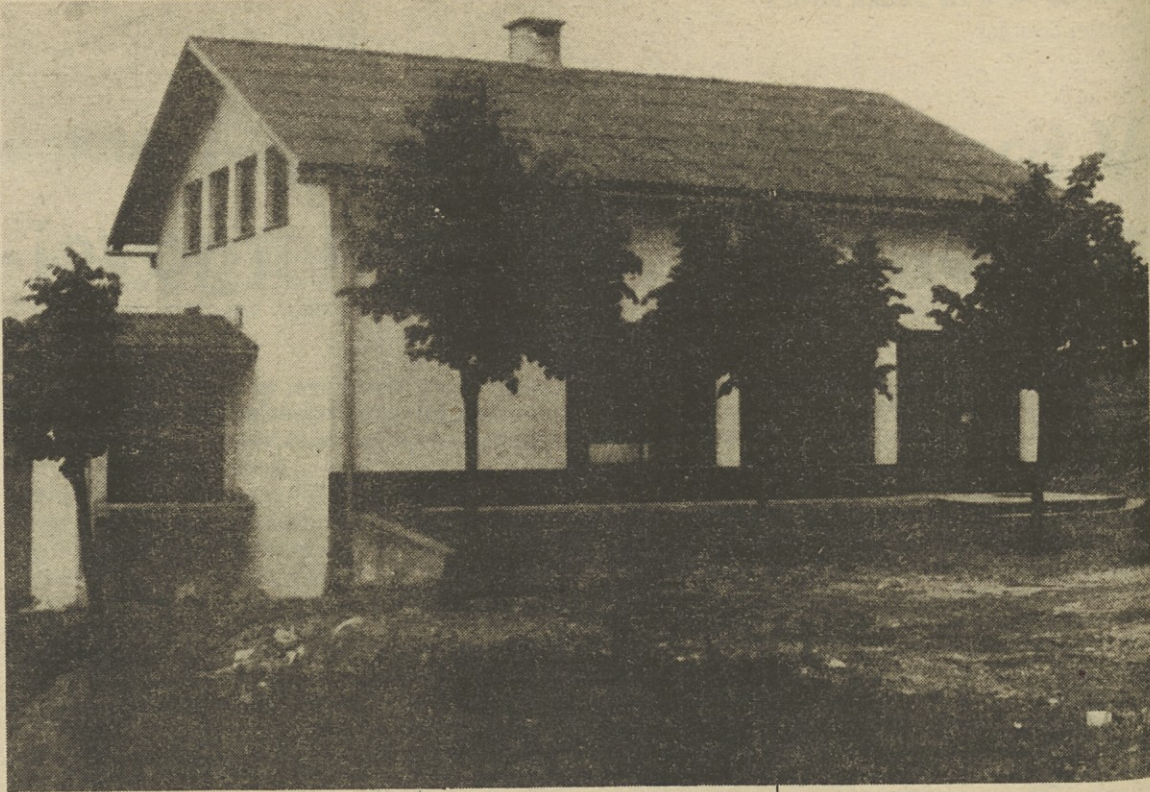
Te dni bo TOZD Izbira Postojna odprla novo poslovalnico v Hrenovicah — ob glavni cesti iz Postojne proti Hruševju pri »Bolku«.

Zgradba je bila zgrajena v sodelovanju s krajevno skupnostjo Hrenovice. Ta bo uporabljala zgornje prostore stavbe, medtem ko bo v pritličju trgovina z ustreznimi skladišči.

Tako tozdu kot krajanom se je s tem izpolnila želja po sodobnejši in prostorsko večji trgovini, saj je bila dosedanja v sosednji

zasebni zgradbi in ni izpolnjevala predpisanih pogojev za dejavnost.

Menimo, da je naložba utemeljena, kljub temu, da je bilo vloženega dokaj denarja, saj bomo le z boljšo ponudbo in večjo izbiro, poleg vplivnosti do strank, reševali večne probleme vaških trgovin.

Pravnik svetuje

Sergej Paternost

Ali je treba smatrati poškodbo, ki jo delavec dobi pri vračanju s proslave, ki jo organizira podjetje, kot nesrečo na delu?

Delavec se je vračal s kolesom s proslave, ki jo je organizirala njegova delovna organizacija, in se pri tem telesno poškodoval. Na sodišču združenega dela je zahteval, da se ugotovi, da je invalidnost nastala zaradi nesreče na delu.

Prvostopenjsko kot drugostopenjsko sodišče sta zahtevke delavca zavrnila z naslednjo obrazložitvijo:

Kaj je nesreča na delu, je določeno v 34. členu zveznega zakona o temeljnih pravicah in iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg poškodb, ki so v vzročni zvezi z opravljanjem del in nalog, se smatra za nesrečo na delu tudi poškodba, ki jo delavec dobi na poti na delo ali z dela.

Sodelovanje na proslavi pa ni dolžnost delavca iz delovnega razmerja, prav tako pa proslava sama ni v zvezi z opravljanjem del in nalog. Če se delavec udeleži proslave, je to izraz njegove državljanske zavesti, zaradi česar udeležbe na takih akcijah ni mogoče enačiti z dolžnostmi in pravicami iz delovnega razmerja.

Iz tega sledi, da poškodb na proslavah in na poti z njih ni mogoče šteti kot nesreče pri delu.

Letošnji zaključek evropskega prvenstva v balinanju je bil v pokritem balinišču v Slapah pri Ljubljani. Na tem, 10. jubilejnim tekmovanju je sodeloval v jugoslovanski državni reprezentanci tudi delavec tozda

Grosist iz Postojne Jože Požar. V skupini je naša državna balinarska reprezentacija dosegla 3. mesto in s tem bronasto kolajno pred odličnimi Italijani in Francozi. Foto: Sergej Paternost

Ureja
Sergej Paternost

Upokojila se je Helena Bertok

Vipavska burja je šla v penzijo. Odslužila je po zakonu, s polnimi delovnimi leti, od tega samo v poslovalnici Dom v Kopru 30 let.

Vzor pravega sodelavca. Pridna, strokovna delavka, odkrita tovarišica, mlademu kadru mentorica in svetovalka. Vodja oddelka metraže v poslovalnici Dom, namestnica poslovodje. Odlikovana z medaljo za zasluge pri delu. Vse, kar bi še naštevati bi bilo nepotrebno. Kdo je ne pozna, Lenčke iz poslovalnice Dom v Kopru?

Naj ti bo na novem delovnem mestu prijetno, uživaj »penzijo« še dosti let. Lenčka, hvala ti za dolgoletno pošteno in pridno sodelovanje.

Kolektiv

J.Mrkali-Kadmus

Aforizmi

Odrli so mi kožo in napravili boben.

★★★★★

Najprej so me z znanjem dobro podkovali in potem zajahali.

★★★★★

Ko so prehajali od besed k dejanjem se je slišalo močno stokanje.

★★★★★

Na kapital preteklosti plačujemo tako visoke obresti.

Ne pljuvaj v nebo, mali bogovi so krivi.

★★★★★

Tudi norcem zrastejo modrostni zobje.

★★★★★

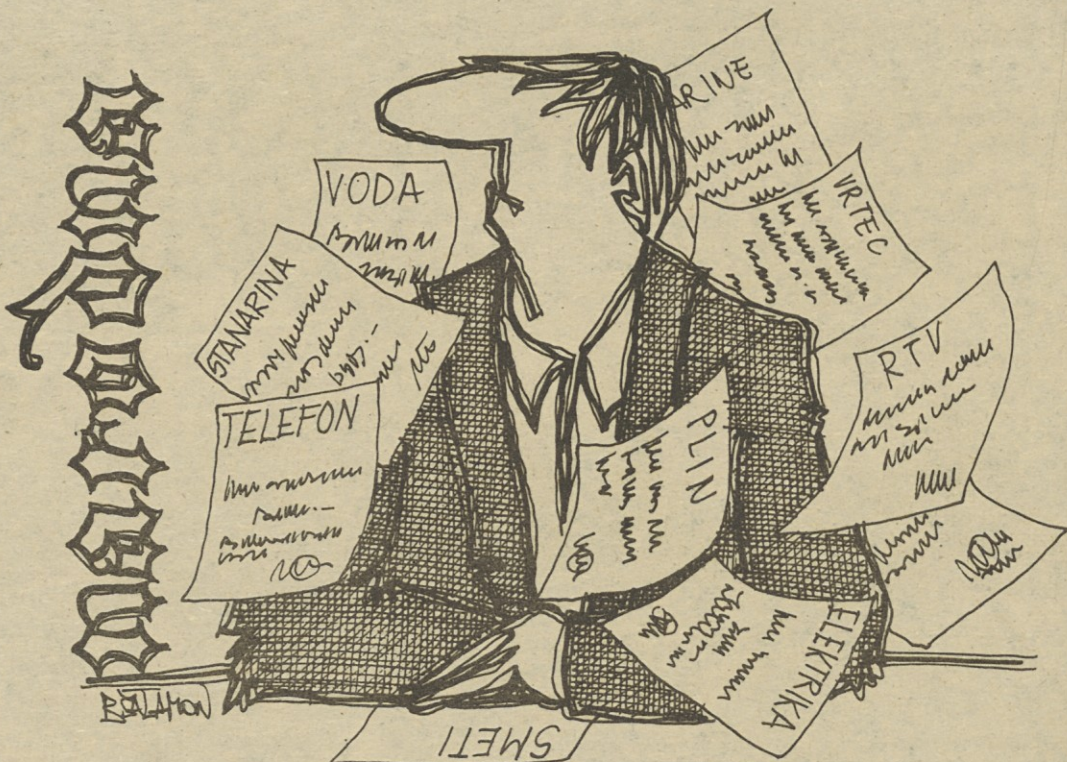
Zanimivo je, da tudi veliki možje imajo male možgane.

★★★★★

Mnogim ljudskim množicam dirigirajo s policijsko palico.

★★★★★

Pravi patrioti kradejo samo doma.

Še, še en krajcarček 'mam...

Tokrat je z nami Pivovarna Union iz Ljubljane. Vsi jo poznamo, še posebej ljubitelji piva, ki jih v tem letnem času ni malo. Prepričani smo, da bomo zato na naš naslov **Mercator-Studio za EP, Ljubljana, Breg 22** prejeli veliko pravih rešitev nagradne križanke, ki nam jo z izpolnjenim kuponom in v ovojnici pošljite najpozneje do 10. avgusta 1986. In ne pozabite poleg našega naslova pripisati še »**NAGRADNA KRIŽANKA PREMIUM.**« (SA51) **Pet izžrebanih bo prejelo nagrade Pivovarne union.**

Do predpisanega roka smo na naš naslov prejeli 498 pravih rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke našega glasila. Med prispelimi rešitvami smo jih izžrebali pet, ki prejmejo:

Magda Ravnjak, Mercator-Rožnik, tozd Golovec, COP Celje

Ivica Preda, Mercator-Preskrba Krško, poslovalnica 17, 68311 Kostanjevica. Vse nagrade bomo izžrebanim poslali po pošti.

[illegible]

– **Pravijo, da se spleča reševati križanke v Mercatorjevih
cajtengah. Nagrade so sami neznani proizvodi**

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno pripišite »Nagradna križanka«, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali.

Glasilo delavcev in združenih kmetov **sozda Mercator-KIT**, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja **Center za obveščanje SOZD Mercator-KIT**. Uredništvo: Kardeljeva 17, 61000 Ljubljana. Tel. 215-173.

Glasilo prejema delavci, združeni kmetje, učenci in upokoenci sozda Mercator-KIT. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada 18.600 izvodov.

Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Mercatorjeva demonstracija na sejmu v Gornji Radgoni

Rudi Corn

Prva SP trgovina v Jugoslaviji po EAN sistemu

V času od 2. do 6. junija 1986 je bil v Gornji Radgoni 5. mednarodni sejem INPAK za embalažo, tehniko pakiranja, marketing in skladiščenje blaga.

SOZD MERCATOR-KIT je v času sejma organiziral in prikazal prvo samopostrežno trgovino v Jugoslaviji, ki je poslovala po EAN sistemu z računalniško POS (point of sale) opremo, za čitanje in obdelavo izdelkov, označenih z EAN črtasto kodo.

V času sejma je bil en dan namenjen jugoslovanski organizaciji za enotno številčenje izdelkov široke porabe po EAN-sistemu, ki ima pri nas ime JANA (jugoslovanska asociacija za numerisanje artikala). V ta namen je bilo organizirano tudi posvetovanje na temo Uvajanje, uporabe in

prednosti EAN sistema v Jugoslaviji. Udeležba na posvetovanju je bila nad pričakovanji, kot da so jugoslovanski proizvajalci in trgovci že uvideli smiselnost in potrebo po označevanju proizvodov z EAN črtasto kodo.

V SOZD M-KIT že dalj časa razmišljamo o potrebi in željah

po blagovni evidenci in količinskem stanju zalog v prodajalni ter različnih načinov spodbujanja kupcev za večje nakupe.

S pojavom POS opreme (elektronska oprema v trgovini), ki omogoča blagovno evidenco in daje možnosti, enostavnejšega šifriranja in etiketiranja blaga v

prodajalni, so se naše želje močno povečale. Tudi ostali razlogi (dražje zaloge, ozko grlo blagajniškega poslovanja) nas silijo v hitrejšo ukrepanje.

Ker je POS oprema zelo draga, iščemo njeno upravičenost v pričakovanem povečanju prometa, hitrejšem obračunu zalog, s tem pa tudi manjših zalogah. Poleg povečanja prometa, hitrejšega pretoka kupcev pri blagajnah in boljših ter točnejših informacij kupcem pričakujemo od POS opreme še naslednje prednosti:

- povečanje storilnosti in točnosti blagajniškega poslovanja
- avtomatizacijo sprememb cen in odpravo napak pri njih
- pregled nad zalogami in optimalizacijo zalog in s tem njihovo vrednostno zniževanje
- tekoče podatke o količinskem in vrednostnem prometu
- racionalizacija naročanja
- tekoče podatke o ustvarjeni razliki v ceni
- spremenjanje intenzivnosti prodaje
- in še niz ostalih podatkov.

Prvikrat – v trgovini M-Sloga

Kako si predstavljamo vse postopke, priprave, uvajanje in delovanje POS opreme v SP trgovini, smo uspeli prikazati na sejmu INPAK v trgovini Mercator-Sloga.

V trgovini smo prodajali 117 artiklov, od katerih jih je bilo 37 označenih z EAN črtasto kodo. Tiskano na embalaži, 70 artiklov pa smo šifrirali, izdelali etikete s črtasto EAN kodo in jih nalepili na celotno količino artiklov v sami prodajalni. Cene artiklov so bile označene na policah.

Blagajničarke M-Sloge so se na delo z elektronsko blagajno privadile v zelo kratkem času.

Uzdelke oziroma EAN kode so na blagajni brale z laserskim čitalcem, ki je iz računalnika posredoval kupcem točne informacije o nazivu in ceni artikla in jih prikazal na ekranu in na blagajniškem računu ter ističasno tudi razknjižil zalogo in shranil njegov promet.

Oprema je delovala ves čas sejma zanesljivo.

Pri organizaciji prve SP trgovine v Jugoslaviji, ki je delovala po EAN sistemu, so sodelovali:

Mercator-Sloga
Mercator-Tehna, TOZD Investa
Elting Nova Gradiška
DS SOZD MERCATOR-KIT – sektor za AOP

Organizatorji so vložili veliko truda, da bi bil prvi prikaz poslovanja po EAN sistemu v Jugoslaviji uspešen. Mislim, da jim je to tudi uspelo. S tem je narejen prvi korak pri uvajanju tega sistema v Jugoslaviji.

Dragi majhni, večji in še večji bralci Mercatorjevega lista!

Tokrat sem vam pripravila uganko, ki ji boste zlahka kos.

Pazljivo si oglejte sličice ključavnic in ključev in napišite te (s črko in številko), s katerim ključem bi odklenili ključavnico A, B, C.

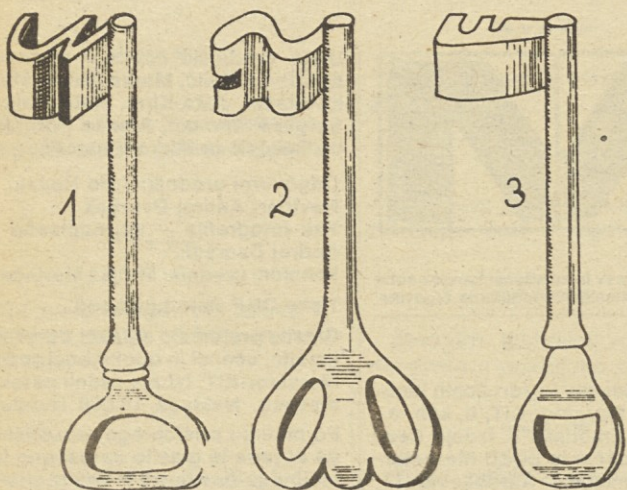
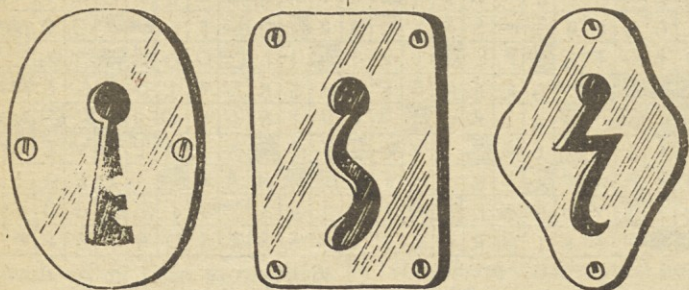
Vredno se je potruditi, zakaj ti isti, ki bo napisal pravilno rešitev in bo izžreban, bo odklenil vrata,

za katerimi hranijo sladke in okusne kompote M-Ete v Kamniku. Pa veliko sreče!

Nagrado uredništva Mercator prejme za pravilno rešitev tokrat, **Matjaž Košmerl, Ptujška cesta 4, 62230 Lenart.** Nagrado bomo Matjažu poslali po pušti.

Čao-bav!

Meta

Tatjana Ambrož je prejela na našem uredništvu odlične copate, darilo tozda Contal

Ureja
Meta Malus

